

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до звіту про діяльність ЗК “ВМ ЦБС” за 2024 рік



ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
I. ПОДІЇ РОКУ, ЩО ВИЗНАЧИЛИ РОБОТУ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК ГРОМАДИ	4
50-річчя Центральної міської бібліотеки імені Івана Бевза	4
ХІ-й книжковий фестиваль «VinBookFest».....	6
Всеукраїнський день бібліотек.....	8
II. БІБЛІОТЕЧНА МЕРЕЖА	9
III. ОСНОВНІ СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ	10
Абсолютні показники діяльності	10
Відносні показники діяльності.....	10
IV. БІБЛІОТЕЧНІ ФОНДИ	12
V. СОЦІОКУЛЬТУРНА РОБОТА	17
Презентації книг, які висвітлюють подвиги сучасних героїв, визначні історичні події та життєві шляхи захисників України.....	18
Творчі зустрічі з письменниками.....	20
Культурно-просвітницькі заходи, присвячені героїзму українських воїнів та повномасштабному вторгненню Росії в Україну	23
Ментальне здоров'я: крихкість і стійкість майбутнього	25
Безбар'єрність та інклюзія.....	28
Літературно-мистецькі заходи. Книжкові виставки	31
Заходи поза межами бібліотеки	46
Робота з дітьми	47
Робота гуртків та клубів за інтересами	52
VI. ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕКИ. СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО. МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ	55
Власні проекти бібліотек	56
Соціальне партнерство.....	59
Міжнародна співпраця	60
VII. ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНА ТА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	61
Дні інформації.....	61
Бібліографічні огляди.....	63
Інформаційні, тематичні години	65
Віртуальні виставки, буктрейлери, відеопрезентації.....	68
VIII. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	75
IX. РОБОТА З ПЕРСОНАЛОМ. УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ КУЛЬТУРИ «ВІННИЦЬКА МІСЬКА ЦЕНТРАЛІЗОВАНА	77

**Х. АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ. ЗМІЩЕННЯ
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ БІБЛІОТЕКИ. ЗАХОДИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ
82**

Характеристика приміщень	85
Технічні засоби ВМ ЦБС	86

I. ПОДІЇ РОКУ, ЩО ВИЗНАЧИЛИ РОБОТУ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК ГРОМАДИ

Третій рік в Україні триває війна, і весь український народ продовжує героїчно боротися з загарбниками, захищаючи свободу та незалежність нашої держави. Завдяки мужності та самовідданості Збройних Сил України, маємо можливість працювати, підтримувати громаду і виконувати свою основну місію – служити осередком культури, знань і духовного відновлення.

Головним пріоритетними напрямками роботи закладу культури «Вінницька міська централізована бібліотечна система» у 2024 році були – збереження мережі бібліотек; оновлення фондів; забезпечення рівного доступу до інформації; адаптація послуг; розвиток цифрових технологій; впровадження інновацій, грантова діяльність; організація культурних заходів; розширення партнерства; збереження культурної спадщини.

Впродовж року значна робота була проведена щодо оновлення бібліотечних фондів, закуплено сучасну літературу та здійснена передплата періодичних видань, яка відповідає потребам користувачів.

Проведено вивчення та аналіз читацьких запитів, що дозволило адаптувати бібліотечні послуги до інтересів користувачів.

Активна грантова діяльність принесла додаткове фінансування, завдяки чому реалізовано кілька інноваційних проєктів.

Зокрема, протягом січня-квітня на базі ЦМБ ім. І.Бевза був реалізований проєкт «Книжковий релакс: проєкт психологічної підтримки та бібліотерапії». Даний проєкт став можливим у результаті виграшу грантових коштів ВМ ЦБС та ГО «Культурний всесвіт» у конкурсі проєктів «Culture Helps / Культура допомагає». У рамках проєкту проведено психологічні тренінги, індивідуальні консультації та заняття з піщаної анімації з використанням музикотерапії, для емоційного зцілення та адаптації за допомогою книг психологічної тематики та саморозвитку.

З початку року на базі ЦБДЮ організовано роботу кімнати терапії іграшкою «Toy Therapy Room» для дітей військових, переселенців та юних вінничан. Це кімната психологічної підтримки, де дітям боротися із негативними емоціями, ситуаціями та подіями допомагають іграшки та книги.

У соціо-культурній сфері організовано назку заходів різноманітної тематики (літературні вечори, творчі зустрічі, презентації книг, майстер-класи, мистецькі виставки) для дітей, молоді й людей похилого віку.

Впродовж року ЗК ВМ ЦБС налагоджувала співпрацю з освітніми закладами, громадськими організаціями та бізнесом, з метою створення сучасного та інклюзивного культурного простору у бібліотеках.

У минулому році бібліотеки стали осередками адаптації та підтримки військових, ветеранів та ВПО. Запис для цих категорій здійснювався безкоштовно. Проведено ряд заходів для ВПО, в тому числі дітей.

Впродовж року працівники бібліотеки долучалися до збору коштів на підтримку ЗСУ. Загалом зібрано 90 тис. грн. Дані кошти були спрямовані на закупівлю продуктів харчування, засобів гігієни та медичних засобів для військовослужбовців; на придбання дронів та генераторів; на придбання книг для військових, які проходять реабілітацію у медичних закладах нашого міста.

50-річчя Центральної міської бібліотеки імені Івана Бевза

2024 рік став знаковим для Вінницької міської централізованої бібліотечної системи визначною подією – **50 років Центральній міській бібліотеці імені Івана Бевза.**

31 травня 2024 року з нагоди ювілею відбувся благодійний ярмарок «**Читаємо! Творимо! Перемагаємо!**», під час якого були організовані виставка-продаж страв української кухні, які приготували бібліотекарі.

У рамках ярмарку були організовані майстер-класи для дітей. Учасники майстер -



класів виготовляли патріотичні браслети, обереги, міні ляльки-мотанки та малюнки з побажаннями для воїнів. Завдяки активній участі читачів та бібліотекарів було зібрано 20 000 гривень, які передано на закупівлю FPV-дрона для 120-ї бригади ТрО. Всі вироби з майстер-класів також були передані на підтримку українських військових.

Для наймолодших учасників був організований бібліотечний пікнік, де діти насолоджувалися книгами, інтерактивними іграми та культурним дозвіллям просто неба.

З нагоди ювілею відбулися урочистості, під час яких бібліотеку вітали: Максим Філанчук – директор Департаменту культури Вінницької міської ради; Тетяна Побережна – голова Вінницької обласної профспілки працівників культури, депутат Вінницької обласної ради і директорка Вінницького обласного академічного театру ляльок. До привітань були запрошені директори бібліотеки, які очолювали систему у різні періоди: Ніна Скорик, яка працює у бібліотеці та очолює відділ комплектування та обробки літератури; Володимир Малінін – начальник управління державної служби якості освіти у Вінницькій області, депутат Вінницької міської ради; Ірина Івасюк – депутат Вінницької обласної ради, координаторка Міжрегіонального координаційного гуманітарного штабу та Олена Заквацька – директор закладу культури «Вінницька міська централізована бібліотечна система».

Також бібліотекарі отримали вітання від Вадима Вітковського, голови Вінницької обласної організації Національної спілки письменників України, директора комунальної установи «Видавничий дім «Моя Вінниччина»

Вітали бібліотеку із ювілеєм колеги із обласних та міських закладів – директори Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. В. Отамановського, Вінницького літературно – меморіального музею М. М. Коцюбинського, закладу культури «Вінницька міська централізована клубна система», а кінотеатру «Родина», міського Палацу Мистецтв; директори Вінницьких дитячих шкіл мистецтв.

З вітальним словом виступили друзі та партнери бібліотеки Катерина Поджаренко – директорка ліцею № 18, депутатка Вінницької міської ради; Андрій Поджаренко – співзасновник Благодійного фонду «Вінниця комфортне та безпечне місто»; Ірина Курінна – майор служби цивільного захисту Вищого професійного училища ЛДУБЖ; Вікторія Замрій – голова Громадської організації «ВільнОсвіта».

Виступили відомі вінницькі письменники – Михайло Каменюк, Ірина Малярська, Тетяна Скомаровська. Дар'я Духневич, володарка гран-прі дитячо-юнацького конкурсу патріотичної творчості «Все буде Україна».

Під час урочистостей працівників бібліотеки



було нагороджено подяками та грошовими преміями від Вінницької міської ради, Департаменту культури та Вінницької обласної профспілкової організації працівників культури за їхній вагомий внесок у розвиток бібліотечної справи, високий професіоналізм та багаторічну плідну працю.

По завершенню урочистостей відбулася презентація книги наймолодшого письменника Вінниці – Семена Кравченка.

XI-й книжковий фестиваль «VinBookFest»



14-15 вересня 2024 року до Дня міста Вінниці відбувся XI-й книжковий фестиваль «*VinBookFest*» під гаслом «*КНИГА – єднає! ВІНИЦЯ – читає!*».

Фестиваль став важливою подією не тільки для культурного життя міста, але й для всієї громади. Організація фестивалю продемонструвала активну роль бібліотечної системи у популяризації читання, розвитку української літератури та підтримки місцевих авторів, видавців і читачів. Фестиваль став платформою для обміну ідеями, творчих дискусій і спілкування,

об'єднуючи різні покоління і соціальні верстви навколо любові до книги і культури.

Під час урочистого відкриття фестивалю з вітальним словом до гостей звернулися: Максим Філанчук – директор Департаменту культури Вінницької міської ради; Ірина Івасюк – депутатка Вінницької обласної ради, координаторка Міжрегіонального гуманітарного штабу; Катерина Поджаренко – директорка Комунального закладу «Вінницький ліцей №18», депутатка Вінницької міської ради; Андрій Ковальов – генеральний директор КП «Вінницяоблтеплоенерго», голова Благодійного фонду «Вінниця – комфортне та безпечне місто», депутат Вінницької обласної ради; Тарас Кобець – громадський діяч, представник української інтелігенції; Олена Заквацька – директорка Вінницької міської централізованої бібліотечної системи.

Однією з ключових подій «VinBookFest» стала презентація Програми підтримки книговидання про Вінницю на 2025-2027 роки, яку представив Олександр Вешелені, директор Департаменту маркетингу міста та туризму Вінницької міської ради. Програма має на меті розвиток книговидання, яке сприятиме поширенню знань про історію та культуру Вінниці, а також стимулюватиме створення нових літературних творів про місто. Це важливий крок у підтримці місцевих авторів і популяризації книг про рідний край.

Перший день «VinBookFest» був наповнений емоційними зустрічами та глибокими дискусіями, що об'єднали літературну спільноту навколо важливих тем і сучасних викликів.

Програма «VinBookFest» включала творчі зустрічі з видатними українськими авторами, а саме: командою «Banderas» – письменники Сергій Дзюба, Артемій Кірсанов та кінопродюсерка Валерія Борщевська; Андрій Кокотюха, золотий письменник України, відомий як засновник українського готичного детективу; Люко Дашвар, одна з найпопулярніших українських письменниць; творче об'єднання «Неспілка» – Ганна Синельнікова, Мар'яна Гінзула, Катерина Пилипчук та Ольга Науменко; Людмила Охріменко, письменниця, волонтерка.

Другий фестивальний день був присвячений дітям і проходив під назвою «Kids Lit Day» – День Дитячої Літератури.

Наймолодші учасники фестивалю змогли зустрітися із такими авторами як Марина Павленко, відома українська письменниця; Сашко Лірник, відомий казкар і лірник; Віталій Запека, письменник, який на даний час служить у ЗСУ; Мирослав Дочинець, видатний український письменник і філософ, у 2024 році вперше видав дитячу книгу «Івашко-Незнашко»; Аїя Нея, авторка фантастичних і містичних історій для молоді.

Протягом двох днів фестивалю «VinBookFest» працював «Книжковий аванпост» – виставка-продаж книг від вінницьких та українських видавців, де письменники і видавництва реалізовували свої книги. Серед учасників були відомі видавництва та книгарні, такі як «Час майстрів», «Вишенька», «Бук-Друк», Книгарня «Теза», Видавництво Старого Лева, КСД, Книгарня-кав'ярня «Мрійники», а також власні книгарні Андрія Кокотюхи та «Карпатська Вежа» Мирослава Дочинця.

На «VinBookFest» 2024 вперше з'явилася локація – «Міні-бібліотека», де відвідувачі могли записатися до однієї з 23 бібліотек-філій Вінницької територіальної громади.

До Дня міста Вінниці бібліотекарі представили книжкові виставки «Моя Віннице –

світла перлино, моїх мрій і наснаги вівтар», де були представлені книги про Вінницю та її архітектурну спадщину та «Вічна слава, безсмертю хоробрих, які кличуть на подвиг живих» охоплювала художні книги, що розповідають про війну України з росією та героїчні подвиги військових. У рамках Днів пам'яті М. Коцюбинського була організована виставка «Ти так любив землі своєї квіти. І так, як квіти, ти людей любив...», де відвідувачі мали змогу дізнатися більше про життя та творчість великого письменника.

Також були представлені власні проєкти бібліотечної системи, такі як «Бібліотека-партнер Goethe-Institut» та «Шахово-шахматний клуб», де гості фестивалю могли грати в шахи на спеціальних столах або випробувати свої сили на велетенських шахах, що викликало особливий інтерес серед відвідувачів.

На «VinBookFest» було організовано низку творчих майстер-класів, які стали справжньою родзинкою фестивалю, залучивши велику кількість відвідувачів. Усі охочі могли взяти участь у майстер-класах з малювання патріотичних малюнків та побажань для воїнів «З любов'ю в серці, з вірою у перемогу», де діти та дорослі створювали зворушливі малюнки для наших захисників.

Патріотична фотозона «Крила надії» стала справжньою сенсацією на «VinBookFest» і викликала справжній фурор серед відвідувачів. Величезні крила, оформлені у патріотичних кольорах, стали символом надії та перемоги, а всі охочі могли зробити зворушливі фотографії, які запам'ятаються на довго. Фотозона привертала увагу як дорослих, так і дітей, створюючи атмосферу єдності, натхнення та віри у світле майбутнє.

14-15 вересня, активну участь брали також місцеві автори, які презентували свої нові книги, що вийшли у 2023-2024 роках. У рамках літературного плацу «Натхненні! Сильні! Незалежні!» відбулися авторські презентації, автограф-сесії та продаж книг, що привернули увагу багатьох відвідувачів фестивалю.

Серед учасників були такі відомі вінницькі автори, як: Віра Гранатова, Світлана Сирена, Світлана Кравінська, Аліна Олійник, Тамара Філіна, Оленка Сонце, Ольга Дриль, Олександра Костюк, Ірина Малярська, Олександр Рак, Галина Рибачук-Прач, Семен Кравченко, Лариса Сичко, Василь Пенедюк та Микола Шкільний.

Завершальною подією фестивалю став виступ поетів у рамках клубу «Поезія незламних»

Головною метою благодійних акцій на «VinBookFest» було зібрати кошти та україномовні книги для військових і ветеранів, підтримуючи їх не лише матеріально, але й духовно. Ці ініціативи мали на меті підняття морального духу захисників і надання їм можливості відволіктися від важких буднів. Завдяки небайдужості учасників фестивалю вдалося зібрати 12 700,00 грн та 300 книг для військових, що стануть джерелом підтримки та натхнення для наших героїв.

Крім того, важливою частиною фестивалю став збір книг для відновлення книжкового фонду Ізюмської бібліотеки, яка постраждала внаслідок бойових дій. Відвідувачі активно долучалися до цієї акції, приносячи україномовні книги для поповнення фондів бібліотеки, в результаті чого було зібрано 103 книги.



Всеукраїнський день бібліотек

27 вересня у Центральній бібліотеці для дітей та юнацтва відбулися урочистості з нагоди *святкування Всеукраїнського дня бібліотек* – дня єдності бібліотекарів, читачів і всієї громадськості, що підкреслює значущість бібліотек у суспільстві та їхню унікальну роль у нашому житті.

На заході були присутні Максим Філанчук, директор Департаменту культури Вінницької міської ради, та Олексій Циганков, перший заступник директора департаменту культури, які привітали колектив закладу культури "Вінницька міська централізована бібліотечна система" зі святом. Вони подякували бібліотекарям за їхню невтомну працю на культурній ниві, відзначивши їх подяками та грамотами від Вінницької міської ради та Департаменту культури за відданість справі, популяризацію українського друкованого слова та активну участь у житті громади.

До привітань долучилася Тетяна Побережна, голова Вінницької обласної профспілки працівників культури, директорка Вінницького академічного обласного театру ляльок і депутатка обласної ради. Вона нагородила найкращих працівників грамотами обласної профспілкової організації за їхній вагомий внесок у розвиток бібліотечної справи та високий професіоналізм.

Директорка Вінницької міської централізованої бібліотечної системи Олена Закавацька також привітала колег зі святом, подякувала за їхню наполегливу працю та разом із головою первинної профспілкової організації Людмилою Левицькою вручила подяки працівникам, які відзначилися у розвитку бібліотечної справи та культурного життя громади. Окремо були відзначені працівники, які доклали зусиль до організації та проведення цьогорічного 11-го VinBookFest, що став знаковою подією для міста.

Святкову атмосферу заходу доповнила ведуча Олена Конахівська, яка читала натхненні вірші відомих вінницьких поетів. Музичною окрасою свята став виступ Ольги Акулової, донеччанки, лауреатки всеукраїнських і міжнародних конкурсів, яка подарувала присутнім незабутні емоції своїм співом.



II. БІБЛІОТЕЧНА МЕРЕЖА

До складу закладу культури Вінницька міська централізована бібліотечна система входять 24 бібліотеки: ЦМБ ім. І. В. Бевза, ЦБДЮ та 22 бібліотеки-філії.

Назва підрозділу	Адреса
Центральна міська бібліотека ім. І. В. Бевза	21036, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 4
Центральна бібліотека для дітей та юнацтва	21027, м. Вінниця, проспект Космонавтів, 63
Бібліотека-філія № 1	21001, м. Вінниця, проспект М. Коцюбинського, 49
Бібліотека-філія № 2	21019, м. Вінниця, вул. Барвиста/1-й Український провулок, 23/6
Бібліотека-філія № 3	23240, Вінницький район, селище Десна, вул. Лесі Українки, 2
Бібліотека-філія № 4	23219, Вінницький район, с. Вінницькі Хутори, вул. Сагайдачного, 95
Бібліотека-філія № 5	21034, м. Вінниця, вул. Соняшникова, 3
Бібліотека-філія № 6	21034, м. Вінниця, вул. Олега Антонова, 50
Бібліотека-філія № 7	21011, м. Вінниця, вул. Дмитра Білоконя, 32
Бібліотека-філія № 8	21009, м. Вінниця, вул. Стрілецька, 39
Бібліотека-філія № 9	21010, м. Вінниця, вул. І. Богуна, 184
Бібліотека-філія № 10	23241, Вінницький район, с. Стадниця, вул. Д. Франишина, 2
Бібліотека-філія № 11	21018, м. Вінниця, вул. Князів Коріатовичів, 189
Бібліотека-філія № 12	21022, м. Вінниця, вул. Київська, 126
Бібліотека-філія № 13	21021, м. Вінниця, проспект Космонавтів, 39
Бібліотека-філія № 14	21017, м. Вінниця, вул. Марка Вовчка, 39
Бібліотека-філія № 15	21037, м. Вінниця, вул. Олексія Миргородського, 74
Бібліотека-філія № 16	21023, м. Вінниця, вул. Бучми, 96
Бібліотека-філія № 17	21002, м. Вінниця, вул. Тимофіївська, 14
Бібліотека-філія № 18	21008, м. Вінниця, вул. Пирогова, 348
Бібліотека-філія № 19	23202, Вінницький район, с. Гавришівка, вул. Олега Августюка, 27
Бібліотека-філія № 20	23242, Вінницький район, с. Малі Крушлинці, вул. Незалежності, 5
Бібліотека-філія № 21	23243, Вінницький район, с. Великі Крушлинці, вул. Українська, 28а
Бібліотека-філія № 22	23206, Вінницький район, с. Щітки вул. Миру, 35

III. ОСНОВНІ СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ

Абсолютні показники діяльності



Відносні показники діяльності

У Вінницькій міській територіальній громаді склалася характерна для сучасних умов ситуація щодо забезпечення населення бібліотечним обслуговуванням та організації бібліотечної мережі.

Завдяки ефективному плануванню, публічні бібліотеки охоплюють практично всі мікрорайони міста та населені пункти громади, які входять до складу громади, де проживає 500 і більше мешканців. Це відповідає чинним нормативам та забезпечує доступ до бібліотечних послуг більшості населення.

Особливу увагу приділено створенню комфортних умов для користувачів, модернізації бібліотечних закладів, впровадженню цифрових послуг і залученню нових форм роботи. Окрім традиційного обслуговування, бібліотеки пропонують освітні програми, організовують культурно-мистецькі заходи та надають доступ до сучасних інформаційних ресурсів.

Важливим аспектом є також охоплення менш доступних районів. Для цього організовано роботу інших форм мобільного обслуговування, що дозволяє мешканцям навіть найвіддаленіших куточків громади користуватися бібліотечними послугами. Це сприяє підвищенню рівня читацької активності, розвитку інформаційної грамотності та інтеграції громади в сучасний культурно-освітній простір.

Такий підхід робить бібліотечну мережу громади ключовим елементом соціокультурної інфраструктури та інструментом забезпечення рівного доступу до знань і інформації для всіх мешканців.



Моніторинг читацьких запитів та аналіз невиконаних замовлень у міських бібліотеках Вінницької міської ВМ ЦБС свідчить про те, що мешканці громади активно цікавляться книгою.

Середній показник читаності у 2024 році склав 33,07%. Це свідчить про поступове зростання інтересу до читання, незважаючи на постійний розвиток інформаційних

технологій, цифрових розваг, зміну стилю життя та дозвілля, які впливають на культурну активність містян.

Жінки виявляють більший інтерес до читання, ніж чоловіки: 59,5% проти 39,5%. Така тенденція зберігається протягом кількох років і вказує на важливість врахування гендерних особливостей під час формування фондів бібліотек.

Дослідження читацьких вподобань у 2024 році виявило, що 53% користувачів віддають перевагу художній літературі, яка залишається найпопулярнішою категорією серед читачів. Це охоплює як класичні твори, так і сучасні романи, детективи та фантастику.

Навчально-довідковою літературою користувалося 19% читачів, переважно у віковій групі 15–59 років. Такий вибір зумовлений потребами навчання, професійного розвитку та самовдосконалення.

Популярно-розважальна література привернула увагу 10% респондентів, що свідчить про стабільний попит на книги для відпочинку та розваг.

Частка користувачів, які обирали соціально-політичну літературу, зменшилася до 9%. Це може бути пов'язано зі зростанням доступності альтернативних джерел інформації, зокрема в інтернеті.

Інтерес до літератури, присвяченої мистецтву, культурі та релігії, залишається низьким – лише 5% користувачів обирали такі книги. Попит на фахову літературу зберігається на рівні минулих років – 4%.

Водночас переважна більшість читачів зазначають, що читання сприяє їхньому особистому та духовному розвитку, професійному зростанню, полегшує комунікацію з іншими людьми та допомагає відволіктися від щоденної рутини.

Ці дані свідчать про важливість бібліотек як платформ для задоволення широкого спектра потреб читачів, від освіти до дозвілля. Регулярний аналіз читацьких запитів допомагає бібліотекам оптимізувати свої фонди, пропонуючи користувачам найактуальнішу літературу.



IV. БІБЛІОТЕЧНІ ФОНДИ

Бібліотечний фонд – є загальною частиною національної культурної спадщини, історичним джерелом та інформаційним ресурсом країни.

Сьогодні перед бібліотеками стоїть завдання, з одного боку, надати користувачам можливість широкого доступу до бібліотечних фондів, а з іншого – забезпечити їх збереження.

У 2024 році значна увага приділялась формуванню документних ресурсів бібліотек, укомплектуванню їх матеріалами на різних носіях інформації.

Станом на 1 січня 2025 року загальний фонд ВМ ЦБС нараховує 812 868 примірників документів. Розподіл фонду за видами:

- книги – 790 745 прим.;
- періодика – 20 233 прим.;
- аудіовізуальні матеріали – 1 620;
- електронні видання – 270 прим.

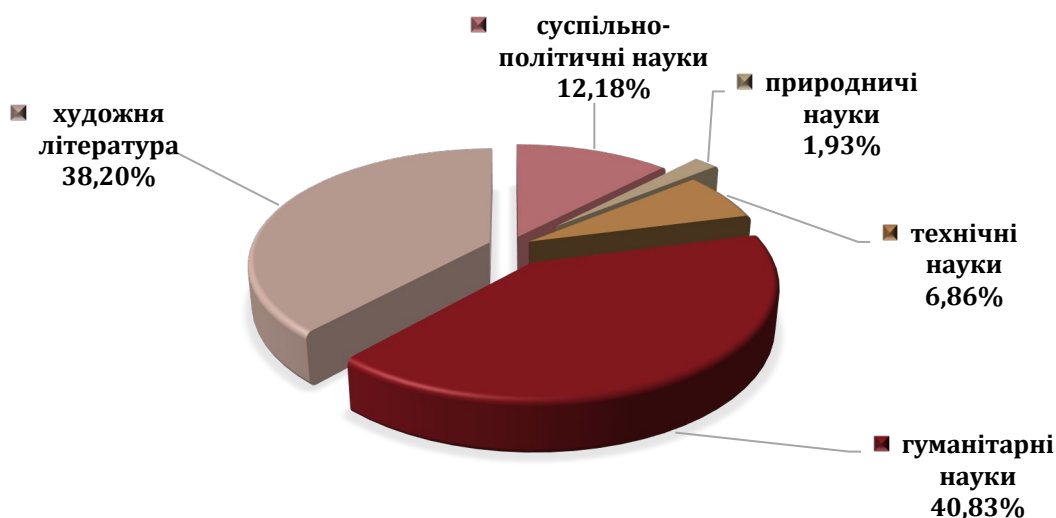


Склад за мовами:

- українською – 563 249 примірників;
- мовами нацменшин – 248 493 примірників (в т. ч. 246 462 – російською);
- іншими мовами – 1 126 примірників;



Галузевий склад бібліотечного фонду, %



Поповнення книжкового фонду упродовж звітного року здійснювалось за рахунок бюджетних коштів, подарунків, проектів, інших джерел (заміна, перерозподіл).

Всього отримано 19 056 примірників документів на суму 1 610 595,89 грн., у т. ч. 8 876 примірників книг на суму 1 124 404,37 грн.

За бюджетні кошти придбано 12 186 примірників на суму 1 079 772,52 грн., у т. ч.: 2 006 книг на суму 593 581,00 грн. та 10 180 примірників періодичних видань на суму 486 191,52 грн.

За спонсорські кошти придбано 4 969 примірників книг на суму 499 973,87 грн. З них:

– подарованих – 4 009 примірників на суму 237 200,26 грн.;

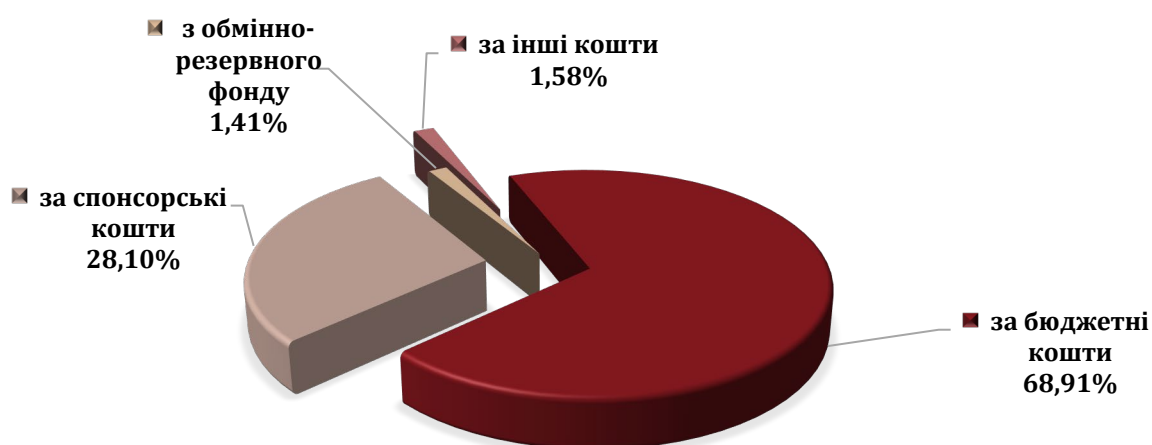
– за проектами – 960 примірників на суму 262 773,61 грн.

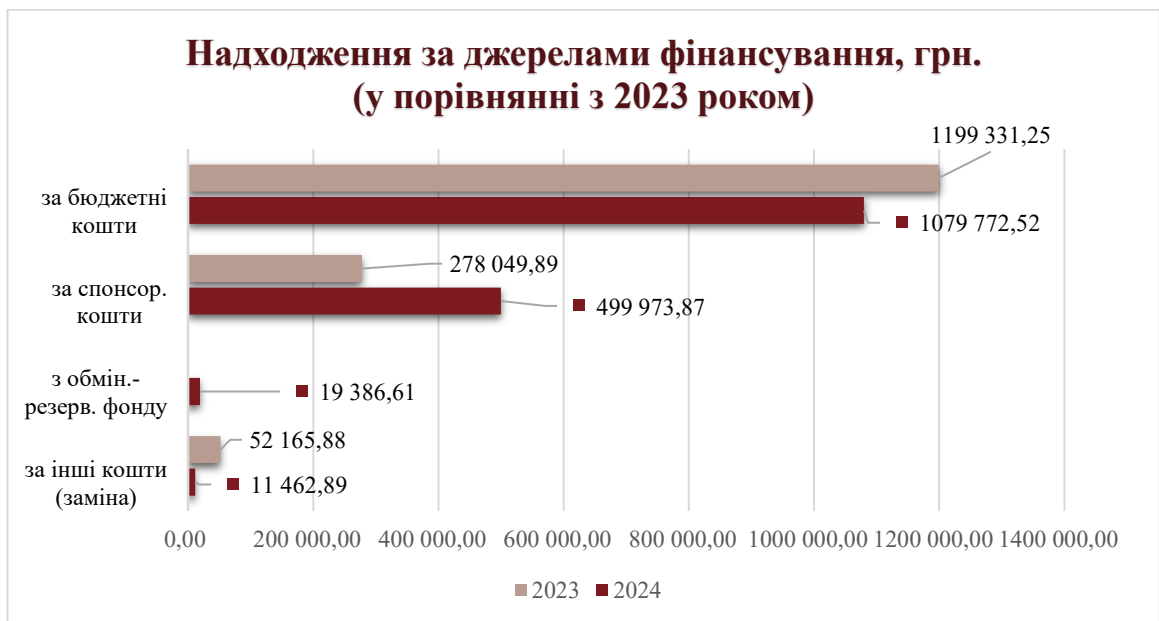
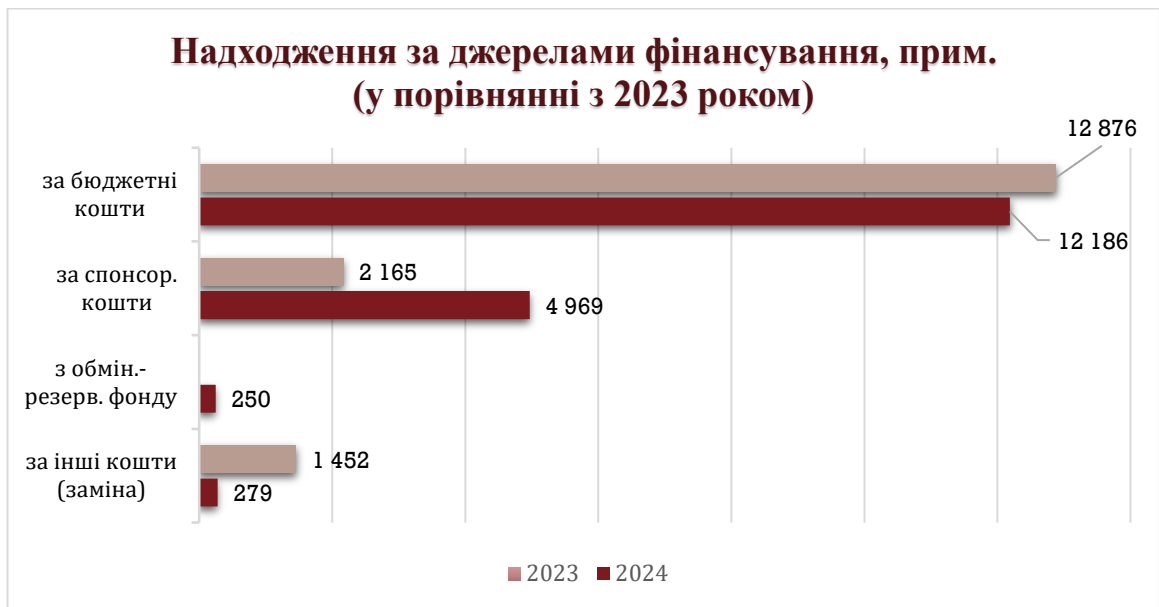
З обмінно-резервного фонду Вінницької ОУНБ ім. В. Отамановського надійшло 250 примірників книг на суму 19 386,61 грн.

За інші кошти (заміна книг, втрачених користувачами) – 279 примірників на суму 11 462,89 грн.

За рахунок перерозподілу документів між бібліотеками – 1 372 прим.

Надходження за джерелами фінансування, %





У поточному році книжкові фонди поповнились за рахунок подарованих видань від авторів та видавництв, користувачів, благодійників тощо. Зокрема, від НКО «НДІ» у дар отримано 7 книг на суму 2 450 грн., а від родини вінницького письменника Леоніда Пастушенка – 694 примірники на суму 13 530,00 грн.

Серед авторів, які подарували книги для бібліотек ВМ ЦБС: Люко Дашвар, Андрій Кокотюха, Віталій Запека, Айя Нея, Сашко Лірник, Людмила Охріменко, Катерина Пилипчук і творче об'єднання українських письменниць «Неспілка», літературна та кіноспільнота «Бандерас»; вінницькі письменники – Людмила Брендак, Ірина Малярська, Ніна Ягоджинська, Ольга Стасюк, Юрій Прокопенко, Майя Руда, Станіслав Новицький, Валентина Капшук та ін.

За рахунок проектної діяльності упродовж року бібліотечний фонд поповнився на 960 примірники на суму 262 773,61 грн.

Зокрема, за проектом «Книжковий релакс: проект психологічної підтримки та бібліотерапії» Центральна міська бібліотека отримала 202 примірники на суму 62 900 грн.;

У 2024 році колективом ВМ ЦБС реалізовано три проекти спільно з Goethe-Institut Україна:

- за проектом «Валізка з книжками» до Центральної бібліотеки для дітей та юнацтва надійшло 22 примірники на суму 5 028,00 грн.;

- переможці проєкту «Рюкзак з книжками» – бібліотеки філії № 6 та 11 отримали 42 книги на суму 9 708,00 грн.;
- за проєктом «Німецька книжкова полиця в Україні» 182 примірники на суму 59 423 грн. (по 14 книжок) отримали Центральна міська бібліотека та філії № 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 18, 20, 21.

Від Українського інституту книги за програмою поповнення бібліотечних фондів бібліотеками ВМ ЦБС отримано 131 книгу на суму 34 889,75 грн.

Центральна міська бібліотека отримала 110 книг на суму 30 000 грн. за проєктом «Книжкові гранти для бібліотек України» та 65 книг на суму 12 019,80 грн. за проєктом «Мережевий бібліотечний шелтер».

Автори та видавництва – учасники книжкового фестивалю «VinBookFest» подарували бібліотекам ВМ ЦБС 186 книг на суму 21 009,06 грн.

Від видавництва «Ранок» філії № 7 та 18 отримали 20 книг на суму 5 308,00 грн.

Під час презентації виданих «Фоліо», подровані книги у кількості 26 примірників.



Одним із основних показників при формуванні бібліотечного фонду є коефіцієнт оновлюваності (Ко), який обчислюється за формулою: $Co = N : \Phi \times 100\%$, де Ко – коефіцієнт оновлюваності, N – кількість надходжень на початок року, Φ - величина фонду на початок року. Показник оновлюваності фонду бажано мати на рівні 5% (відповідно до Постанови КМУ від 6 лютого 2019 року № 72 «Про затвердження Державних соціальних нормативів забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні»). А стратегія розвитку читання на 2021-2025 рр. передбачає оновлюваність фондів відповідно до міжнародних норм на рівність 10 %.

Оновлюваність книжкового фонду ВМ ЦБС становить лише 2,3%. Спроможність виділяти кошти з місцевого бюджету відрізняється з року в рік, зокрема через обставини, які від нас не залежать, а саме через збройну агресію російської федерації.

Протягом року комплектування фонду здійснювалося відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» з урахуванням постанови Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування».

У звітному періоді проведено дві процедури відкритих торгів з особливостями на закупівлю книг для поповнення бібліотечних фондів. 15 квітня укладено договір на закупівлю 1 916

примірників на суму 573 710 грн. з переможцем торгів ФОП Зарицьким Віталієм Івановичем. 16 грудня укладено договір на закупівлю 82 примірників книг на суму 17 999 грн. з переможцем торгів ФОП Домославською Марією Вікторівною.

27 грудня 2023 року за результатами відкритих торгів з особливостями *укладено договір вартістю 505 552,68 грн. на передплату періодичних видань на 2024 рік* з переможцем торгів ТОВ «ПресЦентр Київ». За договором передплачено *40 назв журналів (242 шт.) і 24 назв газет (130 шт.)*. Але у зв'язку з припиненням виходу із друку видань за додатковою угодою від 11 грудня 2024 року вартість договору було зменшено на 19 361,16 грн. Загальна вартість договору на кінець року склала 486 191,52 грн. Усього у 2024 році отримано 10 180 примірників періодичних видань. В середньому на одну бібліотеку-філію на передплачено по 16 примірників назв, на смуму від 10 000 до 19 000 грн.

В листопаді 2024 року проведено відкриті торги з особливостями на передплату періодичних видань на 2025 рік. З переможцем закупівлі – ТОВ «ПресЦентр Київ» укладено договір на закупівлю 37 назв журналів (239 шт.) та 22 назви газет (132 шт.) на суму 508 300,52 грн. Період поставки періодичних видань – з січня по 31 грудня 2025 року.

Тендерна документація, зокрема специфікація періодичних видань і книг формувалася з урахуванням навчальних та дозвіллевих потреб користувачів. Асортимент передплатних періодичних видань і книг охоплює найрізноманітніші галузі знань. Фахівці відділу комплектування проводили роботу з обліку та контролю надходження періодичних видань, здійснювали облік та реєстрацію періодичних видань, які централізовано надходили до центральної бібліотеки щомісяця через «Нову пошту» та щоденно через «Укрпошту». Листоноші відділень зв'язку доставляють періодичні видання в бібліотеки ВМ ЦБС.

Впродовж 2024 року з бібліотечних фондів вибуло 63 558 примірників документів на суму 572 842,24 грн., в т. ч. 7 385 примірників періодичних видань за 2020 рік на суму 340 550,04 грн. Таким чином, бібліотечні фонди у 2024 році зменшилися порівняно з 2023 роком на 44 500 примірників.

У відсотковому відношенні від загального фонду література, яка вибула – складає 7,82 %.

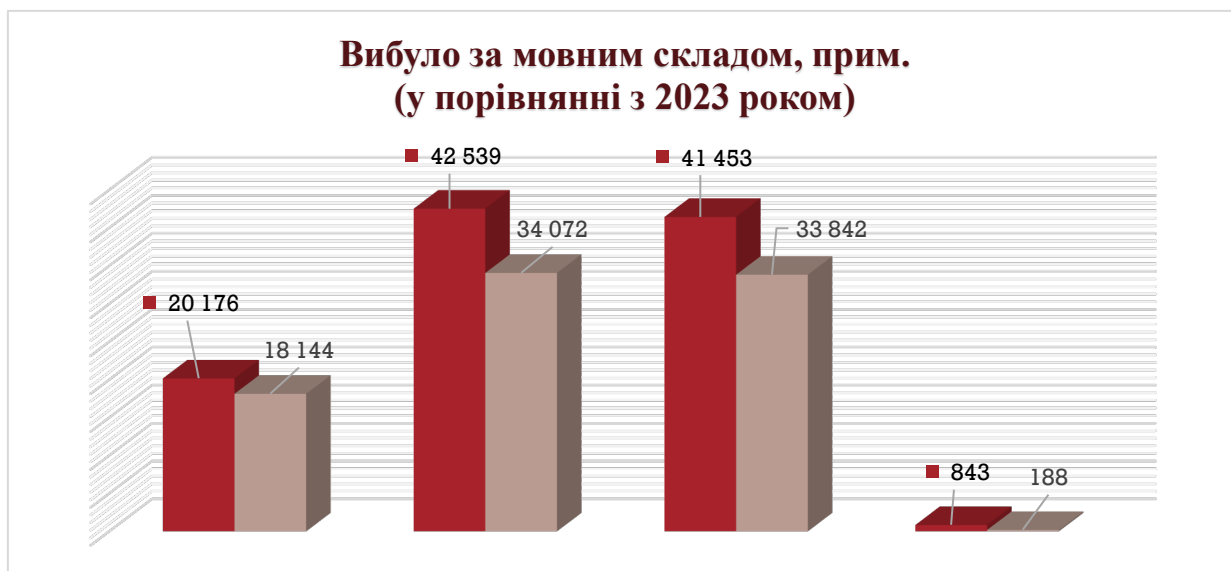
Вибуття відбулося по причині зношеності, актуалізації бібліотечних фондів, за результатами переобліків та списання літератури, загубленої користувачами.

Робота щодо актуалізації бібліотечних фондів у структурних підрозділах ВМ ЦБС здійснювалася відповідно до рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України. Вилучені книжкові видання, зміст яких спрямований на ліквідацію незалежності України, пропаганду насильства, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини російських авторів та видавництв.

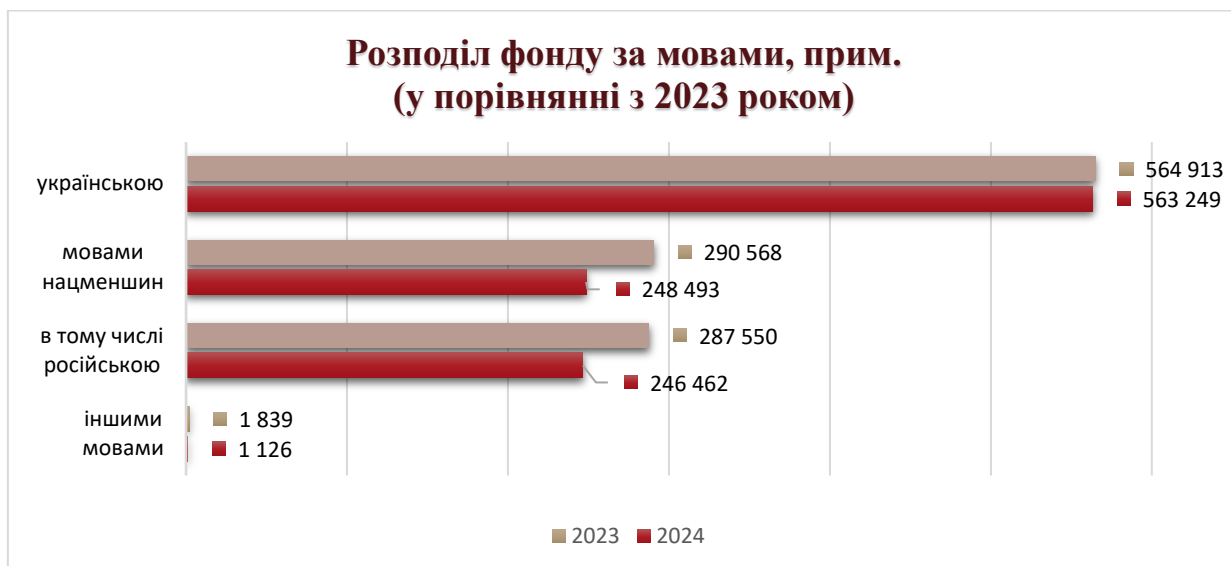
По причині зношеності списана література «радянського» періоду.

Вибуло за мовним складом:

- українською мовою – 20 176 прим.;
- мовами нацменшин – 42 539;
- у т. ч. російською мовою – 41 453 прим.;
- іншими мовами – 843 прим.



Розподіл фонду за мовами, прим. (у порівнянні з 2023 роком)



У поточному році проводилась робота з довідковим апаратом. Вливались картки на нові надходження до абеткового та систематичного каталогів, облікового каталогу, каталогу індикаторів, проводилась їх редакція. Упродовж року фахівцями відділу комплектування та обробки літератури надавалась методична та практична допомога бібліотекарям структурних підрозділів з питань розстановки книжкових фондів за системою УДК та з проблем формування і збереження книжкових фондів на сучасному етапі. Для молодих спеціалістів надавались консультації з питань обліку та збереження книжкових фондів, з питань роботи з ДБА.

Завідувачам філій надавались методичні рекомендації щодо роботи з бібліотечними фондами і каталогами та методики проведення переобліків у 2025 році. Для працівників приєднаних бібліотек-філій № 19, 20, 21, 22 проводилась аналітично-експертна оцінка проведеної роботи з актуалізації книжкового фонду та його переведення на систему УДК.

Згідно плану на 2024 рік здійснювалась інвентаризація фондів бібліотек громади. Завершено переоблік в філіях № 2, 4. За його результатами списано відповідно 4 701 і 97 примірників на загальну суму 4690,64 грн., що становить від загального фонду ВМ ЦБС 0,58 %. Продовжено переобліки у філії № 13, ЦБДЮ. На кінець звітної періоду в ЦБДЮ завершується звірка бібліотечного фонду з обліковими документами, а фахівці філії № 13 продовжують складання списків на нестачу, виявлену під час інвентаризації фонду.

V. СОЦІОКУЛЬТУРНА РОБОТА

У 2024 році, попри всі виклики й небезпеки, спричинені російською військовою агресією, колектив ВМ ЦБС активно працював над тим, щоб підтримувати моральний та духовний стан нашої громади. Серед найважливіших ініціатив цього періоду



виокремлюється загальносистемний літературно-мистецький проект «Сила духу – сила слова». Основна мета проекту полягає в тому, щоб за допомогою мистецтва, літератури й музики надихати захисників, які перебувають на лікуванні та реабілітації у медичних закладах міста Вінниці, поетичним словом, книгою, піснею.

З жовтня по грудень 2024 року в межах проекту «Сили духу – сили слова» було проведено 11 зустрічей, які відбулися у медичних закладах, а саме: Вінницький центр протезування та реабілітації «Ортопедсервісцентр», Вінницьке експериментальне протезно-ортопедичне підприємство, Вінницький обласний клінічний медичний реабілітаційний центр ветеранів війни та радіаційного захисту населення та ДУ «Територіальне медичне об'єднання МВС України по Вінницькій області». Загалом участь

у цих заходах взяли понад 200 захисників та захисниць.

Кожна зустріч вирізнялася своєю атмосферою та розмаїттям: презентаціями книг, поетичними читаннями, музичними виступами. Серед виконавців і митців, які дарували свою творчість військовим, були Тетяна Скомаровська, Саша Рак та Олександра Довгань, що виконували ліричні й патріотичні композиції, покладені на вірші сучасних письменників. Також у заходах узяли участь поети та письменники Олег Крушельницький, Роман Костюк, Лариса Сичко, Віра Гранатова, Ірина Малярська, Альона Нікітіна, Тетяна Шкурак, Оксана Велінкевич, Наталія Поспелова, Юлія Муржак, Ірина Швець, Анна Циганкова, Юрій Лопатюк, Руслана Мельничук, Дар'я Паламарчук, Інна Ковбій, Тетяна Степчук, Віра Ваганова та Юлія Богута. Вони читали поетичні твори на тему сьогодення, виконували пісні, проводили творчі діалоги з військовими та слухали їх власні історії.

Завдяки цим зустрічам захисники могли не лише відволіктися від болючих спогадів, а й поділитися власними поетичними доробками, написаними на передовій.

Проект «Сила духу – сила слова» продемонстрував, що мистецтво, об'єднане зі щирим спілкуванням, здатне зміцнювати внутрішню опору та відновлювати бойовий дух навіть у найскладніші моменти.

Команда ВМ ЦБС планує і надалі розвивати цю ініціативу й залучати нових авторів і волонтерів, адже переконана, що сказане від серця слово може стати справжніми ліками для тих, хто боронить нашу країну.

Презентації книг, які висвітлюють подвиги сучасних героїв, визначні історичні події та життєві шляхи захисників України.

У 2024 році працівники бібліотек-філій ВМ ЦБС продовжували активно популяризувати літературу, особливо ту, яка розкриває реалії війни та історію боротьби українців за незалежність. У бібліотеках-філіях системи відбулися презентації книг, які висвітлювали подвиги сучасних героїв, визначні історичні події та життєві шляхи захисників України. Ці заходи стали місцем зустрічі військових, студентів, істориків, літераторів та громадськості, сприяючи збереженню пам'яті про полеглих і живих борців за свободу нашої країни.

28 лютого у бібліотеці-філії №8 відбулася **презентація книги військового журналіста Олексія Тригуба «Українці – національні герої інших країн»**. У книзі зібрано розповіді про українців, які стали героями за межами своєї Батьківщини, демонструючи відданість і мужність протягом століть. На зустріч із автором завітали студенти та викладачі Вінницького міжрегіонального вищого професійного училища. Олексій Тригуб поділився своїми дослідженнями, розповів про процес створення книги.



4 березня у бібліотеці-філії № 6 відбулася презентація книги «Кирган Віктор. Камінь. Леший.» письменниці та захисниці України **Ніни Ягоджинської (Бажури)**. Книга присвячена пам'яті її брата, який загинув у березні 2022 року, захищаючи Херсонщину від російських окупантів. У відеозверненні Ніна поділилася спогадами про брата та розповіла про процес написання книги, яка стала голосом пам'яті та шани всім захисникам України. Учасники заходу долучилися до збору допомоги підрозділу, в якому служить авторка.

11 березня, напередодні Дня українського добровольця, у бібліотеці-філії № 11 відбувся вечір пам'яті та презентація книги «Час відважних» учасника Революції Гідності та захисника України – **Євгенія Ролдугіна**. На захід завітали ліцеїсти Ліцею цивільного захисту ЛДУБЖД, курсанти Вищого професійного училища ЛДУ БЖД, бібліотекарі та активні користувачі бібліотеки. Книгу презентували батьки Євгенія – Олександр та Олена Ролдугіни. Вони поділилися історією життя свого сина, його спортивною кар'єрою, участю в подіях на Майдані та рішенням стати добровольцем. Презентацію



супроводжував відеоряд із розповідями вчителів, побратимів і друзів Євгенія. Усі кошти від продажу книги були передані на підтримку військовослужбовців центру ССО «Захід».

22 червня у бібліотеці-філії № 11 відбулася презентація книг дослідниці та студентки Київського національного університету імені Тараса Шевченка – **Тетяни Олійник**. Присутнім були представлені її праці «Формула української перемоги» та «Ним усі захоплювалися: спогади зв'язкових УПА про Романа Шухевича». Тетяна розповіла про історію написання книг та їхню символіку, акцентуючи увагу на важливості знання історії визвольної боротьби українців. Голова вінницького осередку ОУН Владислав Ільницький, який завітав на презентацію, підкреслив роль історичної просвіти у вихованні свідомого громадянського суспільства.

19 жовтня у ЦМБ І. Бевза відбулася презентація творчості поета, прозаїка та військового **Андрія Кириченка** з Білої Церкви. Письменник презентував поетичну збірку «Сапфічність» та збірки новел «Мисливці за градами» і «Домбейко». У своїх творах автор описує події війни, учасником якої він був із 2014 по 2017 рік. Його новели та вірші розкривають життя військових на передовій, їхні переживання, страхи та мужність. Присутні мали можливість не лише придбати книги, а й особисто поспілкуватися з автором.



5 грудня у ЦМБ ім І. Бевза відбулася творча зустріч із українським журналістом, режисером-документалістом, письменником, автором і виконавцем пісень, засновником видавництва «ТаТиШо» та волонтером **Русланом Горовим**. Гостя представила директорка ВМ ЦБС Олена Заквацька, після чого впродовж двох годин тривало спілкування, сповнене гумору та щирих емоцій.

Руслан Горовий розповів про свій життєвий шлях і волонтерську діяльність, а також презентував книги «Ген воїна», «СКАБКИ або тонкі гострі трісочки під шкірою», «Жили собі люди» й «1000 і 1 ніч війни». У цих творах зібрано близько чотирьох десятків історій, безпосередньо пов'язаних із війною на Донбасі: про військових та їхніх близьких, про втрати й радість, про страх і мужність. «На війні все відвертіше і пронизливіше. Тут усе на повні груди. До сліз, до болю внизу живота, до памороків, до втрати свідомості. Горовий зловив цей відтінок», – зазначив доброволець Володимир Регеша.

Присутні мали можливість почути фрагменти з книг у авторському виконанні, що викликало хвилю емоцій у залі. Після зустрічі чимало охочих вишикувалися, аби придбати видання з автографом і поспілкуватися з письменником особисто.



Творчі зустрічі з письменниками

У закладах ВМ ЦБС відбулися чотири зустрічі з вінницькою поетесою Іриною Малярською. 7 червня та 10 жовтня у бібліотеках-філіях № 7 та № 12 авторка ділилася історіями створення своїх творів, а 24 квітня у ЦМБ ім. І. В. Бевза під час поетичної години **презентувала збірку «Mani propria»**. Усі присутні отримали листівки з віршами та пам'ятні автографи. 20 вересня у ЦМБ ім. І. Бевза відбувся **творчий вечір поетеси Ірини Малярської**. Захід проходив у супроводі чарівної інструментальної музики Олександра Заводовського, яка створила особливу атмосферу. Поезія з нової збірки «Imprimatur» торкнулася сердець кожного присутнього, даруючи незабутні емоції.

Серед гостей вечора були творчі друзі поетеси, які представили музичні твори, створені на основі її віршів. З вітальним словом виступив директор департаменту культури Максим Філанчук, який урочисто вручив Ірині Малярській почесну грамоту та букет квітів, висловивши вдячність за її внесок у розвиток культури.



Особливістю заходу став його благодійний характер: усі виручені кошти від продажу збірки були передані до волонтерського центру на підтримку військових. Цей вечір об'єднав поезію, музику та добрі справи, залишивши теплі спогади в серцях учасників.

28 січня у ЦМБ ім. І. В. Бевза відбувся **поетичний вечір Ірини Берези «Право на дотик»**. Авторка презентувала свої вірші про природу, людину та рідний Крим. Атмосферу заходу доповнював супровід фотографій Вадима Козловського, які створювали теплу й душевну обстановку.

У бібліотеках - філіях ВМ ЦБС відбулися заходи, присвячені творчості поетеси Тамари Філіної. 30 січня у бібліотеці-філії № 7 презентували її **збірку поезій «Лірика моєї душі»**, а 1 жовтня презентували її нову **збірку «На перехресті зрілих літ»**, поезії з якої присвячені кохання, життю та подіям сьогодення. Захід відвідали друзі, читачі та колеги поетеси. 10 квітня у бібліотеці-філії № 12 у рамках клубу "Літературне мереживо" Тамара Філіна презентувала цю ж збірку разом із колекцією вишитих картин на українську тематику, які зачарували слухачів ніжністю та глибиною.

28 лютого в бібліотеці-філії № 8 відбулася **презентація книги Олексія Тригуба «Українці – національні герої інших країн»**. У виданні зібрані розповіді про українців, які впродовж останніх п'яти століть здійснювали визначні військові, громадянські чи людські подвиги як на Батьківщині, так і за її межами, за що були визнані героями. Автор, за фахом військовий журналіст, представив матеріали, раніше опубліковані в періодичній пресі, і поділився історіями про видатних українців. На зустріч були запрошені здобувачі освіти та майстри виробничого навчання ДПТНЗ «Вінницьке міжрегіональне вище училище».

Відбулися дві **зустрічі зі Світланою Сиреною**, присвячені її творчості. 14 березня у бібліотеці-філії № 12 дитяча письменниця презентувала книгу «Який-то колір головний?», та 21 березня, до Всесвітнього дня поезії, бібліотекарі філії № 12 разом зі Світланою Сиреною відвідали ліцей у Стрижавці. У рамках Всеукраїнської акції «Національний тиждень читання поезії» авторка представила свою книгу, залучаючи школярів до поет.

10 квітня у ЦМБ ім. І. Бевза відбулася презентація **книг Олександра Красовицького** – відомого українського письменника, видавця та засновника видавництва «Фоліо». Захід став унікальною нагодою познайомитися з творчістю автора, який працює з

широким спектром тем, жанрів та співпрацює з іншими відомими українцями. Присутні мали змогу почути уривки з *книги "Сьогодні. Роман про двійників Путіна"* та обговорення творів, написаних у співавторстві з Петром Кралуком, зокрема *"Королівський гамбіт"* та *"Смерть в Берестові"*. Під час заходу йшлося про сучасний Харків, проблеми та перспективи українського книжкового ринку. Серед гостей були представники місцевого самоврядування, працівники закладів культури, бібліотекарі, журналісти, громадські діячі та студенти. Учасники мали змогу придбати книги Олександра Красовицького та видання видавництва «Фоліо», зробивши цей день справжнім святом для книголюбів.

25 квітня у бібліотеці-філії № 13 провели зустріч із народною майстриною *Марією Гоцуляк*, яка поділилася своїми талантами у вишиванні, писанкарстві, витинанці та поезії.

27 квітня у бібліотеці-філії № 12 відбулася виставка-презентація картин краматорських художників *Івана Борисова та Максима Дрогобецького* в межах проекту «Ivanguardism», яка продемонструвала культурний спротив Донбасу.

1 травня у бібліотеці-філії № 13 відбулася *презентація книги Віри Гранатової «Життя з ароматом книг та присмаком полину»*. Під час заходу авторка поділилася історіями, що лягли в основу її твору. Усі виручені кошти від продажу книги були передані волонтерському центру «Тетріс», сприяючи підтримці добродійної діяльності чинних читань і дискусій.

Відбулися дві презентації книги юного автора *Семена Кравченка «Справа під Новий рік»*, 15 травня у бібліотеці-філії № 13 Семен Кравченко представив свою книгу учням ліцею № 33, які захоплено слухали історії про створення детективу та творчі плани автора. 3 грудня у бібліотеці-філії № 11, у рамках Національного тижня дитячого читання, відбулася ще одна презентація цієї книги.

Працівники бібліотек-філій організували заходи, присвячені *творчості письменниці-землячки Ніні Ягоджинській (Бажурі)* та її книзі *«Кирган Віктор. Камінь. Леший»*, 24 липня у Центральній міській бібліотеці ім. І. Бевза відбулася презентація Книги Пам'яті, присвяченої брату авторки, Герою України, який загинув у березні 2022 року на Херсонщині.

Три зустрічі з дитячою письменницею Світланою Кравінською, відбулися у закладах ВМ ЦБС, 9 жовтня у бібліотеці-філії № 1 авторка презентувала *книги «Казочки для найменших» та «Колисаночки»*, 14 листопада у ЦБДЮ діти слухали аудіоказки у виконанні письменниці, що ддало історіям особливого тепла, а 4 грудня у ЦМБ ім. І. В. Бевза, у рамках Національного тижня дитячого читання, діти знайомилися зі збірками авторки, слухали аудіоказки та створювали казки за власними малюнками.

13 жовтня у бібліотеці-філії № 1 організували літературно-мистецький *захід «Осінь музика душі»*, що поєднав поезію, українські народні пісні та гуморески.

12 листопада у бібліотеці-філії № 1 відкрилася *виставка «Барвіста Україна»* з картинами студентів Вищого художнього училища № 5, які відобразили красу природи України.

19 листопада у бібліотеці-філії № 13 провели вечір пам'яті архітектора, письменника та художника *Юрія Плясовиці*, ініційований його дружиною Аллою Плясовицею.

19 грудня у ЦМБ ім. І. Бевза відбулася творча зустріч із *Людмилою Брендак* — талановитою письменницею, поетесою, перекладачкою, мисткинею та волонтеркою. Людмила Брендак поділилася своїми творами, які зачаровують читачів різного віку та надихають на роздуми про життєві цінності. З вітальним словом виступив Вадим Вітовський, голова Вінницької обласної організації НСПУ, заслужений журналіст України. Обговорювалися *книги авторки, присвячені війні: «Я і війна», «Війна і ми», «Лінії між двома війнами»*, які стали літописом героїзму українців. Ігор Мерецький, старшина другої роти 45-го окремого стрілецького батальйону, розповів про героїзм українських захисників та важливість підтримки тилу. Атмосферу заходу доповнили авторські пісні на вірші Людмили Брендак у виконанні Тетяни Скомаровської та поетична хвилина із заслуженою артисткою України Наталею Шолом. Директорка ВМ ЦБС Олена Заввацька виступила із закликом підтримати українських воїнів та висловила вдячність письменниці за її творчість.

Завершилася зустріч презентацією книги «Бабусині оповідки», яка розкриває чарівність родинних традицій і спогадів. Цей захід став можливістю для присутніх зануритися у світ творчості Людмили Брендак, отримати натхнення та вшанувати героїзм наших захисників.



20 грудня працівники ВМ ЦБС організували декілька заходів із письменницею, серійною підприємцею та експерткою зі стратегічного маркетингу **Катериною Пилипчук**, які відбулися в різних локаціях міста, створивши незабутню атмосферу для учасників. Ранок розпочався бізнес-сніданком у **книгарні-кав'ярні «Мрійники»** для директорів міських закладів культури та завідувачів бібліотек-філій. Катерина поділилася своєю історією успіху, розповіла про створення **книги «Книга як стартап. Сповідь перша»** та дала цінні поради з бізнес-моделювання, пошуку натхнення й подолання труднощів. Учасники заходу насолоджувалися затишною атмосферою, кавою та змістовними розмовами. Завершилася зустріч автограф-сесією, де кожен отримав персональне побажання та підпис від авторки. Далі у ЦБДЮ відбулася зустріч школярів із Катериною Пилипчук. Авторка надихнула молодь розповідями про шлях до успіху, створення книги та важливість творчості. Діти активно брали участь у спілкуванні, ставили запитання й ділилися своїми враженнями. Завершальним заходом стала презентація **книги «Книга як стартап. Сповідь перша»** у ЦМБ ім. І. Бевза. На презентації зібралися бібліотекарі, читачі,

молоді автори та мешканці міста. Катерина розповіла про шлях від ідеї до успішних продажів, роботу з видавництвом і поділилася практичними порадами для початківців. У рамках заходу авторка подарувала бібліотекам-філіям ВМ ЦБС 20 примірників книг, придбаних завдяки ініціативі «підвішена книга», що дозволило ще більшій кількості читачів ознайомитися з її творчістю. Захід підтвердив важливість співпраці та культурного обміну у розвитку творчості та літератури.



Культурно-просвітницькі заходи, присвячені героїзму українських воїнів та повномасштабному вторгненню Росії в Україну

24 лютого, до 3-ї річниці повномасштабного вторгнення Росії, проти України бібліотекарі філії № 6 організували вечір пам'яті «Доброго вечора, ми з України!», під час заходу присутні згадували перші години і дні війни, обговорювали книги про героїчну боротьбу з ворогом і вшанували хвилиною мовчання загиблих за Україну. Захід завершили переглядом короткометражного анімаційного фільму «Піксель. Вартовий свободи». У бібліотеках-філіях №№ 10, 16, 18 та 20 відбулися патріотичні години «Неоголошена війна», «Вистояли – переможемо!», «Неймовірно важко це забути... біль навіки запікся і застиг» та «Лютий 22-го...», спрямовані на розуміння важливості подій початку війни. Працівники бібліотеки-філії № 3 провели захід «Вистояли – переможемо!». У бібліотеці-філії № 1 відбулася година історичної правди «2 роки Незламності України», бібліотекар бібліотеки-філії № 15 представила книжкову виставку «Лютий 2022 – трагічний день в історії України», а історичний репортаж «Лютий, який і не минав» був проведений у бібліотеці-філії № 17.

До Всеукраїнського Дня пам'яті «Кіборгів» та Дня пам'яті захисників Донецького аеропорту, в бібліотеках ВМ ЦБС відбулися заходи, присвячені героїзму українських воїнів. У бібліотеці-філії № 2 для учнів Вінницького ліцею № 11 провели сторінку історії «Українські кіборги», де розповідали про мужність захисників Донецького аеропорту, презентували книгу Сергія Лойка «Аеропорт» і обговорювали її значення як символу незламності. У бібліотеці-філії № 4 презентували фотопроект «Незламні кіборги», що зворушив глядачів знімками оборонців. У бібліотеці-філії № 12 провели годину пам'яті «Незламні кіборги», де учні Вінницького ліцею № 29 переглянули трейлер фільму «Кіборги. Герої не вмирають». Працівники ЦБДЮ організували показ фільму «Кіборги», а у ЦМБ ім. І. Бевза провели патріотично-інформаційну бесіду та презентували виставку «Аеропорт... пекельна смуга».

До Дня українського добровольця, у закладах ВМ ЦБС відбулися заходи, присвячені героїзму та мужності українських добровольців, у бібліотеці-філії № 12 пройшла патріотична година «Доброволець – воїн світла», яку провів заступник директора по виставковій роботі музею Вінниці Євген Сафар'янс, у ЦБДЮ організували годину вшанування «Доброволець – це поклик серця» для учнів 9-Б класу Вінницького ліцею №10, де розповідали про історію добровольчого руху; у бібліотеці-філії № 1 провели історичну годину «Незламна воля до перемоги» та представили книжкову виставку про героїзм наших захисників. Бібліотекар бібліотеки-філії № 8 презентувала огляд літератури для військовослужбовців Вінницького гарнізону, а у бібліотеці-філії № 14 провели годину пам'яті «Душу і тіло ми положимо за нашу свободу». Працівники бібліотек-філій №№ 16, 20 та 21 підготували тематичні виставки та презентації книжкових виставок «Герої нашої доби» з фото та біографіями українських добровольців.

До Дня захисників та захисниць України, заклади ВМ ЦБС організували заходи, присвячені героїзму українських воїнів. У бібліотеці-філії № 7 відбулася патріотична година «Україна-мати. Вмій її захищати», під час якої говорили про важливість захисту рідної землі та згадували сучасних героїв. Також провели урок пам'яті «Герої мого міста», присвячений місцевим захисникам, які віддали життя за свободу України. Фахівці бібліотеки-філії № 19 організували майстер-клас «Патріотична книжкова



закладка», де діти виготовляли закладки, і патріотичну годину «Вклоняємось доземно українському воїну», що розповідала про подвиги українських захисників. У бібліотеці-філії № 16 провели круглий стіл «Пошана за подвиг, вдячність за волю», присвячений українським воїнам, які боронять Україну. У бібліотеці-філії № 18 підготували урок мужності «Тісніше станьмо, сильні духом, під прапором одним», який вшановував героїв-захисників. Бібліотекарі бібліотеки-філії № 2 провели патріотичну годину «Герої живуть поруч», присвячену захисникам України, які живуть серед нас. У ЦБДЮ провели майстер-клас «Оберіг для українського воїна», де діти виготовляли обереги, щоб передати їх захисникам як символ підтримки та вдячності.

До 1000-го дня з початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну, у закладах ВМ ЦБС відбулися заходи, які об'єднали громаду у пам'яті про загиблих, вдячності захисникам та підтримці єдності українського народу, у Вінницькому ліцеї № 33 працівники бібліотеки-філії № 13 провели поетичні читання «Слово, обпалене війною», учні 11-х класів разом із поетами обговорювали війну, втрати та прагнення до перемоги, літературно-мистецьку годину «Голос війни» організували у бібліотеці-філії № 1, захід відвідали студенти та учні Вінницького ліцею № 8, зокрема виступила письменниця Галина Рибачук-Прач, бібліотекарі бібліотек-філій №№ 2 та 16 презентували книжкові виставки «Війна і ми» та «1000 днів української звитяги» які знайомили з книгами про захисників, волонтерів та окупацію. У бібліотеці-філії № 7 бібліотекарі підготували онлайн-виставку «Книги війни», що висвітлює події з лютого 2022 року, емоції та героїзм українців, у бібліотеці-філії № 16 діти долучилися до акції «1000 слів вдячності», написавши щирі листи підтримки для захисників, працівники ЦМБ ім. І. Бевза провели патріотичну годину «1000 днів незламності» та презентували виставку «Події, що змінили долю України». Захід відвідали курсанти та волонтерка Юлія Вотчер.

До Міжнародного дня волонтерів, у закладах ВМ ЦБС відбулися заходи, спрямовані на вшанування волонтерів та популяризацію їхньої діяльності, працівники бібліотеки-філії № 8 презентували книжкову виставку «Волонтери – люди першої допомоги», відвідувачі ознайомилися з матеріалами про історії волонтерів та практичними порадами, а в бібліотеці-філії № 16 презентували книжково-ілюстративну добірку «Волонтерство: погляд в сьогодення», на виставці були представлені книги Людмили Охріменко «Волонтерські історії» та «Волонтери. Мобілізація добра» під редакцією Ірени Карпи, які розкривали життя волонтерів, їхній внесок у захист країни та допомогу



необхідним. У бібліотеці-філії № 12 відбувся бібліомікс «Волонтерські історії», де присутні дізналися про історію волонтерського руху у світі, учасники переглянули відеоролик «Про волонтерство в Україні під час війни». У ЦМБ

ім. І. Бевза відбулася зустріч із волонтерами Альоною Барчишиною, Ігорем Волковим та Тетяною Ніколюк-Гардою. Присутні обговорили роль волонтерів у підтримці армії, переселенців і поранених, дізналися про щоденний героїзм звичайних людей, які своїми діями наближають перемогу України.

До Дня Збройних Сил України, у бібліотеках-філіях ВМ ЦБС були проведені заходи, спрямовані на патріотичне виховання, вшанування українських військових та підтримку армії, у ЦМБ ім. І. Бевза та бібліотеці-філії № 1 провели патріотичні години «Захисники Вітчизни», «Наші Збройні сили – символ мужності та незламності!» під час яких учасники ознайомилися з виставкою «Захисники Вітчизни», також у бібліотеці-філії

№ 1 провели акцію «Підтримай свого солдата», у межах якої учні Вінницького ліцею № 30 написали листи-подяки у вигляді відкритих дитячих долонь. Бібліотекарі бібліотек-філій №№ 16, 21 презентували книжково-ілюстративні виставки «Герої сьогодення», «Свобода, воля і честь понад усе» а в бібліотеці-філії № 12 організували годину мужності «Збройні Сили України – сила і міць держави» для учнів ВПУ № 7, де обговорювали історію української армії, її героїчні сторінки та сучасні подвиги, у ЦБДЮ діти створили малюнки для військових, які були представлені на виставці «Армія нескорених», наповненій теплом і вдячністю, бібліотекарі провели патріотичну годину «Наші Збройні сили – символ мужності та незламності!», де презентували виставку «На захисті рідної землі» та майстер-клас із виготовлення патріотичних браслетів-оберегів. У бібліотеці-філії № 11 була організована акція «Із вдячністю в серці», під час якої зібрали смаколики для військових і передали їх капелану.

Ментальне здоров'я: крихкість і стійкість майбутнього

Ментальне здоров'я є важливою складовою загального благополуччя людини. Збереження ментального здоров'я стає все більш актуальною темою у сучасному суспільстві. Бібліотеки ВМ ЦБС сприяють підтримці ментального здоров'я користувачів шляхом надання доступу до різноманітних ресурсів та інформації, створення спеціальних куточків для відпочинку та релаксації, де відвідувачі можуть відпочити та відновити сили. Впродовж року у бібліотеках проводили різноманітні заходи для підтримки ментального здоров'я.

Зокрема у ЦМБ ім. І. Бевза на початку року було організовано *цикл тренінгів з практичним психологом, психотерапевтом Анатолієм Брунем*. Учасникам зустрічей було надано багато корисних порад у розв'язанні життєвих труднощів та проблем, особистісному зростанні, покращенні самопочуття та поглибленні саморозуміння.

У першому кварталі звітнього року також у ЦМБ ім. І. Бевза відбувалися психологічні тренінги та арт-терапевтичні заняття груп взаємодопомоги для членів родин ВПО з Херсонщини, за підтримки керівника ІГ «Ми з Херсоном».

Двічі на місяць впродовж року задля поліпшення ментального здоров'я користувачів бібліотеки-філії № 1 відбувалися зустрічі та консультації-тренінги з *практичним психологом Ігорем Кондратьєвим*. Темі, які обговорювалися найрізноманітніші, серед них: «10 простих правил для збереження психічного здоров'я», «Ментальне здоров'я: як не «розсипатись» під час війни», «Як перемогти стрес?», «Базові навички турботи про себе та інших», «Негативні емоції. Запитання-відповіді» тощо. Також організовано сеанси фільмотерапії. Такі зустрічі з психологом дають можливість отримати відповіді на запитання, що всіх цікавлять, практикувати отримані навички у реальному житті.

На базі бібліотеки-філії № 13 впродовж першого кварталу відбулося ряд занять групи взаємодопомоги для членів родин військовослужбовців. *Психологи Вінницького міського центру соціальних служб провели тематичні тренінги* «Збільшення ресурсу людини через активацію та балансування обох півкуль головного мозку», «Вплив психологічного стану на соматичні захворювання», «Усвідомлення деструктивних сценаріїв реагування на стрес через психомалюнок» тощо.

Починаючи з березня, впродовж 6 місяців на базі ЦБДЮ щотижня для ВПО проводилися зустрічі групи психологічної підтримки «Сила в тобі». Учасниці ділилися досвідом, спогадами, а ще навчалися керувати власними емоціями та допомагати собі і підтримувати інших. Група психологічної підтримки – це одна із ініціатив з соціальної адаптації ВПО від ГО «Освітній простір 2.0.», з якою активно співпрацює бібліотека.

Впродовж півроку у бібліотеці-філії № 12 відбувся ряд зустрічей з *психологинєю ГО «ВКУП» Оленою Лебедєвою*, тема яких була присвячена життю та психологічному здоров'ю особистості в умовах війни. Під час зустрічей психологиня розглянула різні аспекти впливу воєнних подій на психологічне здоров'я людини. Давала поради, як справитися з стресовими ситуаціями під час війни, а також способами подолання страху та тривоги. Учасники зустрічей мали змогу обмінюватися своїм досвідом та почути поради з

адаптації до нових умов життя.

7 квітня у філії № 17 відбулася *година спілкування «Дитяча психіка: як уберегти дитину від стресу»*. У читальному залі відбулась презентація дитячої книги Катерини Єгорушкіної «Мої вимушені канікули. Як почуватися в більшій безпеці?». Для учасників продемонстровано різноманітні фізичні вправи, як-от: «Крило Янгола», «Простір безпеки», «Підтримка роду», тощо.

18 липня в ЦМБ ім. І. Бевза пройшов тренінг «Профілактика стресу та професійного вигорання» за участю *психологів французької організації Triangle Generation Humanitaire Сергій Парипса та Христина Малишева*. Учасники отримали корисні навички з підтримки власного психологічного здоров'я, зокрема щодо зниження стресу та збереження професійної продуктивності.

24 липня у бібліотеці-філії № 4 відбулась *ресурсна зустріч з Альоною Нікітіною «Таємниці жіночого Всесвіту»*, де за допомогою різних психологічних вправ, а також метафоричних карт, присутні змогли покращити свій емоційний стан, знайти підказки до поставлених запитань та щиро поспілкуватись.

31 липня в бібліотеці-філії № 1 у співпраці з ГО «Скрина ідей та дій» було організовано психологічний тренінг «Я і моя мотивація» для жінок ВПО. Тренінг провела *психолог Вікторія Крайло-Карпенко*, і він був спрямований на покращення ментального здоров'я та особистої мотивації.

25 вересня в бібліотеці-філії № 8 відбулося *арт-терапевтичне заняття «Колір як відображення психоемоційного стану людини»*. Заняття сприяло зняттю психологічної напруги та було орієнтоване на жінок ВПО. *Психолог Софія Верешко* навчала учасниць технік психоемоційного розвантаження за допомогою арт-терапії.

Під час війни діти не менше ніж дорослі переживають стрес. Не у всіх із них розвинеться психологічна травма, але кожна дитина потребує підтримки. Головну роль у цьому відіграють батьки, але бібліотеки також не стоять осторонь. Існують базові правила, як підтримати дитину у стресовій ситуації, щоб стабілізувати її стан.



Впродовж року на базі ЦБДЮ функціонує *кімната терапії іграшкою «Toy therapy room»*. Це кімната психологічної підтримки, де дітям боротися із негативними емоціями, ситуаціями та подіями допомагають іграшки. Щосуботи відбувалися індивідуальні та групові заняття, які проводила кваліфікована арт-терапевтка, *практична психологиня Світлана Омельницька*. Задля покращення свого емоційного стану впродовж 2024 року 126 дітей, як вінничан так і переселенців, відвідали 24 групові заняття у кімнаті. Також за участі

пані Світлани та підтримки ГО «Інноваційна дія», у шести бібліотеках-філіях, а саме №№ 4, 10, 19, 20, 21, 22, було організовано ряд арт-терапевтичних занять для дітей. Зокрема у бібліотеці-філії № 22 відбулося арт-терапевтичне заняття з елементами казкотерапії, на якому діти вчилися знімати свою тривожність, а також розкривати свій творчий потенціал, розвивати креативне мислення та зв'язне мовлення.

Також у ЦБДЮ за співпраці з ГО «Екотворчість» успішно реалізовано *проект «Сучасна родина»*. Основна мета якого психологічної підтримки та обмін досвідом для прийомних батьків та опікунів та серія арт-терапевтичних занять для дітей, які перебувають у цих родинах.

29 лютого в ЦБДЮ відбулась бесіда «Світ позитивних та негативних емоцій», яку бібліотекарі провели для шестикласників Вінницького ліцею № 10. Також діти грали в ігри «Мій настрій сьогодні», «Покажи емоції та почуття», «Злий собака», «Коло думок».

28 березня в бібліотеці № 8 відбулась зустріч з *практикуючим психологом Марією Ратушняк*. На тренінг «Я на позитиві» завітали діти зі своїми мамами. Психологиня

навчала присутніх методик, які поліпшують внутрішній стан, допомагають знаходити з оточуючими спільну мову, технік самозцілення, подолання стресу, агресії. Під час запропонованих вправ, діти разом з батьками отримали практичні поради стосовно того, звідки брати сили та натхнення, щоб бути на позитиві.

З нагоди **Всеукраїнського дня психолога** 23 квітня працівники бібліотеки-філії № 1 підготували та провели презентацію книжкової виставки-поради «Щоденний тренінг душі». Цього ж дня бібліотекар бібліотеки-філії № 10 спільно з психологом завітала в Стадницьку гімназію, де провели тренінг «Ментальне здоров'я». Працівники філії № 11 презентували тематичну книжкову виставку «Психологія на кожен день», на якій присутні познайомилися з мотиваційними, розвиваючими книгами українських та зарубіжних авторів, які допоможуть зрозуміти себе та світ навколо. У філії № 22 відбувся бібліотечний квілт «Стрес та тривога: як вберегти ментальне здоров'я». Під час бесіди діти дізналися, що ментальне здоров'я залежить від різних чинників та на практиці пропрацювали різні негативні емоції, а також здобули практичні навички, які допомагають пережити кризові ситуації.

28 квітня користувачі-діти філії № 17 взяли участь у **велнес-тренінгу «Ми обираємо здоровий спосіб життя»**. У читальному залі було представлено книжкову виставку з практичними рекомендаціями для батьків, секрети людського тіла, здатність організму долати голод, виснаженість і біль, здорове функціонування людського тіла.

5 вересня в бібліотеці-філії № 12 **психолог Олена Лебедєва** провела тренінг з казкотерапії для учнів молодших класів. Метою тренінгу було розкриття важливості казкотерапії у підтримці ментального здоров'я дітей та розвитку їхньої уяви.

15 серпня у бібліотеці-філії № 8 презентували **виставку-пораду «Будьте здорові душею і тілом»**, де було запропоновано літературу, спрямовану на підтримку емоційного та фізичного здоров'я, зокрема книги про позитивне мислення, подолання стресу та розвиток здорового способу життя.

22 вересня в бібліотеці-філії № 19 відбулася година здоров'я на тему «Стежка до ментального здоров'я», яку провела **практичний психолог Світлана Камінська**. На зустрічі обговорювали важливість збереження ментального здоров'я і вплив стресу на фізичне здоров'я.

Ряд заходів спрямованих на підвищення усвідомлення важливості теми психічного здоров'я було організовано у бібліотеках до **Всесвітнього дня охорони психічного здоров'я**. Так, 8 жовтня бібліотекарі філії № 6 провели зустріч з учнями групи № 47 Вищого професійного училища № 11 «Ментальне здоров'я: як подбати про себе?». Присутніх було ознайомлено з презентацією про ментальне здоров'я та проведено різноманітні вправи на діагностику та відновлення ресурсного стану.

10 жовтня бібліотекарі бібліотеки-філії № 2 провели **заняття з нейрографіки – «Робота з негативними емоціями»**. На захід були запрошені учні 2-В класу Вінницького ліцею №11. Школярам були надані рекомендації, як зберігати гарний настрій в такий важкий час.

Цього ж дня бібліотекарі ЦБДЮ провели **бесіду «Ментальне здоров'я: Як подбати про себе?»**, на яку були запрошені учні Вінницького ліцею № 23 6-Г класу. Діти переглянули пізнавальні відео «Подбай про себе», «Поговоримо про ментальне здоров'я», презентацію «Психічне здоров'я», робили вправи «Мої ресурси», «Лимон» та руханку. Підлітки дізнались що таке ментальне здоров'я, що допомагає людині справлятися зі стресом, реалізувати здібності, навчатися та працювати, робити внесок у життя своєї громади.

15 листопада у бібліотеці-філії № 22 відбувся **бібліотечний квілт на тему «Кола підтримки»**. Діти малювали стікери з відповіддю на запитання та познайомилися з новою книгою бібліотеки «Емоціємір інспектора Дила» Сусанни Ісерн.

Підсумовуючи вище викладене слід зазначити, що впродовж року бібліотеки ВМ ЦБС впевнено виконували роль інформаційних та освітніх центрів, де люди можуть знайти відповіді на свої питання та засоби для самопідтримки та збереження ментального здоров'я.

Безбар'єрність та інклюзія

Однією із важливих складових забезпечення безбар'єрного доступу кожної людини до суспільного життя, зокрема до бібліотеки, інформації та читання є інклюзія. Бібліотека відкрита для кожної людини і всіх її потреб, щоб кожен почувався зручно, комфортно та гармонійно.

Наше суспільство не повинно в чомусь обмежувати людей з інвалідністю, відокремлювати їх від соціуму, сприймати їх як людей, які потребують особливої опіки в ізольованих умовах. Бібліотеки беруть участь в соціалізації та навчанні таких людей, та дітей і молоді зокрема.

Так, бібліотеки ВМ ЦБС багато років поспіль активно співпрацюють з *міським центром соціально-психологічної реабілітації «Гармонія» ім. Р. Панасюк*. Зокрема, бібліотекарі філії № 8 у 2024 році організували клуб за інтересами «Ми разом», учасниками якого стали клієнти ЦР «Гармонія». Засідання клубу відбуваються 1 раз на місяць, як у бібліотеці так і в реабілітаційному центрі. Одне із засідань, яке відбулося 6 березня було присвячене темі весни. Учасники клубу із задоволенням сприйняли запропоновану тему, читали і слухали поезії, а ще взяли участь в майстер-класі з паперопластики «Весняний букет». Якими усміхненими, веселими та доброзичливими були присутні під час виконання роботи! А це – головна мета спілкування з людьми з інвалідністю.



Бібліотекарі ЦМБ ім. І. Бевза готують тематичні бесіди, огляди літератури та майстер-класи, які проводять у ЦР «Гармонія». В День святого Валентина для клієнтів центру було проведено бесіду та майстер-клас з паперопластики «Тобі дарую валентинку». 13 березня в ЦМБ ім. І. Бевза пройшов майстер-клас з піщаної анімації на який завітали клієнти з ЦР «Гармонія». Кожен учасник заняття за допомогою піску створював свої неповторні сюжети. А музикотерапія допомогла розслабитись та покращити настрій. До Міжнародного дня птахів 10 квітня працівники ЦМБ ім. І. Бевза вчергове завітали в ЦР «Гармонія» та підготували арт-годину «Барвисті вісники весни» по виготовленню птахів з паперу. Така арт-терапія має велике значення для молоді з інвалідністю, оскільки вона допомагає їм відчувати себе вільними та виразити свої почуття через творчість, сприяє розвитку творчих здібностей та підвищує самоповагу і самооцінку.

Вже понад 10 років ЦМБ ім. І. Бевза співпрацює з *Центром комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю «Промінь»*. У центрі бібліотекарі проводять різноманітні творчі майстер-класи, ігри та заходи, спрямовані на розвиток дітей та їхню взаємодію з іншими. Так, до Міжнародного дня щастя бібліотекарі підготували для дітей майстер-клас з розпису гіпсових фігурок. Діти отримали гарні враження та позитивні емоції. На черговій зустрічі у лютому «Лялька-мотанка – берегиня роду людського» дітям розповіли про історію ляльки-мотанки та навчили виготовляти ляльки-обереги для себе та рідних. Загалом за звітний період відбулося 7 занять, учасниками яких стали 83 дитини.



Впродовж року у бібліотеках ВМ ЦБС в межах реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні організували ряд просвітницьких та комунікативних заходів для різних категорій користувачів щодо політики безбар'єрності та недискримінації.

Так, 4 січня в ЦМБ ім. І. Бевза відбулась *презентація виставки «Книга на дотик»*, присвячена Всесвітньому дню шрифту Брайля. У заході взяли участь діти ВПО з Херсонщини, присутні дізналися про життєвий шлях Луї Брайля, спробували на дотик прочитати казку та написати своє ім'я.

6 лютого в бібліотеці-філії № 12 відбувся тренінг на тему «Безбар'єрність: чому це стосується кожного?». Під час зустрічі обговорювали в чому полягають основні принципи

створення безбар'єрного простору в Україні.

Бібліотекарі бібліотеки-філії № 1 впродовж року раз на місяць організують зустрічі з викладачем, перекладачем, головою ГО «Разом з мамою» Світланою Заборовською, яка на волонтерських засадах проводила уроки-тренінги з основ жестової мови. **Заняття по вивченню основ жестової мови** відвідували зацікавлені користувачі філії, вихованці ГО «Паросток», працівники книгозбірні. Під час навчання учасники заходів отримали цікаву та корисну інформацію, вчилися спілкуватися та складати прості речення жестовою мовою. Програма вивчення початкового рівня української жестової мови допоможе всім охочим оволодіти навичками комунікації та надання допомоги людям, які не мають можливості чути.

1 травня в ЦБДЮ відбувся **тренінг «Стоп булінг!»** для учнів 9-В класу Вінницького ліцею №1 5. Бібліотекарі ознайомили школярів з поняттям та формами булінгу, розповіли про важливість почуття емпатії та переживання до людини, яка зазнає насильства. Дев'ятикласники вчилися знаходити шляхи виходу зі складної ситуації, формувати навички відповідальної та безпечної поведінки, переглянули відео «Що таке булінг?», на практиці розібрали ролі «агресора», «жертви» і «спостерігача».

5 травня бібліотекарі філії № 6 підготували та провели до **Міжнародного дня боротьби за права інвалідів** інформаційну годину «Різні можливості – рівні права». З розповіді бібліотекаря користувачі дізналися, що люди з обмеженими можливостями можуть бути безмежні у своїх здібностях, талантах і прагненні до самовираження. Завдяки величезній силі духу й волі, ці люди досягають успіхів у найрізноманітніших сферах діяльності: науці, підприємстві, художній творчості, мистецтві, спорті.

25 липня у бібліотеці-філії № 12 відбувся **тренінг на тему «Інклюзія як складова безбар'єрного суспільства»**. В ході тренінгу увагу зосередили на важливості створення простору, де кожен користувач бібліотеки, незалежно від фізичних чи інших особливостей, може відчувати себе частиною спільноти.

10 серпня бібліотекарі філії № 7 організували **майстер-клас «Мозайка дружби»** для дітей з інвалідністю, на якому учасники разом створювали мозаїчні малюнки з різнокольорових камінців, символізуючи гармонію та співпрацю.

20 серпня у ЦБДЮ пройшов захід, під час якого діти мали можливість познайомитися з різними способами комунікації, зокрема мовою жестів. Бібліотекарі організували інтерактивні ігри, що допомагали учасникам краще розуміти важливість комунікації в різних формах.

Цікавий та незвичний майстер-клас з гончарства для дітей з інвалідністю організували 12 вересня у бібліотеці-філії № 14. Учасники заходу навчалися ліпити глиняні вироби та розмальовувати їх, що сприяло розвитку їх творчих здібностей і дрібної моторики.

20 вересня працівники бібліотеки-філії № 11 **провели тренінг «Емоційний інтелект і його значення для людей з інвалідністю»**, де учасники дізналися про основи емоційного інтелекту та як його можна використовувати для поліпшення міжособистісних стосунків.

До Всесвітнього дня зору 6 жовтня бібліотекарі бібліотеки-філії № 6 презентували книжкову виставку-пораду «Нотатки пані: лікування зору народними методами», де була представлена література з відомостями про народні методи покращення гостроти зору, рекомендаціями для збереження зору під час роботи з комп'ютером тощо.

Наприкінці жовтня також у бібліотеці-філії № 6 відбулося засідання **круглого столу на тему «Кожна дитина – це цілий світ, освіта, повага і рівність для всіх»**, учасниками якого були здобувачі освіти ВПО № 11. Розмова йшла про дітей з інвалідністю та про те, як можна допомогти, розуміти та приймати людей з інвалідністю.

Поговорити з дітьми про терпимість, людяність та добро намагалися бібліотекарі під час проведення циклу заходів приурочених до Міжнародного дня толерантності. 16 листопада в бібліотеці-філії № 2 було проведено **інформаційну годину «Толерантності мистецтво жити поруч»**. На захід запросили студентів КЗВО «Вінницький гуманітарно-

педагогічний коледж». Тема толерантності близька майбутнім педагогам, актуальна для них, тим більш, що в коледжі студенти мають змогу навчатися на факультеті інклюзивної педагогіки. Бібліотекарі представили художню літературу зі свого фонду по даній тематиці, яка неабияк зацікавила гостей. Підбірка була зроблена з врахуванням лекцій соціального педагога РЦ «Гармонія» Оксани Крижанівської. Присутні поділилися і своїми думками відносно толерантного співіснування різних людей в одному суспільстві, розповіли цікаві приклади зі своєї практики.

Цього ж дня бібліотекарі філії № 4 запросили дітей на *годину спілкування «Толерантність. Це стосується кожного»*. На заході спілкувалися на тему толерантності, розглядали життєві ситуації та розробили поради, як стати більш толерантними. Дізналися багато цікавого про таке важливе для суспільства поняття як толерантність, а також створили власноруч «Квітку толерантності».

Бібліотекарі бібліотеки-філії № 8 запросили до актуальної розмови на тему *«Толерантність – пізнаємо один одного»* психолога ГО «Інноваційна течія» Софію Верешко і учнів Вінницького ліцею № 6. У ході зустрічі учнів познайомили зі значенням терміну «толерантність» та запропонували інтерактивні ігри, вправи «Чим ми схожі», «Асоціативний ряд», а також обговорили різні ситуації щодо проявлення толерантності на прикладах героїв казки «Самовпевнений папужка». Сьогодні гостро постає питання про порушення особистих прав людини, нетолерантне ставлення дітей один до одного. Тому дуже важливо вчити дітей бути толерантним, жити в злагоді, добросусідстві, з повагою ставитися до людей, їх думок.

У бібліотеці-філії № 6 було проведено *інформаційну годину «Всі ми зліплені з однієї і тієї ж глини...»*, під час якої учасники дізналися, що таке толерантність, якими рисами повинна володіти толерантна людина і інше.

У ЦБДЮ відбувся цікавий та пізнавальний *тренінг «Планета толерантності»* для студентів Вінницького технологічно-промислового фахового коледжу ВНАУ. Учасники дізналися про те, що таке толерантність і чому вона важлива? Як боротися зі стереотипами та упередженнями? Відповіді на ці та багато інших питань ти знайдеш на нашому тренінгу до Дня толерантності. Бібліотекарі обговорили з студентами актуальні соціальні проблеми, навчимося ефективно комунікувати та будувати міцні взаємостосунки. Сподобались студентам різноманітні завдання і конкурси, які допомогли закріпити знання.

10 грудня працівники бібліотеки разом з поетесами с. Вінницькі Хутори – Іриною Малярською, Альоною Никітіною, Раїсою Гончаренко відвідали Вінницьку обласну організацію УТОС, де організували та провели поетичний вечір «Все, що душа довірила словам» а також передали аудіозаписи поезій.

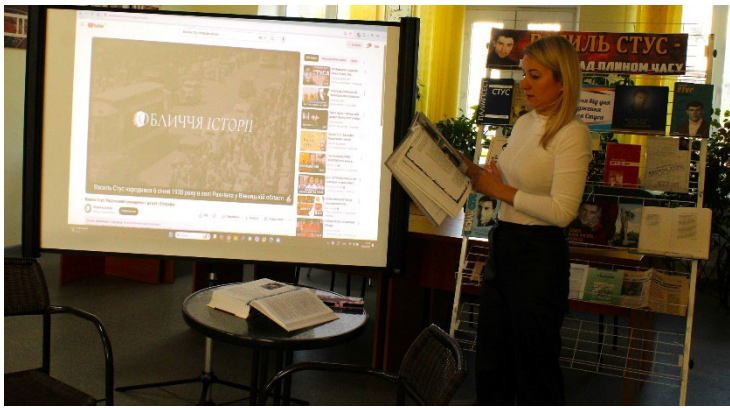
До Міжнародного дня людей з інвалідністю працівники бібліотеки-філії № 6 спільно з соціальним педагогом ЦР «Гармонія» ім. Р. Панасюк Оксаною Крижанівською організували *годину спілкування «Людина починається з добра»* для третьокласників Вінницького ліцею № 12. З присутніми провели бесіду про людей, які через проблеми зі здоров'ям не можуть або їм важко повноцінно доглядати за собою, презентували книги про людей з особливими потребами. Також діти спробували грати в ігри з використанням альтернативної комунікації, дізналися, що таке абетка Брайля та дактильна абетка, і навіть самі спробували показати деякі слова за допомогою рухів руками.

А у ЦБДЮ презентували читачам *виставку інклюзивної літератури «Книги, що допомагають жити»*, спрямовану на привернення уваги до потреб та досягнень людей з інвалідністю. На виставці було представлено широкий спектр літератури для молоді й дорослих, що відображає різноманітність людського досвіду та підкреслює важливість інклюзії.

Слід відмітити, що міські бібліотеки забезпечені спеціально адаптованими книгами, аудіокнигами та іншими матеріалами для людей з різними видами обмежень. В фондах бібліотек доступні для користування 33 назви книг шрифтом Брайля, 22 назви книг зі збільшеним шрифтом, 539 – інклюзивної літератури. Крім того сайт ВМ ЦБС адаптовано до потреб людей з порушеннями зору.

Літературно-мистецькі заходи. Книжкові виставки

Протягом звітнього періоду бібліотекою проведені заходи з нагоди відзначення знаменних і пам'ятних дат. А саме:



До 86-ї річниці від дня народження Василя Стуса, видатного українського поета, публіциста і дисидента, закладами ВМ ЦБС були проведені заходи з вшанування пам'яті видатного діяча. У бібліотеці-філії № 1 відбулася поетична година «Незламний лицар правди і свободи. Василь Стус. Обрії особистості», під час якої відвідувачі дізналися більше про

життя та творчість поета, до заходу було підготовлено книжкову виставку «Незламний лицар правди і свободи», яка презентувала твори Стуса та цікаві факти з його біографії.

Бібліотеки-філії №№ 2, 12 та 13 організували презентації книжкових виставок: «Народе мій, до тебе я ще верну», «Колиска любовного роману» та «Життя, віддане Україні», виставки привертали увагу відвідувачів багатством матеріалів про творчість і життєвий шлях Василя Стуса. У ЦМБ ім. І. Бевза було розгорнуто книжково-ілюстративну виставку «Василь Стус: дорогами мужності та болю». Крім того, у бібліотеках-філіях проводилися Стусівські читання «Стус і Вінниччина», а також інформаційні години з презентаціями книжкових виставок, що розкривали значення творчості Василя Стуса для української культури.

8 січня, з нагоди 64-ї річниці від дня народження поета-земляка, краєзнавця та філософа Віктора Олексійовича Дячка, працівники бібліотеки-філії № 6 провели літературний вечір-панораму творчості «Дві долі на одне життя». Під час заходу учасники обговорювали життєвий шлях письменника, читали його поезії, слухали пісні, створені на його тексти. Завершився вечір теплими обговореннями за чашкою чаю та хвилинами живої музики у виконанні читачки бібліотеки Людмили Климентіївни Розборської, яка подарувала присутнім особливу атмосферу.

До 191-ї річниці від дня народження Степана Васильовича Руданського, видатного українського поета-класика, перекладача, фольклориста та громадського діяча, у бібліотеці-філії №8 організовано голосні читання «Вічно живі співомовки С. Руданського», під час яких діти з захопленням читали твори митця. У бібліотеці-філії №7 відбулися літературно-мистецькі читання, які дозволили учасникам глибше ознайомитися з життям і творчістю поета. Працівники бібліотеки-філії № 2 провели сторінку гумору «Гумор Руданського», де діти читали його байки, а бібліотекарі розповідали про фестиваль, присвячений творчості митця. У бібліотеці-філії № 16 було організовано виставку-портрет «Художні скарби Степана Руданського» та літературну годину «Подільські письменники-ювіляри січня», під час якої увага приділялася творчості Руданського та Андрія М'ястківського.

До 100-річчя від дня народження Сергія Параджанова, видатного українського кінорежисера, художника, сценариста і одного з найбільших новаторів світового кінематографу ХХ століття, бібліотекарі ЦБДЮ провели кіновечір, учасники дізналися про його багатогранний талант і внесок у світову культуру. Особливу увагу було приділено фільму «Тіні забутих предків», який став знаковим для українського мистецтва та завоював визнання на міжнародному рівні. Обговорювалися складні обставини життя режисера, його мистецький пошук і вплив на сучасний кінематограф.

15 січня, до 215-річчя від дня народження Едгара Алана По, видатного американського письменника, основоположника детективного жанру та майстра містичних оповідань, у ЦБДЮ провели літературний портрет «Захоплюючий світ Едгара Алана По».

Присутні обговорювали його твори, зокрема «Ворон», «Падіння дому Ашерів», «Убивство на вулиці Морг», і вплив По на сучасну літературу. У бібліотеці-філії № 6 організували літературну годину «Витончений художник і справжній аристократ літератури», акцентуючи на його впливі на жанр готичної прози.



До Дня Соборності України, у бібліотеках ВМ ЦБС провели низку заходів. У ЦМБ ім. І. Бевза презентували виставку «Вона – наш витвір, наша мрія, соборна, вільна Україна». У бібліотеці-філії № 7 організували патріотичну годину «Соборна мати Україна – одна для всіх, як оберіг». Бібліотека-філія № 2 провела літературно-музичний вечір «Одна, єдина, неділима». У ЦБДЮ провели день інформації «На шляху до Соборності України» об'єднав патріотичний квест із виставкою «Багата, гарна і єдина – найкраща в світі Україна».

25 січня, до 150-річчя від дня народження Вільяма Сомерсета Моєма, відомого британського письменника, драматурга і новеліста, у бібліотеці-філії № 12 підготували відеопрезентацію «Грані обдарування С. Моєма», а в ЦБДЮ – книжкову виставку «Культура думки і слова». Особливу увагу приділили романам «Тягар пристрастей людських» і «Місяць і мідяки», що розкривають глибину людських почуттів.

До Міжнародного дня вшанування жертв Голокосту, у ЦМБ ім. І. Бевза та бібліотеці-філії № 3 презентували виставку «Голокост – трагедія і героїзм». У бібліотеці-філії № 1 відбулася презентація виставки «Голокост – трагедія ХХ століття», а у ЦБДЮ провели кіноспомин із показом фільму «Список Шиндлера».

До 185-річчя від дня народження Павла Чубинського, українського етнографа, фольклориста і автора тексту Державного Гімну України, у бібліотеці-філії № 6 організували інформаційну годину «Я в світі щиро працював, я сів те, що Бог послав». У бібліотеці-філії № 8 відбувся історичний спогад «Сила чорноземна наш Чубинський», а у бібліотеці-філії № 22 – літературний портрет «Павло Чубинський – енциклопедист народного життя», де користувачі дізналися про його внесок у розвиток української культури.

До Дня пам'яті Героїв Крут у ЦМБ ім. І. Бевза організували годину пам'яті «Пам'ятай про Крути» та виставку «Крути – негасимий вогонь української волі». У бібліотеках-філіях №№ 1, 6 і 8 провели інформаційні години «Бій під Крутами: наш сум і звитяга», «Крути! Крути! Мужність і посвята, вірність, що міцніша понад смерть!» та «Крути – негасимий вогонь української волі» під час яких учні дізналися про подвиг студентів та обговорили його значення для сучасної України.



До дня народження Шарля Перро, класика французької літератури ХVII століття, який поклав початок жанру літературної казки, у бібліотеках ВМ ЦБС відбулася вікторина «В країні чарівних казок Шарля Перро». Діти з цікавістю згадували його казки, серед яких «Кіт у чоботях», «Червона Шапочка» і «Попелюшка», розвиваючи кмітливість і творчість.

До 145-річчя від дня народження Василя Короліва-Старого, відомого українського письменника, художника, громадського діяча та одного з засновників української літературної казки, у бібліотеках ВМ ЦБС відбулися заходи, спрямовані на вшанування його пам'яті та популяризацію творчості. У бібліотеці-філії № 4 провели голосні читання «Таємничий світ Василя Короліва-Старого», під час яких читачі познайомилися з його творами та цікавими фактами з життя. У бібліотеці-філії № 11 відбулася інформаційна хвилинка «Чарівний світ Василя Короліва-Старого», де діти дізналися про збірку казок «Нечиста сила», яка є перлиною української літератури. У

бібліотеці-філії № 12 провели літературні читання «Чарівна скарбничка казок В. Короліва-Старого», під час яких діти читали казку «Хуха Моховинка», брали участь у вікторині та обговорювали творчість письменника.

До Всесвітнього дня читання вголос, який відзначають у першу середу лютого, у бібліотеках ВМ ЦБС відбулися заходи, спрямовані на популяризацію культури читання. У бібліотеках-філіях № 7 та № 8 організували голосні читання «Читаємо і розповідаємо» та «Цікава знань доріжка, коли з тобою книжка» для дітей із ДНЗ № 23. Дошкільнята читали казку «Зимівля звірів», обговорювали поведінку тварин взимку та брали участь у веселих літературних завданнях.

До 75-річчя від дня народження Сергія Гальчака, відомого українського історика, краєзнавця та дослідника історії Вінниччини, у бібліотеці-філії № 12 презентували виставку «Дослідник історії Вінниччини», де було представлено його праці та біографію. У бібліотеці-філії № 1 провели годину краєзнавчої інформації «Славетні земляки: Сергій Дмитрович Гальчак», а у бібліотеці-філії № 21 – інформаційну годину «Знаний дослідник краю», яка підкреслювала вагомий внесок історика у дослідження минулого регіону.

До дня народження Шарля Перро, класика французької літератури XVII століття, який поклав початок жанру літературної казки, у бібліотеках ВМ ЦБС відбулася вікторина «В країні чарівних казок Шарля Перро». Діти із захопленням згадували казки, серед яких «Кіт у чоботях», «Червона Шапочка» і «Попелюшка», а також обговорювали їхню символіку та мораль. Захід допоміг учасникам розвинути творчість і уяву, а також зацікавив класичною літературою.

До Дня Героїв Небесної Сотні, який відзначається 20 лютого, у ЦМБ ім. І. Бевза провели історичний екскурс «Небесну Сотню зорі освітили», де студенти спілкувалися з істориками про події Революції Гідності. У бібліотеці-філії № 7 організували виставку «Хто помирає в боротьбі – в серцях живе навіки», а у філії № 12 провели хроніку «Мужність, приречена на безсмертя», розповідаючи про подвиг героїв, які боролися за свободу та незалежність України.

В рамках відзначення Дня безпеки в Інтернеті, фахівець бібліотекци-філії № 2 провела інформаційну годину «Ризики життя онлайн», на якій діти отримали пам'ятки з правилами безпечного користування мережею та акаунтами. У бібліотеці-філії № 6 відбулася інформаційна година «Мудрий павучок» до Міжнародного дня без Інтернету, у бібліотеці-філії № 13 представили виставку літератури «Ми за безпечний інтернет» для дітей та юнацтва, спрямовану на підвищення обізнаності з питань цифрової безпеки.

До Міжнародного дня дарування книг, який відзначається 14 лютого, працівники бібліотек-філій провели заходи, спрямовані на поповнення книжкового фонду та вшанування внеску читачів у цей процес. Були організовані акції «Book з добрих рук» та «Подаруй бібліотеці книгу», під час яких читачі приносили різноманітні видання, включаючи сучасну українську прозу, історичну та краєзнавчу літературу, а також дитячі книги. Бібліотеки проводили презентації виставок подарованих книг, підбивали підсумки акцій, а також організовували вуличні заходи для підвищення уваги до книжкової культури та читання.

До Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав, що відзначається 15 лютого, у філії № 6 був організований вечір-зустріч «Час й досі не загоїв рани», де учасник бойових дій в Афганістані Сергій Іванович Котляревський ділився своїми враженнями та досвідом з учнями 18 групи ВПТУ № 11. У бібліотеці-філії № 12 відбулася презентація книжкової виставки «Афганістан – обов'язок, подвиг, пам'ять». Під час цієї події відвідувачі ознайомилися з історико-документальними матеріалами, публікаціями з періодичних видань, світлинами, художніми та публіцистичними творами про афганську війну, що сприяло поглибленню розуміння важливості подвигу учасників бойових дій. Бібліотекарі також провели заходи у бібліотеках-філіях №№ 5, 13, 16 та 20, включаючи презентації літератури, години спілкування та розповіді про події афганського конфлікту.

До Дня єднання українського народу, що відзначається 16 лютого, у бібліотеках-філіях були проведені заходи, спрямовані на підтримку та відзначення цього важливого

дня. У філії № 6 був організований флешмоб «Разом ми сила», який символізував єдність та солідарність серед співробітників та відвідувачів бібліотеки. Працівники бібліотеки-філії №8 підготували інформаційну зону «Єдність дарує непереможність», де користувачі могли дізнатися цікаві факти про різні області України та взяти участь у зборі пазла карти України, у філії № 21 була проведена виховна година «В єдності наша сила» для учнів 4-9 класів місцевої гімназії. Захід супроводжувався презентацією книжкової виставки «Свобода, воля і честь понад усе», яка підкреслила важливість єднання українців під час подій 24 лютого, коли народ об'єднався в боротьбі з окупантом та взяв участь у волонтерському русі.

До Всесвітнього дня доброти, працівники бібліотек організували заходи з метою поширення та відзначення доброти серед користувачів. Наприклад, у бібліотеці-філії № 6 була проведена акція «Мої добрі справи», під час якої діти та відвідувачі ділилися своїми враженнями та розповідали про здійснені ними добрих справ. У бібліотеці-філії № 17 була проведена інформаційна година «Хай світом править доброта», де учасники мали змогу обговорити важливість доброти у повсякденному житті та поділитися прикладами її проявів. У бібліотеці-філії №2 відбувся захід «Добро починається з тебе», в якому учасники долучилися до дня добрих справ та вивчали історію свята.

До Дня Державного Герба України, який відзначають щорічно 19 лютого, бібліотеки-філії організували заходи, присвячені історії та значенню тризуба як символу України. Наприклад, у філії № 6 була проведена історична година «Наш герб-тризуб!», де діти дізналися про історію тризуба та його важливість як символу української держави. Працівники бібліотеки-філії № 8 провели інформинутку «Цікаві факти про тризуб», під час якої учасники переглянули тематичне відео та ознайомилися з книжковою виставкою, присвяченою символіці України, у бібліотеці-філії № 12 був організований історичний екскурс «Герб України – символ моєї свободи», а у бібліотеці-філії № 13 пройшов конкурс дитячого малюнка «Цінуємо своє, шануємо символи», де учасники висловили свої почуття та уявлення про герб України, у бібліотеці-філії № 21 пройшла історико-патріотична година «Як тризуб став державним гербом України?», під час якої бібліотекар розповіла про історію виникнення та значення тризуба для України, в читальній залі бібліотеки-філії № 1 відбулася презентація художньо-історичної повісті Лариси Сичко «В'яр». На захід були запрошені користувачі філії та учні 9 класу ВЛ № 9.



До Міжнародного дня рідної мови, працівники бібліотек-філій провели ряд заходів, спрямованих на відзначення та підтримку рідної мови. У бібліотеці-філії № 7 була презентована виставка «Коли оживають слова», яка привернула увагу до важливості збереження мовної спадщини та культури. У бібліотеці-філії № 15 була оформлена літературна панорама «Ой яка чудова українська мова» з презентацією книжкової виставки «Коли оживають слова» та проведенням квест-гри по українській мові. У бібліотеці-філії № 6 була проведена літературна світлиця «Мова – візитка нації», яка підкреслила роль мови у відображенні історії та світогляду народу. У бібліотеці-філії № 1 відбулася літературна година «Живої мови чарування» з декламацією українських поезій та співом народних пісень. У бібліотеці-філії № 2 проведена вікторина «Рідна мова – безцінний скарб народу», під час якої діти дізналися про історію та розвиток української мови, відповідали на запитання вікторини та виконували мовні завдання. У філії №4 також пройшла вікторина «Українська рідна калинова мова» з різноманітними запитаннями та кросвордами. Працівниками бібліотеки-філії № 5 була представлена книжкова виставка «Чисті джерела», присвячена вивченню та вшануванню української мови. У бібліотеці-філії № 12 проведено літературний вечір «Рідна мова моя, поетична й пісенна», який занурив учасників у красу та мелодійність української мови.

До Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, 22 лютого, у закладах ВМ ЦБС відбулися заходи, присвячені історії Криму та мужності

кримчан: у бібліотеці-філії № 1 провели інформаційну годину «Кримські стежки: діалог культур», де висвітлювали події мітингу в Сімферополі та історію Криму, а у бібліотеці-філії № 12 відбувся історичний екскурс «Крим. Історія і сьогодення», що сприяв поширенню знань про важливість збереження територіальної цілісності України.

До Всесвітнього дня письменника, 3 березня, у бібліотеках ВМ ЦБС пройшли заходи, присвячені творчості літераторів: у бібліотеці-філії № 6 організували літературно-мистецький вечір «Письменник не той, хто багато пише, а той, кого багато читають», де вінницькі поети декламували свої твори, а у бібліотеці-філії № 14 презентували виставку «Письменники, які відкривають світу Україну», де користувачі ознайомилися з новими виданнями сучасних українських авторів, що висвітлюють історію та сьогодення України.

До 75-річчя від дня народження Володимира Івасюка у закладах ВМ ЦБС було проведено серію заходів: у бібліотеці-філії № 22 пройшло третє засідання літературного клубу «Час для читання» під назвою «Володимир Івасюк – поет і композитор», під час якого учасники дізналися про творчий спадок митця; у бібліотеці-філії № 12 відбувся музичний вечір-спогад «Душа його пісень жива», де звучали його знамениті твори, як-от «Червона рута» і «Водограй»; у бібліотеці-філії № 21 провели патріотичну годину «Недоспівана пісня Володимира Івасюка», яка супроводжувалася виконанням його пісень дуєтом братів Мельничуків із ЗК ВЦКС Великі Крушлинці.



3 нагоди 210-річчя від дня народження Тараса Шевченка, видатного українського поета, письменника, художника і громадського діяча, у закладах ВМ ЦБС відбулися різноманітні заходи: 5 березня в ЦМБ ім. І. Бевза проведено літературну годину «Тарас Шевченко – майстер слова та пензля», організовану спільно з КЗ «Вінницький гуманітарний ліцей № 1 ім. М.І. Пирогова», КЗ «Вінницька школа-гімназія № 2» та студентами Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Діти читали вірші Шевченка

різними мовами: українською, казахською, німецькою, французькою, корейською, іспанською, італійською, японською та польською. 6 березня у бібліотеці-філії № 12 відбулися літературні читання «Віршів віночок від Тараса», під час яких діти поринули у світ Шевченкової поезії та обговорили твори з «Кобзаря». У філії №1 провели літературно-мистецький мікс «Тарас Шевченко – пророк української духовності» за участю курсантів Національної академії Національної гвардії України. У бібліотеці-філії № 11 відбулася літературно-музична година «Шевченко крізь століття», де восьмикласники КЗ «Вінницька гімназія № 24» досліджували біографію поета та виконували пісні на його тексти. У філії № 10 підготували книжкову виставку «Тарасові шляхи», що знайомила з творчістю та біографією Шевченка.

До Міжнародного дня боротьби за права жінок, у ЦМБ ім. І. Бевза відбувся майстер-клас «Квіти для матусі», під час якого учні 2-А класу ВФМЛ № 17 виготовляли паперові квіти, у ЦМБ ім. І. Бевза презентували книжково-ілюстративну виставку «Весна і жінка – між собою схожі», яка розповідала про видатних жінок України, їхній вклад у культуру та патріотизм. У бібліотеці-філії № 3 підготували інформаційний дайджест «Ти – жінка, мужня, сильна, незалежна», а у філії № 4 провели тематичний вечір «Жінки в історії України», де звучала поезія Ірини Малярської та Олександри Костюк. У бібліотеці-філії №14 організували годину спілкування «Ваша величність, жінко», присвячену жінкам і миру, а у бібліотеці-філії № 15 провели перегляд літератури «Уклін, тобі, жінко!», де користувачі ознайомилися з досягненнями княгинь, козачок, письменниць та вчених. У бібліотеці-філії № 16 презентували книжково-ілюстративну виставку «Жінки в історії України», що розповідала про жінок, які змінили хід історії своїми талантами, патріотизмом і досягненнями.

До 385-річчя від дня народження Івана Мазепи, бібліотекарі бібліотеки-філії № 6 організували інформаційну годину «Бо булава – не символ влади, ні. То хрест його», бібліотека-філія № 8 провела літературно-історичний екскурс «Постать І. Мазепи в історії України», а у ЦБДЮ учні 10-А класу КЗ Вінницького ліцею № 10 взяли участь в історичному портреті «Легенда і правда про Мазепу». У бібліотеці-філії № 22 презентували відеоогляд «Іван Мазепа. Людина-легенда», який знайомив юних читачів із біографією гетьмана та його внеском в історію України.

У рамках відзначення Всесвітнього дня поезії, 20-21 березня, заклади ВМ ЦБС провели низку заходів. Бібліотекарі бібліотеки-філії № 15 презентували книжкову виставку «Вінницькі поети дітям». У бібліотеці-філії № 2 організували поетичну годину «Поезія то серця мова» для учнів 7-Б класу Вінницького ліцею № 11. Літературно-музичний вечір «Поезія – слово!.. Поезія – пісня!.. Поезія – вільна душа!..» відбувся у бібліотеці-філії № 4, де виступали місцеві поети й музиканти, зокрема Ірина Малярська. Фахівці бібліотеки-філії № 8 запросили здобувачів освіти ДПТНЗ «Вінницького міжрегіонального вищого професійного училища» на літературне знайомство в рамках Всеукраїнської акції «Національний тиждень читання День поезії». У ЦМБ ім. І. Бевза провели поетичний марафон «Ріки незмінно течуть додому», де сучасні вінницькі автори надихали учасників своїми творами.

Відзначення 80-річчя вигнання нацистських загарбників з м. Вінниці, супроводжувалося низкою заходів. Бібліотекарі бібліотеки-філії № 8 організували історико-краєзнавчий екскурс «Близьке, а таке вже далеке». У ЦБДЮ презентували книжково-ілюстративну виставку «В серцях і книгах пам'ять про війну», яка висвітлювала героїчні сторінки визволення краю під час Другої світової війни. Бібліотекарі бібліотеки-філії № 6 провели вечір-вшанування «Дорогою ціною», де історик Сергій Гальчак розповів про події у Вінниці в роки війни. Історична година «Визволення Вінниччини від нацистів» пройшла 20 березня в бібліотеці-філії № 7 за участю учнів ліцею № 27, які почули розповідь про подвиги захисників краю.

До 215-річчя від дня народження Н. В. Гоголя, українського письменника, прозаїка, драматурга і поета, бібліотекарі ЦБДЮ провели літературне свято «Славний син України», на яке запросили учнів 8-Г класу Комунального закладу «Вінницький ліцей №10». Діти ознайомились з походженням та життям видатного українця, послушали та почитали самі уривки з його творів і навіть розіграли в ролях невеличкий фрагмент з п'єси «Ревізор».

До Всесвітнього дня здоров'я у бібліотеці-філії № 10 провели спортивні змагання «Як зберегти своє здоров'я у сучасному світі». Під час заходу дітям запропонували різні конкурси, настільні ігри та змагання, працівники бібліотеки-філії № 6 організували та провели день інформації «Щоб бути здоровим, потрібні власні зусилля, постійні і значні. У цей день для користувачів бібліотек було проведено цікаві та пізнавальні заходи, а саме: година здоров'я «В майбутнє – здоровими» та презентація книжкової виставки «Країна міцного здоров'я». А у ЦБДЮ провели годину спілкування «Мудрі думки про здоров'я».

До Всеукраїнського дня довкілля бібліотекарі бібліотеки-філії № 10 провели захід «Усе в природі має свою душу». 19 квітня бібліотекар бібліотеки-філії № 21 провела літературно-екологічний круїз «Збережемо Землю для життя», під час якого ознайомила дітей з принадами природи, та розповідала цікаві факти про довкілля. А у ЦБДЮ провели екологічні пазли «Екологія – справа кожного».

20 квітня фахівці бібліотеки-філії № 11 долучилась до проведення спільного екологічного заходу «Ще назва є, а річки вже немає» (за мотивами творчості Ліни Костенко), який відбувся у Комунальному закладі «Вінницький ліцей № 16».

До 145-річчя від дня народження Симона Петлюри – видатного українського політичного і військового діяча, бібліотекарі бібліотеки-філії № 8 провели у Вінницькому ліцеї № 30 ім. Т. Шевченка годину історії «Симон Петлюра: злети та падіння». Патріотичний захід, присвячений Голові Директорії УНР, фундатору українського війська і флоту, видатному політичному діячу, котрий став символом українського національно-

визвольного руху, відбувся за участю Євгена Сафар'янса – кандидата історичних наук, заступника директора КЗ «Музей Вінниці».

25 квітня, до Дня Чорнобильської трагедії, працівники бібліотеки-філії № 1 організували еко-годину «Чорнобиль – чорний спомин, вічний біль...», де відвідувачі ознайомились з книжковою виставкою «Знак бід: слідами Чорнобильської трагедії», переглянули свідчення очевидців та науковців і отримали рекомендації лікарів та травознавців. У цей же день бібліотекарі філії №7 презентували виставку «Дзвони Чорнобиля душу тривожать», яка нагадує про трагічні події, що залишилися у пам'яті читачів. До Міжнародного дня пам'яті Чорнобиля бібліотека-філія № 8 провела захід для учнів 4-го класу ліцею №30 ім. Т. Шевченка, де учні переглянули фільм «Казка про Чорнобиль». Бібліотека-філія № 10 відзначила День пам'яті Чорнобильської катастрофи історичною годиною «Дзвони Чорнобиля», проведеною у Стадницькій гімназії для 16 дітей, з метою вшанування пам'яті про події та формування патріотизму. Бібліотекарі філії № 16 підготували книжкову виставку «Чорнобиль. Без права на забуття», що включала художню та наукову літературу про трагедію. 27 квітня бібліотека-філія № 18 провела урок пам'яті «Атомне століття раною горить», презентуючи книжкову виставку «Гіркий присмак цивілізації» та відео з маловідомими фактами про Чорнобильську АЕС. Бібліотека-філія №19 організувала екологічну годину «Чорнобиль немає минулого часу».



27 квітня з нагоди 460-річчя від дня народження Вільяма Шекспіра у бібліотеці-філії № 11 відбувся літературний кінозал «Шекспірівське питання» у кіно». На захід завітали активні користувачки бібліотеки, жінки-ВПО, які познайомилися з основними теоріями авторства всесвітньовідомих п'єс та переглянули фільм «Анонім» (2011) режисера Роланда Еммеріха.

30 квітня, до Великодня, бібліотекарі філії № 7 презентували виставку «Де Великдень світлий по землі», на якій були представлені книги з народознавства, альбоми, дитячі енциклопедії про свята і традиції, також провели майстер-клас «Це маленьке диво – писанка», під час якого учні групи КПК-2-23 ДНЗ ВЦПТО ПП вперше опанували мистецтво розпису писанок. Бібліотекарі філії № 10 провели майстер-клас «Декупаж Великодніх яєць», де навчали дітей виконувати композиції на предметах та складати орнаменти. Працівники бібліотеки-філії № 16 підготували і презентували книжкову виставку «Мить святого Воскресіння». В ЦБДЮ провели етнографічну годину «О, Писанка! Ти – символ України» для учнів 6-Г класу КЗ «Вінницький ліцей №10».

До Дня пам'яті та примирення, 7 травня працівники бібліотеки-філії № 6 підготували та презентували книжкову виставку «Пам'ять серця, пам'ять сивини...», на якій представлена література, що відображає події Другої світової війни. Також до цього дня працівники бібліотеки-філії № 16 підготували та презентували книжкову виставку «Друга світова війна в історичній пам'яті України». Користувачі змогли ознайомитися з літературою, що висвітлює події перед та на початку вторгнення фашистських військ на нашу територію.

У бібліотеці-філії № 20 відвідувачі переглянули документальний фільм «Україна у Другій світовій війні», бібліотекарі філії № 12 організували годину пам'яті «Пам'ять єднає покоління» для студентів 2 курсу ДНЗ ВПУ № 7. Учасники ознайомилися з історією встановлення Дня пам'яті та примирення, переглянули документальні кадри про юних героїв Другої світової війни, вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання та ознайомилися з тематичною виставкою «У безсмертя линує журавлі».

Працівники ЦБДЮ організували інформаційно-просвітницьку бесіду для курсантів Вищого професійного училища ЛДУ БЖД, яку провів головний спеціаліст центрального міжрегіонального відділу УІНП Олексій Серветнік. Спілкувалися про політику пам'ятання

подій Другої світової війни, зміни фокусу з культу зброї та перемоги на внесок різних спільнот у подолання нацизму, на окрему людину, її страждання і втрати у війні. Рашистські міфи про Другу світову війну та як путінський режим використовує їх у новітній російсько-українській війні. Також курсанти взяли участь у майстер-класі з виготовлення червоного маку – символу пам'яті про Другу світову війну.

З метою вшанування пам'яті тих, хто загинув в Другій світовій у філії № 2 провели вечір-спомин «Завжди пам'ятаємо». Бібліотекарі розповіли присутнім інформацію про участь жителів Вінницької області в Другій світовій війні, про жертви вінничан в воєнні роки. Також бібліотекарі представили присутнім тематичну літературу.

8 травня, до Дня українського рушника, працівники бібліотеки-філії №1 організували народознавчий захід «Я візьму той рушник, простелю наче долю...». У заході взяли участь члени народознавчого клубу «Калинонька», учасники бібліотечного проекту «Музичні посиденьки», учні 9-Б класу Вінницького ліцею № 8 та користувачі книгозбірні. Учасники мали змогу ознайомитися з історією та техніками виконання української вишивки, переглянути старовинні зразки вишивок різних регіонів України та Поділля. Захід був прикрашений вишиванками-родинними оберегами, а музичні привітання виконали гурт «Музичні посиденьки» та учні Вінницького ліцею № 22.

До Дня Європи, 9 травня працівники бібліотеки-філії № 1 провели день інформації «День Європи», під час якого відбулося кілька заходів: презентація книжкової виставки «Об'єднана Європа: єдність у розмаїтті», година спілкування «Європейська культурна мозаїка», майстер-клас «Сувенір-оберіг» та відеопрезентація «Колоритні мандрівки Європою». У цей же день бібліотекарі філії № 4 організували день інформації «Крок до Європи», що розпочався з презентації книжкової виставки «Літературні меридіани Європи», на якій учасники ознайомилися з авторами та книгами країн Європи. Ліцеїсти 3 класу Вінницько-Хутірського ліцею здійснили літературну подорож «З книгою – по Європі», а ліцеїсти 6 класу відвідали віртуальну екскурсію «Мандруючи європейськими містами», де дізналися цікаві факти про міста, пограли у гру про столиці та предмети, що з ними асоціюються. Працівники бібліотеки-філії № 16 підготували презентацію книжково-ілюстративної виставки «Україна в європейській сім'ї», яка знайомить користувачів із країнами Євросоюзу, відомими поетами та письменниками з цих країн, а також їх всесвітньо відомими творами. У бібліотеці-філії № 12 до Дня Європи відбувся інформаційний калейдоскоп «Відкрий для себе Європу», на який завітали учні 9-Б класу КЗ «Вінницький ліцей № 29».

Традиційно в другу неділю травня в Україні відзначають одне із найзворушливіших свят року – **День матері**. 12 травня працівники бібліотеки-філії № 1 підготували та провели для юних користувачів книгозбірні творчу інтерактивну годину «Присвята матері». В заході взяли участь як вінничани, так і родини, що приїхали до Вінниці зі Сходу України. Під час дійства діти із цікавістю дізнались про історію виникнення свята, ділились розповідями про своїх чудових матерів, розгадували захоплюючі філворди і склали прислів'я, читали вірші, малювали та власноруч виготовляли вітальні листівки до свята. До цього дня у ЦБДЮ провели літературно-музичну композицію «Святе і величне слово – Мати».

До 175-річчя від дня народження видатного українського письменника Панаса Мирного, в бібліотеці-філії №13 відбулася презентація виставки літератури «Корифеї української прози». Користувачі бібліотеки мали можливість ознайомитися з найзначнішими працями письменника, дізнатися про його внесок в українську літературу та пізнати більше про його творчість і вплив на культурну спадщину України. У бібліотеці-філії № 16 підготували та презентували книжкову виставку «Знавець душі народної». На виставці були представлені відомі твори письменника, а також інформація про його життя та творчість.

15 травня до Міжнародного дня сім'ї бібліотекарями бібліотеки-філії № 4 проведено сімейні посиденьки «Моя сім'я – мій оберіг», де присутні ще ближче познайомилися сім'ями, пригадали сімейні обереги, виконували різні цікаві спільні завдання, розгадували

ребуси про родину, демонстрували свої акторські здібності, створювали квіткові композиції, а також створили квітку щастя для своєї сім'ї.

Цього ж дня у філії № 3 відбулася інформаційна година «Мир на землі – радість у родині». У бібліотеці-філії № 17 провели акцію «У сімейному колі: читаємо, спілкуємось, відпочиваємо». На книжкових виставках в бібліотеці були представлені не лише пізнавальні книги для сімейного читання, видання з питань виховання дітей, а й художні твори, які розповідають про відносини між людьми, створення сімейного затишку, дотримання родинних традицій, загальнолюдських цінностей, вирішення щоденних проблем. У філії № 18 був проведений комплексний захід родинна світлиця «Святий вогонь родинного тепла», який мав на меті занурити дітей у родинні історії.

До Всесвітнього дня вишиванки бібліотекарі ВМ ЦБС організували різноманітні заходи. Бібліотекарі філії № 1 провели флешмоб «Вишиванка – поема життя, закодована вічність в узорах». Учасники, одягнені у вишиванки, фотографувалися на спеціально оформлених фотозонах у бібліотеці та квітучому саду літературно-меморіального музею Михайла Коцюбинського. У бібліотеці-філії № 2 бібліотекарі презентували фотовиставку «Моя сім'я у вишиванці». На виставці були представлені фотографії постійних читачів і працівників філії у вишиванках.

Презентацію відвідали учні 7-В класу КЗ «Вінницький ліцей № 11». Бібліотекарі філії № 3 організували годину духовності «Вишиванка – національна святиня». Під час заходу відбувся народознавчий перегляд літератури «Вишиванка – душа України», де діти читали вірші про вишиванки, заспівали пісню «А сорочка мамина...» та дізналися про символіку узорів і кольорів на вишиванках, також була



проведена фотосесія. Працівники бібліотеки-філії № 6 провели день інформації «У рідному краю цвітуть вишиванки». У філії № 16 організували свято «Вишиванка – духовна броня українців» разом з учнями 4-Д класу КЗ «Вінницький ліцей № 20». Діти дізналися про українські традиції, значення вишиванки та символи на ній. На згадку про захід діти отримали ім'я, закодоване у вишиванку. Бібліотекарі філії № 19 провели флешмоб «До лица тобі вишиванка». Бібліотекарі ЦБДЮ організували етнографічне свято «Вишита сорочка єднає Україну», а бібліотекарі філії № 16 свято «Вишиванка – духовна броня українців».

23 травня, до Дня Героїв України, працівники бібліотеки-філії № 1 організували інформаційну годину «Непереможні: наші Герої». Учасники заходу переглянули книжкову виставку, ознайомилися з відеоматеріалами та періодичними виданнями, присвяченими борцям за свободу і незалежність України з різних епох, від лицарів Київської Русі до сучасних героїв, які захищають Батьківщину. Того ж дня бібліотекарі підготували інформаційну годину «Пам'ятаємо Героїв України», де згадали героїв, які боролися за незалежність нашої країни, в тому числі й наших земляків, а також переглянули сучасні Книги пам'яті. Бібліотекарі філії № 12 провели урок мужності «Герої нашого часу» для студентів ВСП Вінницького торговельно-економічного коледжу. Кандидат історичних наук Євген Сафар'янс, заступник директора з виставкової роботи музею Вінниці, розповів про видатних героїв з Вінниччини, їхні подвиги, які стали символом мужності, самовідданості та патріотизму, і описав бойові дії під час різних історичних подій в Україні. Бібліотека-філія № 10 до Дня Героїв організувала вечір-зустріч у Стадницькій гімназії «Ми боремося за Українську землю», на якому згадали захисників односельчан – Романенка Родіона та Романенка Андрія. Захід відвідали батьки загиблих Героїв, діти та небайдужі односельчани.

Напередодні в ЦБДЮ відбулась презентація книжкової виставки «Україна – нація Героїв».

До свята Івана Купала бібліотекар філії № 10 провела народознавчий захід «Віночки спітаємо – купала стрічаємо». Ознайомила дітей з традиціями святкування народного свята Івана Купала, розвивати пізнавальний інтерес відродження прадавніх традицій, які духовно єднають молодь з природою, виховують любов до України, її обрядів і традицій.

24 червня у бібліотеці-філії № 17 організували творчу галерею «Легенди Купальської ночі» та майстер-клас з виготовлення «Трав'яного птаха» із польових квітів і трави, який принесе щастя в дім. Діти почули про історію і традиції свята.

З метою належного відзначення **Дня Конституції України** у бібліотеках ВМ ЦБС відбулися культурно-просвітницькі заходи, присвячені питанням становлення і розвитку українського державотворення, політичного та правового значення прийняття Конституції України, реалізації закріплених нею прав, свобод та обов'язків людини та громадянина.

У філії № 2 відбувся урок права «Конституція України – символ незалежності держави», де дітям представили основний документ країни, розповіли про їхні права та обов'язки, а також нагадали про основні державні символи. У філії № 8 організували День інформації «Конституція – оберіг нашої державності», під час якого презентували книжково-ілюстративну виставку «Конституція – фундамент суверенітету». Присутні ознайомилися з історією конституційного процесу від Конституції Пилипа Орлика до сучасної Конституції незалежної України. У філії № 20 проведено інформаційну годину «Конституція – основний закон держави», де розповідали про значення цього документа для країни. Бібліотекар філії № 18 провела з дітьми інформаційний мікс «Конституція і мої права», бібліотекарами бібліотеки-філії № 4 проведено гру-подорож «Конституція України в малюнках». До Дня Конституції України бібліотекар філії № 10 провела правовий навігатор «Основний закон України».

До 80-річчя від дня народження Володимира Рабенчука, українського письменника, поета, журналіста та громадського діяча, який залишив вагомий слід у культурному житті Вінниччини, у бібліотеках-філіях ВМ ЦБС відбулися заходи, присвячені його творчості. У бібліотеках-філіях № 1, № 12 та № 13 презентували виставки: «Спадок слова: Володимир Рабенчук», «Ювелір у майстерні слова» та літературну виставку, які знайомили відвідувачів із його творами та біографією. У бібліотеці-філії № 8 організували літературний подіум «Дорога з узбіччям заспівана бджілкою й птахом», де молоді літератори обговорювали творчий спадок письменника, його вплив на літературу та значення для української культури.

До Всесвітнього дня шоколаду, 11 липня у бібліотеці-філії № 2 провели бібліокафе «Шоколад із чилі», де дітям розповідали про історію шоколаду та пригощали гарячим шоколадом. Працівники бібліотеки-філії № 4 провели арт-годину «Мій настрій», під час якої учасники малювали кавою та дізнавалися цікаві факти про шоколад. У бібліотеці-філії № 7 пройшло пізнавально-розважальне св'ято «Святкуємо шоколадно!» з вікториною та солодкими подарунками. У бібліотеці-філії № 12 відбулися бібліо-розваги «Шоколадний настрій», у бібліотеці-філії № 16 – виставка «Солодкі казки» про історію шоколаду, а у бібліотеці-філії № 18 організували виставку-подорож «Читай зі смаком» із обговоренням книг та частуванням шоколадом.

З нагоди **Дня хрещення Київської Русі-України**, у бібліотеці-філії № 1 провели інформаційну годину «Духовні скарби нації», під час якої учасники дізналися про значення цієї дати, архітектурні пам'ятки Поділля та історичний вплив хрещення на культуру, бібліотекарі бібліотеки-філії № 17 показали інтерактивний фільм-репортаж «Свята моя Київська Русь», після якого обговорювали роман Павла Загребельного «Диво», присвячений епосі хрещення та її впливу на становлення державності і релігійної культури.

До Дня Української Державності, у бібліотеці-філії № 12 провели інформаційну годину, де обговорювали значення українського державотворення, його зв'язок із сучасною боротьбою проти російської агресії та важливість пам'яті про загиблих за незалежність, бібліотекарі бібліотеки-філії № 8 організували патріотичну годину «Україна – це я!» у дитячому садочку, де дітям розповіли про державні символи та патріотизм. У бібліотеках-

філіях № 1 та № 14 презентували книжкові виставки: «Державність вимріяна поколіннями», «Українська Державність – тисячолітня історія багатомільйонного народу», які висвітлювали історію державності та постаті, що зробили значний внесок у її розвиток. У бібліотеці-філії № 7 провели патріотичну хвилину «Українська Держава – була, є і буде!», де читачам розповіли про важливість свята.

До 125-річчя від дня народження Ернеста Хемінгуей, видатного американського письменника, журналіста і лауреата Нобелівської премії з літератури 1954 року, в бібліотеках-філіях № 8, № 12 та № 17 відбулися презентації книжкових виставок: «Ернест Хемінгуей. Життя в світлинах», «Хемінгуей – легенда століття» та «Людина-легенда або Ернест Гемінгвей».

До 170-річчя від дня народження Марії Заньковецької, видатної української актриси, в бібліотеках-філіях ВМ ЦБС було проведено низку заходів, присвячених її життю та творчості. В бібліотеці-філії № 8 відбулася презентація книжково-ілюстративної виставки «М. Заньковецька: Актриса на всі покоління і часи», де були представлені видання про життя та творчість актриси, довідково-біографічні матеріали та фотографії з її найвідомішими ролями. Під час заходу було підкреслено вагомий внесок Марії Заньковецької в розвиток українського театрального мистецтва.

До 205-річчя від дня народження Пантелеймона Куліша, видатного українського письменника, фольклориста, етнографа, мовознавця і перекладача, у бібліотеках-філіях ВМ ЦБС провели заходи, присвячені його творчості та внеску в українську літературу. В бібліотеці-філії № 18 відбулася панорама творчості «Віщуванням новим Серце мое б'ється». В бібліотеці-філії № 3 представили книжкову виставку «Українські книги – ювіляри 2024 року», з акцентом на роман «Чорна рада».

До 110-річчя від дня народження Туве Янссон, видатної фінської письменниці, художниці та ілюстратора, автора історій про мумі-тролів, в бібліотеці-філії № 4 відбулася літературна мандрівка «Подорож в країну мумі-тролів». Діти ознайомилися з ілюстраціями, читали уривки з казкових історій та брали участь у рухливих іграх. В бібліотеці-філії № 21 пройшла літературна подорож «В загадковій країні мумі-тролів», під час якої діти досліджували пригоди мумі-тролів і брали участь у тематичних іграх.

До 125-річчя від дня народження Памели Треверс, відомої австралійської та англійської дитячої письменниці, авторки серії книг про Мері Поппінс, у ЦБДЮ організували кінопоказ фільму «Мері Поппінс» у рамках проекту «Інклюзивний бібліокінозал «Спочатку була книжка», після якого діти обговорювали сюжетні повороти екранізації відомої казкової повісті. Цього ж дня у бібліотеці-філії № 2 відбулася літературна година «Дива під парасолькою», під час якої бібліотекарі розповіли про біографію письменниці, а діти ділилися своїми враженнями від її книги «Мері Поппінс». У бібліотеці-філії № 8 провели онлайн-вікторину «Чарівниця з парасолькою».

До 50-річчя від дня народження Сергія Жадана, українського письменника, поета, співака та громадського діяча, у бібліотеках-філіях ВМ ЦБС провели низку заходів. у бібліотеці-філії № 1 відбулася літературна година «Сергій Жадан: профіль на тлі покоління». В бібліотеці-філії № 22 організували бенефіс книги Сергія Жадана «Птах», де присутні дізналися про особливості видання зі спецефектами, переглядали книгу та прослухали відеопрезентацію автора за QR-кодом, а також пісні, створені на основі його віршів. У бібліотеці-філії № 12 пройшов вечір поезії «Завжди оригінальний Жадан», під час якого учасники відкрили для себе багатогранність його особистості через поезію та музичні композиції.

До Дня Державного Прапора України в бібліотеках-філіях ВМ ЦБС були проведені заходи, спрямовані на підвищення патріотичного духу серед відвідувачів. У бібліотеці-філії №1 відбулася інформаційна година «Символи України. У бібліотеці-філії № 3 організували флешмоб «Прапор єдності», де діти малювали український прапор на асфальті та створювали паперовий триколон, вшановуючи національні символи. У бібліотеці-філії № 7 провели патріотичну акцію «З днем Прапора, Україно».

До Дня Незалежності України в бібліотеках-філіях ВМ ЦБС було проведено ряд

заходів, спрямованих на підвищення патріотичного духу серед відвідувачів, бібліотекарі бібліотек-філій № 1, 7 та 12 презентували книжкові виставки «Тернистий шлях Незалежності», «Хай в серці кожної людини живе любов до України» та «Квітуча, славна Україно, ти наша ненько золота!», присвячену видатним постатям і подіям на шляху до незалежності. У бібліотеці-філії № 4 відбувся тематичний вечір «Україно, цвіти у любові й добрі», під час якого присутні пригадали шлях країни до незалежності, слухали поезії українських авторів, а також створювали символ любові до Батьківщини – квітку соняшника. У ЦМБ ім. І. Бевза та бібліотеці-філії № 19 відбулися інформаційні години «Симфонія незалежної держави» та «Вільну не зламати». У бібліотеці-філії № 22 відбувся бенефіс книги Братів Капранових «Історія Незалежності України», який ознайомлював з ключовими моментами боротьби українського народу за свободу. Бібліотекарі ЦБДЮ провели патріотичну гру «Моя Україна – єдина та вільна», під час якої діти брали участь у вікторині, вивчали історію країни та створювали патріотичні браслети.

До 100-річчя від дня народження Павла Загребельного, українського письменника та автора історичних романів, у бібліотеках-філіях ВМ ЦБС провели низку заходів, присвячених його творчості. У ЦБДЮ презентували виставку-персоналію «Тисячолітній Загребельний». У філії № 6 відбулася презентація книжкової виставки «Диво української літератури», у філіях № 1 та 13 презентували книжкові виставки «До вас я душу принесу», «Голоси історії Павла Загребельного», на яких були представлені відомі історичні романи автора: «Диво», «Смерть у Києві», «Первоміст», «Роксолана», «Тисячолітній Миколай» і «Євпраксія», які відображають багатство української історії та культури. Працівники філії № 3 провели літературний портрет «Павло Загребельний: знайомий та загадковий».

До Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність держави, бібліотеки-філії провели заходи, присвячені вшануванню пам'яті героїв. Працівники ЦБДЮ організували кінопоказ фільму «Іловайськ. Вжити», присвяченого трагічним подіям 2014 року. У бібліотеках-філіях № 2, 17 провели години пам'яті «Вшануймо пам'ять загиблих героїв вінничан», «Герої не вмирають». У бібліотеці-філії № 8 відбулася презентація книги Євгена Положія «Іловайськ. Розповіді про справжніх людей». У бібліотеці-філії № 13 підготували книжкову виставку «Пам'ять вічно жива».

До Дня знань, у бібліотеках-філіях № 1, № 5, № 16, № 21 та № 18 презентували тематичні виставки: «Освіта визначає майбутнє», «Вчиться вересень писати», «В країну знань сріблястий дзвоник кличе!», «Почалася пора золота: йде до школи вся дівчора», «Кличе вересень до знань». У бібліотеках-філіях № 2, № 4 та № 14 організували інтерактивні екскурсії та уроки. У бібліотеках-філіях № 3, № 8 та № 11 проводили інтерактивні заходи: день інформації «Світ знань відкриває книга» із літературними новинками та бесідами про значення знань, бібліотечний урок «Світ знань відкриває Книга» із майстер-класом із виготовлення закладок і шпаргалка для читача «Які книги допомагають мені вчитись», що сприяли зацікавленню читанням, а в бібліотеках-філіях № 12 та № 15 організували тематичні зустрічі: бібліогостини «Дім, у якому живуть книги», які включали вікторини та творчі завдання, та інформаційне повідомлення «Моя професія – мое майбутнє».

До 255-річчя від дня народження Івана Котляревського, українського письменника та драматурга, бібліотеки-філії ВМ ЦБС провели заходи, присвячені його творчості та внеску в культуру. У бібліотеках-філіях № 6, № 10, № 13 та № 16 відбулися презентації книжкових виставок: «Лицар української словесності», виставка-портрет «І вогник, ним засвічений, не згас» та «Українським словом розпочав співати». У ЦМБ ім. І. Бевза створили виставку-персоналію «Між нас тобі, поете, вічно жити». У ЦБДЮ школярам представили творчий портрет «Лицар української словесності» з переглядом уривків мультфільму «Енеїда» та тематичною вікториною. Літературні години провели у філіях № 2, № 4 та № 21.

До 130-річчя від дня народження Олександра Довженка, українського письменника, кінорежисера та митця, у бібліотеках-філіях ВМ ЦБС провели заходи,

присвячені його внеску в культуру та кінематограф. У бібліотеці-філії № 4 відбувся перегляд фільму «Олександр Довженко – історик своєї епохи». У бібліотеках-філіях № 8, 13, 14 та 21 презентували книжково-ілюстративні виставки «З берегів Зачарованої Десни», «Народився і жив для добра і любові», «Долі українського народу» та «Олександр Довженко: трагічне життя і титанічна праця». У ЦБДЮ презентували літературне досьє «Неосяжний світ Довженка», а у ЦМБ ім. І. Бевза – виставку-персоналію «О. Довженко – геній свого часу». У бібліотеці-філії № 11 провели літературний кінозал «Я син свого часу...», а в бібліотеці-філії № 12 організували літературну мандрівку «Неосяжний світ Довженка».

До 90-річчя від дня народження Григорія Усача, українського письменника, прозаїка та драматурга, у ЦМБ ім. І. Бевза презентували виставку однієї книги «Казки Григорія Усача», у філії №7 організували виставку «Казки», присвячену творам Усача.

До Дня міста Вінниці, у бібліотеках-філіях ВМ ЦБС відбулися заходи, спрямовані на популяризацію історії та культури міста. У бібліотеках-філіях № 2, № 6, № 8, № 4, № 12, №16 та № 22 презентували виставки: «Улюблені куточки Вінниці», «Світилась Вінниця усупереч війні», «Впізнай вулицю на старих світлинах», «Мій рідний край – моя історія жива», «Вінниця – зоря подільських міст на золотому небі України», «Мій рідний край – земля моєї долі» та «Вінниця вчора, сьогодні, завтра». У бібліотеці-філії № 19 організували творчий захід «Моя люба Вінниця», де діти створювали ілюстрації улюблених місць міста.



До 160-річчя від дня народження Михайла Коцюбинського, видатного українського письменника, у бібліотеці-філії № 12 презентували літературно-художню виставку «Михайло Коцюбинський і Вінниччина», у ЦБДЮ провели літературний квест «Михайло Коцюбинський». У бібліотеці-філії № 1 відбувся день інформації «Життєве «Intermezzo» Михайла Коцюбинського». У філіях № 5, 6, 22 презентували книжкові

виставки «Зачарований красою», «Михайло Коцюбинський – майстер словесних барв», «Корифей української прози».

До Дня партизанської слави у бібліотеках-філіях ВМ ЦБС провели заходи, присвячені вшануванню героїчного подвигу партизанів і підпільників під час Другої світової війни. У бібліотеці-філії № 1 організували історичну годину «Сила нескорених», у бібліотеці-філії № 6 провели інформаційну годину «Шляхами партизанської слави України».

До Дня пам'яті жертв Бабиного Яру у бібліотеках-філіях ВМ ЦБС відбулися заходи, спрямовані на вшанування пам'яті загиблих під час трагедії. У бібліотеці-філії № 8 провели історико-просвітницький захід «Бабин Яр: відновлення історичної правди», під час якого відвідувачі дізналися про трагічні події Бабиного Яру та вшанували пам'ять жертв нацистських злочинів, працівники ЦБДЮ та бібліотеки-філії № 13 презентували книжкові виставки «Бабин Яр – ніколи більше!», «Бабин Яр – пам'ять на тлі історії», які знайомили відвідувачів із літературою, яка висвітлює події трагедії. Бібліотекарі бібліотеки-філії № 5 створили відеопрезентацію «Бабин Яр», яку поширили в соціальних мережах, щоб донести інформацію про події до ширшої аудиторії.

До Всеукраїнського дня бібліотек у бібліотеці-філії № 11 відбувся день відкритих дверей «Книжковий дім відкритий всім», із інтерактивною виставкою «Осінні секрети гарного настрою», у бібліотеці-філії № 7 організували бібліогостину «Книжок країна чекає на гостини». Працівники бібліотеки-філії № 4 провели екскурсія «Мої перші кроки до бібліотеки». У бібліотеці-філії № 16 презентували виставку-привітання «Цей мудрий світ – бібліотека», у бібліотеці-філії № 6 організували день інформування «Літературний гурман» із літературними новинками та вікториною «З історії книги».

До Дня українського козацтва, в бібліотеці-філії № 1 працівники підготували та провели бібліомікс «За честь, за долю, за Українську волю». З нагоди свята в бібліотеці-філії № 2 відбулася вікторина «Україна – козацька мати». У бібліотеці-філії № 10 провели урок історичної пам'яті «Козацькому роду нема переводу», у філіях № 14 та № 16 «Козацька кров пульсує і гуде» й «Україна мати – умій її захищати»,

До Дня української писемності та мови у бібліотеках-філіях ВМ ЦБС відбулися тематичні заходи, які сприяли поширенню знань про рідну мову, її історію та значення. У бібліотеці-філії № 18 проведено шанс-вікторину «Кохані звуки, рідне слово – моя сердечна українська мова». У філії №21 презентували книжкову виставку «Рідна мова – духовний скарб нації». У ЦМБ ім. І. Бевза проведено майстер-клас з каліграфії «Загадки писемного знака», під час якого студенти дізналися про традиції козацького письма та історію української писемності.



До 230-річчя з дня смерті Григорія Сковороди, у бібліотеці-філії № 6 презентували книжкову виставку «Світ ловив мене і не впіймав...», у ЦБДЮ відбулося засідання клубу «Зустріч з прекрасним».

До 135-річчя від дня народження Остапа Вишні, видатного українського письменника-гумориста, працівники бібліотеки-філії № 6 презентували книжкову виставку-персоналію «Остап Вишня: відомий і невідомий», у бібліотеці-філії № 18 провели літературний акцент «Веселий пересмішник», бібліотекарі бібліотеки-філії № 21 організували літературну годину «Сивий голуб українського гумору» для учнів Великокрушлинецької гімназії, в бібліотеці-філії № 8 відбулися літературні читання «Ніколи не сміявся без любові ...», які відвідали військовослужбовці.

До Дня Гідності та Свободи, у бібліотеках-філіях було організовано заходи, присвячені вшануванню пам'яті Героїв Небесної Сотні та обговоренню цінностей демократії й свободи. У бібліотеці-філії № 2 для школярів 8-В класу Вінницького ліцею №11 проведено інформаційну годину «Гідність та свобода – цінність кожного українця». У бібліотеці-філії № 4 відбувся тематичний вечір «Народ мій є! Народ мій завжди буде», у філії № 6 відбулася історична година «Вільні творити майбутнє». У бібліотеці-філії № 8 користувачам презентувала виставку «На наших плечах Україна» та провели інформаційну годину «Ми гідні жити в мирі і свободі». У філії № 16 підготували книжково-ілюстративну виставку «Незламний дух нескореної нації», присвячену пам'яті Героїв Революції Гідності, а бібліотеці-філії № 20 організували патріотичну бесіду «Революція Гідності – ми пам'ятаємо».

Також 21 листопада у філії № 2 провели урок пам'яті «Герой Небесної Сотні», присвячений 45-річчю від дня народження Максима Шимка.

До Дня пам'яті жертв голодоморів у бібліотеці-філії № 1 пройшла година-реквієм «1933 рік: Хроніка голодного геноциду», сторінку історії «Запалимо свічку пам'яті» зі спогадами очевидців провели у бібліотеці-філії № 2 , а у філії № 4 організували виставку-реквієм «Чорним болем пече серце». У бібліотеках-філіях № 5 та № 6 презентували книжкові виставки «Пам'ятати, щоб не повторилось», «Голодний дух» із акцією «Запали свічку», а у бібліотеці-філії № 7 провели годину пам'яті «Голодомор в Україні: говоримо сьогодні, пам'ятаємо завжди», у бібліотеці-філії № 11 відбувся захід «Дзвони зраненої пам'яті» з переглядом фільму та хвилиною мовчання, а фахівці ЦМБ ім. І. Бевза для учнів ліцею «Артинов» провели годину пам'яті з майстер-класом, де виготовляли колоски – символ незламності й віри в майбутнє.

До 125-річчя від дня народження українського композитора Родіона Скалецького у бібліотеці-філії № 11 організували годину здивування «Подільський соловейко». Під час заходу присутні дізналися про сторінки життя та творчості нашого земляка, а також мали можливість насолодитися відеозаписами його хорових творів, які відображають глибину та багатство української музичної культури.

До Дня святого апостола Андрія Первозванного працівники бібліотеки-філії № 16 презентували книжково-ілюстративну виставку «На свято Андрія – у дівчат велика надія», яка знайомила з історією свята та народними звичаями, у філії № 21 провели андріївські вечорниці «Ой, Андрію, Андрію, маю на тебе надію», у бібліотеці-філії № 22 на народознавчій годині «Андрію, Андрію! Я на тобі льон сію» учасники дізналися про традиції випікання калити та взяли участь у її кусанні.

До Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом, у бібліотеці-філії № 2 провели інформаційну годину «СНІД – загроза людству» для студентів Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу, у ЦБДЮ та бібліотеках-філіях № 6 та 13 презентували книжкові виставки «Про СНІД на увесь голос», «Що робити, аби уберегтися від СНІДу?», «СНІД – загроза людству».

До Міжнародного дня людей з інвалідністю у бібліотеках-філіях відбулися заходи, спрямовані на підтримку інклюзії та толерантності. Бібліотекарі ЦБДЮ презентували



виставку інклюзивної літератури «Книги, що допомагають жити», працівники ЦМБ ім. І. Бевза завітали до Центру комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю «Промінь», де провели майстер-клас із виготовлення різдвяної квітки, розповіли дітям про звичаї зимових свят та прочитали святкові казки.

До Всесвітнього дня української хустки у бібліотеці-філії № 16 відбувся тематичний вечір «Хустка – берегиня мого роду», під час заходу відвідувачі дізналися про історію свята, значення хустки як оберегу та головного убору, майстриня Надія Колесник провела майстер-клас із пов'язування хустки, а учасниці поділилися історіями своїх хусток, бібліотекарі бібліотеки-філії № 5 презентували книжкову виставку «Хустиночка моя, з тороками», яка знайомила з традиціями носіння хустки на Поділлі, а в бібліотеці-філії № 22 провели народознавчу годину «Мамина хустка», де учасники дізналися про звичаї та обряди, пов'язані з хусткою, зокрема про виготовлення та кусання калити.

До 65-річчя від дня народження видатної української письменниці Марії Матіос у бібліотеці-філії № 2 презентували книжкову виставку «Гордість української літератури», у філії № 11 провели захід «Гранд-дама української літератури». Учасниці, жінки-ВПО, переглянули інтерв'ю Марії Матіос, прослухали аудіозаписи її поетичних творів. Працівники бібліотек-філій № 19 та 20 організували презентації виставки-портрета «Літературні клейноди Марії Матіос» та «Прима української літератури Марія Матіос». У ЦМБ ім. І. Бевза працівники підготували вікторину в програмі Kahoot, яка перевірила знання про життя та творчість письменниці, а також зацікавила нових читачів її роботами.

До 130-річчя від дня народження Насті Присяжнюк, відомої поетеси, етнографині та берегині народної культури, у бібліотеці-філії № 19 відбувся огляд літератури «Зберігачка народних скарбів Н. Присяжнюк», а в бібліотеці-філії № 20 провели презентацію літературного портрету «Берегиня народного фольклору і етнографії Поділля».

У 2024 році у Вінницькій міській централізованій бібліотечній системі проведено 60 презентацій книжкових виставок та 32 відеопрезентації, буктрейлери й відеоогляди, спрямовані на популяризацію літератури, підтримку культурного розвитку громади, збереження традицій та поширення знань серед різних вікових груп.

У бібліотеці-філії № 12 працівники презентували тематичну книжкову виставку «Зимові візерунки», яка знайомила читачів із літературою зимових свят та виставку «В країні магії та чарівництва», що дозволяла дітям зануритися у світ фантастики й фентезі. Фахівці бібліотеки-філії № 11 організували виставку «Серцю властиво любити», присвячену класиці й сучасним творам про кохання. Працівники бібліотеки-філії № 1 підготували екологічну виставку «Дивовижна та загадкова планета Земля» до Всесвітнього дня Матері-Землі, а у філії № 13 фахівці презентували виставку «Вільям Шекспір – геній століття», що розповідала про життя й творчість драматурга.

У бібліотеці-філії № 7 бібліотекарі організували виставку «Письменники Вінниччини – дітям», де були представлені твори місцевих авторів. Фахівці ЦМБ ім. І. Бевза провели виставку «Між нас тобі, поете, вічно жити», присвячену 255-річчю Івана Котляревського, та «Кіно в твердій обкладинці», яка презентувала книги, за якими створено відомі фільми.

Працівники ЦБДЮ підготували виставку «Книжка у відпустку», яка містила добірку літератури для літнього відпочинку, а також виставку до Дня матері «Мама! Безмежне море доброти й тепла». У бібліотеці-філії № 16 фахівці презентували «Різдвяну казку», виставку для дітей, що знайомила з літературою зимових свят. У філії № 6 організували виставку «Пригоди веселих піратів», яка привабила юних читачів, та експозицію «Дегустація літературних новинок» із найсвіжішими надходженнями.

Цикл виставок «Ювіляри 2024 року», підготовлений у бібліотеці-філії № 1, протягом року знайомив користувачів із творчістю видатних письменників-ювілярів. У філії № 13 працівники презентували серію виставок, серед яких «Художні світи Юрія Мушкетика», «Повертайтеся до рідного дому, лелеки!» до Дня довкілля, а також «Одвічна загадка Шекспіра».

Заходи поза межами бібліотеки

У 2024 році працівники Вінницької міської централізованої бібліотечної системи активно брали участь у спільних проектах із закладами культури Вінницької міської ради. Ця співпраця сприяла збереженню національних традицій, популяризації української культури та підтримці захисників України.

11 травня на території Національного музею-садиби М. І. Пирогова відбувся «*Пироговський пікнік*», головною метою якого була реабілітація та відновлення через різні форми і практики. Працівники Центральної міської бібліотеки ім. І. Бевза облаштували «Бібліо-пікнік» на одній із галявин садиби. Відвідувачі мали можливість відпочити за переглядом журналів, зібрати пазли «Україна», а наймолодші гості залюбки читали книги та гралися з м'яким конструктором.

29 червня бібліотекарі взяли участь у *IX фестивалі польової кухні пам'яті Тараса Сича*, присвяченому Дню Конституції України та пам'яті загиблих героїв російсько-української війни. У рамках заходу працівники презентували книжково-ілюстративну виставку «Я йду від вас, я йду тепер на небо, та залишусь навіки у серцях...», присвячену Тарасу Сичу, який свого часу працював у бібліотеці-філії № 17. Також було організовано патріотичні майстер-класи, на яких відвідувачі виготовляли голубів миру та браслети з бісеру, а для наймолодших – бодіарт.

20 липня працівники бібліотечної системи долучилися до *етно-вікенду «Заплетемо рогозу»*, який проходив у селі Щітки. Вони організували «Бібліо-пікнік», тематичну виставку «Ремесла нашого краю», майстер-класи та інтерактивні ігри для відвідувачів. Захід сприяв збереженню українських традицій та популяризації культурної спадщини Вінниччини.



10 серпня у селищі Десна відбулося *свято «День хліба і меду»*, присвячене вдячності Захисникам і Захисницям України за можливість зібрати врожай. Працівники бібліотечної системи організували тематичні виставки, патріотичні майстер-класи, ігри для дітей і дорослих. Учасники майстер-класів створювали патріотичні малюнки, писали листи вдячності та виготовляли браслети, які передали воїнам як символ підтримки та подяки.



Робота з дітьми

Впродовж року у бібліотеках ВМ ЦБС відбулося 1443 цікавих і змістовних заходів для інтелектуального та культурного розвитку користувачів-дітей Вінницької міської територіальної громади. Це заходи присвячені знаменним в долі держави датам, подіям, та тематичні і загальноміські традиційні проекти.

Наприкінці березня під час шкільних канікул у закладах ВМ ЦБС традиційно пройшов *Всеукраїнський тиждень дитячого читання під гаслом «Книжкове ППО – Потужне Переможне Озброєння»*. Протягом тижня бібліотекарі організували літературні вечори, голосні читання, вікторини, ігри, презентації книг, зустрічі з письменниками та майстер-класи. Діти весело й пізнавально провели свої канікули, беручи участь у заходах. У ЦМБ ім. І. Бевза цикл заходів розпочався бібліоподорожжю «У світі казки чарівної». Іншого дня провели майстер-клас із виготовлення книжкової закладки-котика та заняття з піщаної анімації. Відвідувачі ЦБДЮ мали змогу долучитися до інтерактиву «Мандруємо королівством казок», оглянути експозицію міні-музею іграшки, пограти у подорож-гру «Країна казкова – Країна книжкова». Також презентували книжкову виставку «Діти України читають!» та експозицію дитячих малюнків і поробок із персонажами казок. У бібліотеці-філії № 12 відбулася костюмована літературна вечірка «До нас у гості завітай, книгу зі святом привітай!». Королева Книг знайомила дітей із мешканцями свого казкового королівства. Бібліотекарі бібліотеки-філії № 6 організували літературний лабіринт «Магія та секрети читання». Учасники дізналися про техніки читання, магічні секрети та ігри, які допомагають розширити кругозір і вдосконалити швидкість читання. З нагоди 65-річчя повісті-казки Всеволода Нестайка «В країні сонячних зайчиків» у бібліотеці-філії № 12 відбулося літературне читання під гаслом «З днем народження, книго». Читаючи в голос про пригоди головного героя, юні книголюби занурилися у вир казкового світу.

У рамках Всеукраїнського тижня дитячого читання відбулися заходи, приурочені до Дня європейських авторів. 25 березня у бібліотеці-філії № 13 організували пізнавальну гру-подорож «Разом з книгою країнами Європи». Бібліотекарі філії № 11 завітали до Вінницького навчально-реабілітаційного центру «Гніздечко». Під час голосних читань «Європейські автори дітям» вихованці знайомилися з книгами Роальда Дала, Діани Вінн Джонс, Клауса Гагерупа та прослухали оповідання шведського письменника і ілюстратора Свена Нордквіста «Полювання на лиса».

Користувачі-діти також долучалися до *національного читацького марафону «Діти України читають захисникам»* у соцмережах, організованого Національною бібліотекою України для дітей.

До Міжнародного дня дитячої книги 2 квітня у бібліотеках-філіях ВМ ЦБС відбувся ряд заходів. Зокрема, працівники бібліотеки-філії № 1 підготували і провели Book Slam «Книга, що мене вразила» для учнів 7, 9 класів Вінницького ліцею № 8. Також цього дня у бібліотеці відбулася презентація виставки-знайомства «Мандри книжковим Всесвітом». А у бібліотеці-філії № 2 була проведена презентація виставки літератури «З книгою жити – з добром дружити. У бібліотеці-філії № 3 проведено годину спілкування «Книжки читай – успіху досягай», у бібліотеці-філії № 4 відбулося свято дитячої книги «Цікаві таємниці книжкової полиці». У бібліотеці-філії № 8 літературні дивацтва «Долі книжок: таємниці, загадки, сенсації» організували для третьокласників Вінницького ліцею № 30 ім. Т. Шевченка. Діти змогли зануритись у світ книжкових загадок і таємниць, цікавих фактів та неймовірних історій. Також вони ознайомилися з «незвичайними» книгами з колекції бібліотечного міні-музею Історії книги та переглянули відео фільм «22 цікавих факти про книги». У бібліотеці-філії № 11 відбулася літературна подорож «І знову у мандри запрошують книги...», а у філії № 16 підготували та провели свято дитячої книги «Хочете цікаво жити – треба з книгою дружити!». Цього ж дня у бібліотеці-філії № 18 для дітей провели книжковий караван «Книга – морська глибина».

Літо для бібліотек – це пора творчості, фантазії, активізації усіх форм індивідуальної та масової роботи з читачами-дітьми, можливість ближче пізнати їх. Бібліотеки-філії вінницької міської централізованої бібліотечної системи надають можливість корисно і

приємно провести свій вільний час впродовж літніх канікул. Для організації дозвілля дітей працівники бібліотек проводили комплекс заходів за різними напрямками. Це літературні, тематичні години, конкурси, вікторини, ігри-мандрівки, тренінги, літературні аукціони та багато інших цікавих заходів.

Одним із таких заходів став **конкурс «Літо з книгою: кращий читач 2024 року»**, який традиційно впродовж багатьох років проходить у всіх бібліотеках-філіях. Конкурс має на



меті не лише заохочення дітей до читання, а й розвиток їхнього критичного мислення та вдосконалення вміння аналізувати прочитані твори. Цьогоріч у ньому взяли участь 375 дітей віком від 6 до 13 років. Під час конкурсу, який тривав впродовж літа, кращого читача визначали не лише за кількістю прочитаних книг, а й за якістю засвоєння матеріалу. У підсумку переможцями стали 25 учасників із кожної бібліотеки-філії ВМ ЦБС. Переможці отримали грамоти та заохочувальні подарунки.

Починаючи з 18 червня і до кінця вересня, працівники Закладу культури «Вінницька міська централізована бібліотечна система» двічі на місяць організовували **заходи в оздоровчому центрі «Я. Маріуполь. Родина»**. До уваги відпочиваючих дітей та дорослих щоразу готували добірку різножанрових книг для прочитання на дозвіллі, а також проводили різноманітні майстер-класи з паперопластики, оригамі, бісероплетіння, аплікації, бодіарту та інших видів творчості.

Так, 16 липня команда бібліотекарів вчергове відвідала оздоровчий центр «Я. Маріуполь. Родина». Традиційно підготували та привезли літературу на різні смаки та вік, щоб відпочиваючі у вільний час мали можливість насолоджуватися читанням та культурно релаксувати. Для дітей організували майстер-класи з паперопластики. Також діти з задоволенням бавилися грою «Збери Україну» та всі без винятку очікували на патріотичний бодіарт. А ще писали листи та малюнки з побажаннями нашим захисникам та захисницям.

У другій половині серпня стартувала шоста зміна у оздоровчому центрі, а отже і наша бібліотечна команда вшосте відвідала табір, щоб допомогти у різноманітнити дозвілля відпочиваючих. Презентували книжкову виставку «Літо з улюбленими книгами», на якій діти та дорослі могли обрати собі до душі книгу для прочитання на дозвіллі. Традиційно для дітей організували цікаві майстер-класи. Як і завжди, усі без винятку учасники очікували своєї черги на нанесення яскравого патріотичного бодіарту.



Загалом відбулося 8 таких заходів, учасники яких повністю занурилися у затишну атмосферу, наповнену теплом та творчістю. Такий комплексний підхід до роботи бібліотеки в оздоровчому таборі сприяв розвитку читацьких навичок дітей, поширенню культури читання серед молодого покоління та створенню цікавого та змістовного дозвілля під час літніх канікул.

У 2024 році традиційно тривала робота по **співпраці міських бібліотек з літніми прищільними оздоровчими таборами**. Надзвичайно цікаві, корисні, пізнавальні, творчі і захоплюючі зустрічі для юних вінничан – вихованців літніх прищільних таборів 17-ти вінницьких ліцеїв, підготували бібліотекарі 10 бібліотек-філій ВМ ЦБС. Цьогоріч табірна зміна тривала з 4 по 21 червня. Для забезпечення цікавого дозвілля бібліотеки використовували різноманітні форми та методи роботи, щоб заохотити юних читачів до книг та читання. Було проведено ряд заходів, серед яких: дитячі свята, презентації творчості письменників, екскурсії, конкурси, вікторини, спортивні змагання, заняття з елементами

казкотерапії, майстер-класи, тематичні квести, тощо.

Так, 4 червня працівники бібліотеки № 1 організували бібліорозваги «Книжковий калейдоскоп» для вихованців шкільного табору «8 і Ко» КЗ «Вінницький ліцей № 8» загонів «Козачата» і «Посмішка». Бібліотечні фахівці підготували для допитливих юних розумників цікаву літературно-розважальну програму, познайомили із періодичними виданнями та чудовими книжковими новинками для дітей, які отримала книгозбірня, прийняли участь у цікавих вікторинах та веселих конкурсах, охоче декламували улюблені вірші.

6 червня маленьких гостей з табору відпочинку з денним перебуванням «Барвінок» КЗ «Вінницький ліцей № 20», загону «Смайлик», крім загадок, вікторин, рухливих ігор чекала незвичайна зустріч. Бібліотекарі запропонували відому з дитинства українську народну казку «Зайчикова хатка» на новий лад. Кожен із учасників майстерно впорався зі своєю роллю і подарував глядачам багато позитивних емоцій.



До Міжнародного дня дружби 9 червня у бібліотеці-філії № 12 відбувся бібліопікнік «Дружба єднає ширі серця» для пришкільного табору «Діти Землі» КЗ «Вінницький ліцей № 29», загін № 4 «Чомусики». А у ЦБДЮ до цього ж свята провели ігрову програму «Дружба єднає ширі серця» для дітей з двох загонів табору «Літоленд» КЗ «Вінницький ліцей № 10».

Працівники філії № 11 10 червня провели екскурсію бібліотекою, під час якої познайомили маленьких вінничан із правилами користування, розповіли цікаві факти про книги, презентували бібліотечні книги-велетні та книги-малюки. На дітей чекали казкові вікторини, цікаві та пізнавальні журнали, рухливі та розвиваючі ігри, вправи на командотворення.

12 червня в бібліотеці-філії № 12 відбулася творча зустріч з поетесою Світланою Сиреною. У ході заходу авторка розповіла гостям про свій творчий шлях, презентувала поетичні збірки для дітей «Який-то колір головний?» та «Чим дивує нас природа?», поділилася планами на майбутнє, відкрила секрети своєї майстерності.

13 червня в ЦМБ. ім. І. Бевза на урок безпеки «Дорожній рух – наш друг» завітали вихованці пришкільного табору «ШколоГрай» при КЗ «Вінницький ліцей № 26 ім. героя України Дмитра Майбороди» загін «Невгамовні». Школярі залюбки пограли у вікторину для дорожніх ерудитів «Знавці правил дорожнього руху» в програмі Kahoot, а також з задоволенням помандрували шляхами пізнавальних ігор: «Упізнай дорожній знак», «Так чи ні», «Світлофор», «Дозволяється або забороняється». Зацікавила дітей і книжкова виставка-порада «Твій друг – безпечний рух», де були представлені різноманітні книги, які сприяють вивченню та засвоєнню правил дорожнього руху.

19 червня в ЦБДЮ провели психологічний тренінг для дітей «Світ твоїх емоцій», на який були запрошені хлопчики та дівчатка з пришкільного табору «Зоряний» (загонів «Діаманти України» та «Адреналін») КЗ «Вінницький ліцей № 18». Бібліотекарі розповіли присутнім про різницю між емоціями та почуттями, про позитивні та негативні емоції та про їх вплив на поведінку людини і її самопочуття. Школярі шукали позитивний вихід зі складних ситуацій, виконували вправи: «Коло думок», «Злий собака» та «Емоції» та інші.

Всього відбулося 64 заходи, які відвідали 1371 дитина. Кожен з проведених заходів приніс багато позитивних емоцій як дітям, так і працівникам бібліотек. Під час заходів, діти не лише відпочивали та розважалися в бібліотеках, а й показали свої знання, уважність, логічне мислення та кмітливість.

Як і в попередні роки, бібліотеки впродовж літа продовжували працювати над вже традиційним загальноміським проектом «Мистецьке літо 2024». Цьогоріч заходи проходили у всіх бібліотеках-філіях двічі на місяць.

8 червня працівники бібліотеки-філії № 1 підготували для своїх користувачів творчий бібліомікс «Кольорове літо». На зустріч завітали не тільки діти-вінничани, а й діти з інших регіонів України, які тимчасово проживають у нашому місті. Цього ж дня бібліотекарі філії № 2 провели літературний квест «Відгадай героя казки».

22 червня в ЦБДЮ бібліотекарі провели естафету майстер-класів «Місто майстрів».

6 липня бібліотекарі філії № 7 провели пізнавально-розважальний захід «Веселись, грай, книги читай». Діти грали у ігри «Малюнок на спині», «Літературна», «Буквенна плутанина», а також відгадували питання вікторини про книжкових героїв та їх пригоди.

18 липня на майданчику перед бібліотекою-філією № 2 було проведено шаховий турнір «Гра майбутніх королів» до Всесвітнього дня шахів. Також учасникам заходу презентували навчальну літературу по темі.

20 липня в ЦМБ ім. І. Бевза було проведено арт-терапевтичне заняття з піщаної анімації «Дивовижний підводний світ». Разом з бібліотекарями діти вирушили у чарівну подорож, під час якої поринули у світ безстрашних мандрівників і відважних дослідників водної стихії, відкрили таємничу завісу в дивовижний, яскравий і різноманітний, майже казковий підводний світ.

25 липня в бібліотеці-філії № 3 відбулося читання на свіжому повітрі «Читай, думай, грай». Під час заходу діти мали можливість почитати свої улюблені вірші, взяти участь у конкурсах, іграх та майстер-класі.

27 липня в бібліотеці-філії №12 відбулась розважально-ігрова програма «Майдан пустунів», яка збила справжніх бібліотечних пустунів. Під час заходу діти прийняли участь у медіа вікторині «Мультпригоди», грали в рухливі ігри, брали участь у конкурсах та естафетах.

110-й річниці з дня народження фінської художниці шведського походження, романістки, ілюстратора, однієї з улюблених дитячих письменниць, авторки чарівних історій про чудернацьких мумі-тролів – Туве Янссон – був присвячений захід 9 серпня у бібліотеці-філії № 21. Бібліотекар підготувала для дітей цікаву літературну подорож «В загадковій країні мумі-тролів».

17 серпня бібліотекарі філії № 2 провели літературний квест «Мандруємо казками». Діти виконували різні завдання, складені на основі казок, знаходили підказки для відповідей, розв'язували кросворди. Цього ж дня у бібліотеці-філії № 4 відбулася літературна подорож «Подорож по країні Читалії». А у бібліотеці-філії № 8 провели зустріч з молодшими користувачами під гаслом «Любов не має породи», яка була приурочена до Всесвітнього дня безпритульних тварин.

17 серпня бібліотекарі ЦБДЮ провели для користувачів книгозбірні патріотичну гру «Моя Україна – єдина та вільна» приурочену до Дня Незалежності України.

24 серпня в рамках заключного заходу проекту працівники бібліотеки-філії № 1 підготували та провели для дітей книгозбірні інтерактив «З любов'ю до України».

Загалом впродовж реалізації творчого проекту відбулося 112 комплексних заходів, участь у яких взяли 1175 дітей різного віку.

Читання казок, майстер-класи з виготовлення книжкових закладок, вікторини про дитячу літературу, конкурси та багато іншого організували бібліотекарі для маленьких вінничан, користувачів бібліотек **до Дня захисту дітей 1 червня**.

Працівники філії № 1 підготували і провели інтерактивну творчу годину «Світ дитинства». У бібліотеці-філії № 2 відбулась виставка малюнків «Радість дзвінкого дитинства», на якій були представлені малюнки учнів КЗ «Вінницький ліцей № 11». Бібліотекарі філії № 8 підготували і провели літературно-ігрову програму «Хай веселі будуть діти, хай щасливим буде люд». У бібліотеці-філії № 10 відбулися веселі старты «Коли посміхаються діти», а у філії № 13 – дитяче свято «Світлішає на світі, коли радіють діти» та презентація книжкової виставки «Тут живе дитинство». У бібліотеці-філії № 16 підготували та провели дитяче свято «Подорож у країну дитячих мрій». У ЦБДЮ підготували розважальну програму «Хай сонцю і квітам всміхаються діти».

4 червня в Україні є Днем пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії

російської федерації проти України. Цього дня у ЦБДЮ відбулася акція пам'яті «Не забудемо – не пробачимо!». Бібліотекарі ознайомили хлопчиків та дівчаток з інформацією про цю скорботну дату. Всі присутні вшанували пам'ять про маленьких янголів України хвилиною мовчання. Також була проведена вікторина, де діти давали недитячі відповіді на дорослі запитання. На завершення заходу всі разом розвісили на дереві в дворі бібліотеки паперових жовто-блакитних янголів, які символізують всіх дітей, що загинули в цій жорстокій війні.

Бібліотекарі філії № 2 підготували майстер-клас «Ангел-захисник». Присутні на згадку про всіх дітей, які загинули, виготовили з паперу та стрічок янголів, які розмістили на галявині біля бібліотеки на дерево. У філії № 5 проведена година пам'яті «Зірваний цвіт».

З нагоди **Всесвітнього дня дитини** у бібліотеках ВМ ЦБС було проведено низку заходів. У Центральній бібліотеці для дітей та юнацтва було проведено тематичний захід «У дитини право є, бо дитина то святе», у ЦМБ ім. І. Бевза відбулась правова година «Великі права маленької дитини», а у бібліотеці-філії № 13 провели конкурс на кращий малюнок «Щаслива дитина – успішна країна».

Зима, святкування **Дня святого Миколая, Різдва та Нового року** – найулюбленіший період для малечі. Цей період завжди асоціюється з особливою казковою атмосферою дива. Уже понад 10 років у бібліотеках Вінницької централізованої бібліотечної системи традиційно організують різнопланові заходи в рамках загальноміського проекту «Вітальні Святого Миколая». Цьогоріч передноворічні заходи проходили у 7-ми бібліотеках, це: Центральна міська бібліотека ім. І. Бевза, Центральна бібліотека для дітей та юнацтва та бібліотеки-філії №№ 1, 6, 7, 12, 13. Починаючи з 6 грудня за традицією



Святий Миколай вітав дітей зі святом. Він поспішав на зустріч з малечою, щоб подарувати новорічний настрій, віру в чудеса та Перемогу. Усі охочі мали змогу зробити фото на згадку. Під час проведення «Віталень» також діяла благодійна акція «Скринька добра». Кожен охочий міг стати помічником Миколая та принести різдвяний подарунок для наших захисників та захисниць. Усі зібрані смаколики та засоби гігієни були передані адресатам. Всього відбулося 7 заходів на базі бібліотек, які відвідали 204 дитини. Крім «Віталень» в усіх бібліотеках також проходили майстер-класи з виготовлення передсвяткових виробів у різних техніках, таких як паперопластика, кардмейкінг, аплікація, орігамі, торцювання та інші. Впродовж грудня відбулося 26 майстер-класів, які відвідали 214 дітей.

У бібліотеці-філії № 1 10 грудня відбувся святковий калейдоскоп «Святий Миколай крокує світом». Учасники клубу «Грайленд» підготували театралізовану сценку, яку подарувала присутнім захоплюючу подорож у світ казки. А у філії № 6 для дітей організували справжню бібліотечну завірюха «Слідами Святого Миколая». Діти з задоволенням брали участь у іграх та конкурсах, відповідали на запитання, «рятували» з заметів Святого Миколая, веселилися та раділи. 12 грудня у ЦМБ ім. І. Бевза діти разом з Пані Зимою, Пані Метелицею та кумедною Бабою Ягою гралися, танцювали, відгадували

загадки та співали караоке пісню про Святого Миколая. А ще прочитали вголос віршики для Миколая та розповіли свої бажання – більшість бажали Миру рідній Україні!

Робота гуртків та клубів за інтересами

Одним із пріоритетних напрямків діяльності ВМ ЦБС, поряд з популяризацією книги та читання, залишається організація змістовного дозвілля та розвиток творчих здібностей користувачів бібліотек міста. Творчі аматорські об'єднання, такі як клуби за інтересами, студії, різнопланові гуртки, міцно увійшли в повсякденну практику бібліотечної роботи.

У 2024 році при бібліотеках ВМ ЦБС діяло **54 клуби та гуртки, у яких було задіяно 920 членів, за звітний рік відбулося 1006 занять, 17 з яких в онлайн режимі, відвідування становить 9543 осіб, в тому числі 185 онлайн.** В порівнянні з минулим роком загальна кількість гуртків та клубів збільшилася на 7 об'єднань, деякі гуртки та клуби змінили спрямування.

Важливою складовою дитячої освіти, розвитку та організації дозвілля у бібліотеках є клуби та гуртки. Відвідуючи ці об'єднання діти здобувають нові навички, спілкуються з однолітками, розвивають свою уяву та творчі здібності, розширюють світогляд та відкривають для себе нові можливості. Заняття відбуваються у формі засідань, бесід, літературних читань, майстер-класів, виставок творчості, ігор та інших цікавих активностей.

Впродовж звітного року на базі бібліотек ВМ ЦБС **діяли 32 клуби та гуртки для дітей, які налічують 581 учасника, проведено 777 занять, (з них 17 онлайн), які відвідали 6917 дітей (в т. ч. онлайн 185).** Кількість гуртків для дітей порівняно із 2023 роком збільшилася на 1 об'єднання.

На заняттях гуртків та клубів для дітей, що функціонують у бібліотеках, створювалися умови, за яких юні читачі мали змогу спілкуватися, навчатися один у одного, демонструвати власні досягнення.

Переважна більшість гуртків – це об'єднання, які займаються розвитком саме творчих здібностей дітей. Це такі гуртки, як: «Моє хобі», «Фантазія», «Творча майстерня», «Натхнення», «Калейдоскоп творчості», «Умійко», «Бібліосад», «Чарівні ручки», «Веселковий дивосвіт», «Веселі ідейки», «Читайлики грайлики», «Кольори дитинства» та інші.

Основною метою роботи *гуртка «Фантазія»*, що діє у ЦБДЮ, залишається розвиток індивідуальних творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку та удосконалення навичок роботи з різними матеріалами та у різних техніках прикладного мистецтва. Наприклад, на одному із занять діти вчилися малювати зимовий пейзаж за допомогою кольорових олівців. Було пройдено теми створення ескізу для малюнку та правильної побудови композиції. Керівниця гуртка навчила дітей основним правилам кольорознавства, пояснила принципи змішування кольорів, прокладання тіней та світла.

На базі бібліотеки-філії № 11 діє *творчий гурток «Веселковий дивосвіт»*. Протягом року його учасники відвідали майстер-клас зі створення декору для олівців «Символ року», годину творчості «Зимова аплікація», під час якої створили поробку «Північний ведмедик», майстер-клас «Весняний настрій», на якому виготовили різнобарвну парасольку із паперу та дізналися цікаві факти про історію її створення, творчу майстерню «Пригоди рибки» та багато інших.

Розкрити свій творчий потенціал, розвинути акторські та режисерські здібності, а найголовніше – замінити гаджет на живе спілкування, все це пропонують своїм відвідувачам у дитячому *драматично-ляльковому клубі «Грайленд»*, який розпочав свою роботу при бібліотеці-філії № 1.



Першою роботою новоствореного клубу стала міні-вистава «Зимова казка», участь у якій взяли 12 талановитих дітей віком від 10 до 16 років.

Формуванням та розвитком творчих здібностей дітей засобами театрального мистецтва займаються також у клубі «Золотий ключик», що діє при бібліотеці-філії № 12.

Юними акторами були представлені – стара казка на новий лад «Вовк та семеро козенят» та казка-імпровізація «Брудна книжка».

На базі бібліотеки-філії № 2 третій рік діє гурток «Первоцвіти», а у ЦБДЮ вже другий рік як діє клуб «Екостайл» екологічного спрямування. Понад 7 років у бібліотеці-філії № 7 існує клуб «Бібліосад».



Відкрити для себе захопливий світ ігор, розвинути логічне та стратегічне мислення, знайти однодумців та друзів – усе це можливо у шахово-шашковому клубі, який діє при бібліотеці-філії № 7. Діти різного віку можуть долучитись до занять. Розпочав свою

роботу *шахово-шашковий клуб* восени 2019 року. І з того часу став унікальним місцем у своєму роді, а ще надзвичайно затребуваним. Наразі заняття, зокрема відвідують близько 50 дітей.

Під час відвідування гуртків можна вивчати іноземні мови, покращити свої творчі вміння, обмінюватись думками, враженнями, спілкуватись та знаходити друзів. В ЦБДЮ щотижня проходять засідання гуртка «English club» для дітей з сімей переселенців, які проживають у нашому місті та юних вінничан.

Кожен клуб та гурток відзначаються своєю унікальністю та активною участю користувачів. А гурткова та клубна робота у бібліотеках стимулює дітей до активного навчання та розвитку, а також допомагає їм знайти нових друзів та виявити свої таланти.

Молодим властиво об'єднуватися в групи. Сьогодні ми досить часто стикаємося з тим, що підліток, аби задовольнити свою потребу в активності, втягується в асоціальні групи, здійснює протиправні вчинки й т. п. Тому важливо скерувати активність, енергію підлітка в правильне русло. Клуби за інтересами, молодіжні об'єднання – це одна з найкращих можливостей для самореалізації особистості.

На базі бібліотек-філій впродовж 2024 року діяло 7 клубів за інтересами для юнацтва, які нараховують 133 учасники, відбулося 59 занять, які відвідали 732 особи. Це такі клуби як: «Краєзнавчі студії», «Калинонька», «Надбужжя», «Моє Поділля», «Територія довіри», «Відкрий для себе Україну» та новий клуб «Ми разом», який створили бібліотека-філія № 8 спільно з клієнтами ЦР «Гармонія». Це на 1 більше у порівнянні з минулим роком.



Більшість з зазначених клубів мають краєзнавче спрямування, адже саме ця тема особливо цікава юнацтву. У бібліотеці-філії № 13 розпочав роботу *новий клуб за інтересами «Моє Поділля»*.

Близько семи років у клубі «Краєзнавчі студії», що діє у Вінницькій центральній міській бібліотеці ім. І. Бевза, юні вінничани вивчають історію та культуру рідного краю.

В бібліотеці-філії № 1 *діє народознавчий клуб для юнацтва «Калинонька».*

Бібліотекарі філії № 8 у 2024 році організували *клуб за інтересами «Ми разом»*, учасниками якого стали клієнти ЦР «Гармонія». Засідання клубу відбуваються 1 раз на місяць, як у бібліотеці так і в реабілітаційному центрі.

У бібліотеках ВМ ЦБС у 2024 році функціонували *15 клубів за інтересами для дорослих, що на 5 більше, ніж у минулому році. Вони об'єднали 206 членів, відбулося 170 засідань, відвідування становить 1894 людини.*

Деякі клубні об'єднання для дорослих при бібліотеках успішно функціонують вже багато років. Це такі як: клуб *«Імпульс»*, *«Колекціонери і колекція»*, *«Зустріч з прекрасним»*, *«Жіночий клуб»*, *«Смайлик»* та інші. Багато з клубів мають цікаві традиції. Наприклад, в багатьох клубах стало доброю традицією проводити засідання в затишній домашній обстановці: на столиках – чашки із запашним чаєм, цукерки, домашнє печиво. Таку традицію постійно підтримує клуб для людей поважного віку «Зустріч з прекрасним», що діє при ЦБДЮ. Засідання клубу не обмежуються стінами бібліотеки. У весняно-літній період однією з улюблених форм зустрічей учасниць клубу є виїзні заходи, коли можна ближче доторкнутися до історії рідного міста, пройтися його вулицями, дізнатися більше про архітектурні пам'ятки, історію будинків, у яких жили відомі люди. Серед цікавих подорожей рідним містом можна виокремити відвідини учасницями клубу Національного музею-садиби М. І. Пирогова під час проведення Пироговського пікніка.

З початку року у бібліотеці-філії № 22 розпочав роботу *літературний клуб для дорослих «Час для читання»*. Його основна мета – це залучення користувачів поважного віку до читання літератури, відродження культурних традицій села Щітки, інтелектуальний, духовний та творчий розвиток членів клубу.

У січні відбулося перше засідання новоствореного *«Клубу сімейного здоров'я»* у бібліотеці-філії № 6. Назва клубу уособлює мету проекту – формування свідомого ставлення до власного здоров'я, сприяння збереженню фізичного, інтелектуального, емоційного здоров'я учасників клубу та членів їхніх родин.



У бібліотеці-філії № 13 творча вінницька спільнота зібралася на перше засідання *клубу «Поезія незламних»*. На подію завітали люди різних професій та віку, яких об'єднує одна спільна риса – любов до українського поетичного слова. Ідея створення клубу народилася саме в цей важкий і тривожний для країни час, бо сьогодні, як ніколи, є дуже важливим наше українське слово.

Всі ці клуби гуртують людей різних за віком, освітою, професією, культурним рівнем, які мають спільні цілі – самовдосконалення і самоосвіту, духовний розвиток особистості, прагнення людей виявити себе, реалізувати свій творчий потенціал і просто поспілкуватися.

Об'єднуючи учасників клубів та гуртків за інтересами, бібліотеки ВМ ЦБС стали справжніми соціокультурними центрами міста, які задовольняють різнобічні духовні й культурні потреби жителів громади надаючи традиційні та інноваційні бібліотечні послуги.

VI. ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕКИ. СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО. МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Проектна діяльність у ВМ ЦБС є одним із ключових інструментів забезпечення стійкого розвитку та надання якісних послуг населенню. Її значущість особливо зростає в умовах воєнних викликів, коли бібліотеки змушені виконувати не лише культурно-освітню функцію, а й ставати хабами інформаційної безпеки, емоційної підтримки й комунікації.

У складних реаліях, коли бюджетні кошти обмежені, участь у грантових програмах та конкурсах набуває надзвичайної важливості, адже саме завдяки такій активності бібліотекарі можуть розширювати ресурсну базу, впроваджувати інноваційні підходи до роботи й надавати громаді нові можливості для розвитку.

Упродовж 2024 року Вінницька міська централізована бібліотечна система подала дев'ять грантових заявок до різних інституцій – від місцевих фондів до міжнародних організацій. П'ять заявок підтримано та успішно реалізовані, чотири відхилено по вагомим причинам.

Бібліотеки-філії долучилися до *проекту «Німецька полиця»* ініційованого *Goethe-Institut* за підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини. За результатами відбору 13 бібліотек, серед яких Центральна міська бібліотека ім. І. Бевза та філії № 1, 2, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 18, 20, 21, стали переможцями й отримали спеціальні комплекти книг у кількості 182 примірники книг загальною вартістю 59 423 грн. До кожного набору увійшли дитячі та підліткові видання.



Завдяки такому підходу бібліотекарі мають додаткові інструменти для організації зустрічей, майстер-класів та голосних читань, а також для співпраці з психологами. Нова література розрахована на широкий вік дітей і сприяє емоційному розвитку, допомагаючи знижувати рівень стресу. Унаслідок цього читачі отримують не лише цікаві книжки, а й корисні матеріали, що навчають емпатії, формують критичне мислення та зміцнюють віру в себе.

Проект «Книжковий релакс: проєкт психологічної підтримки та бібліотерапії» був успішно написаний у 2023 році, реалізований у 2024 році. Отримав фінансову підтримку від *«Culture Helps / Культура допомагає»* на суму 4700€ (193170 грн).



Основна мета проєкту – покращити психологічний стан внутрішньо переміщених осіб, військових, ветеранів та сприяти їхній адаптації до нових умов. У межах реалізації проєкту придбано 202 книги психологічної тематики вартістю 62 900 грн, а також організовано психологічні тренінги, індивідуальні консультації з психологом і заняття з піщаної анімації. Усі ці заходи спрямовані на надання психологічної підтримки й бібліотерапії, що допомагає учасникам проєкту краще адаптуватися та відчувати емоційну рівновагу.

Проект «Мережевий бібліотечний шелтер» є логічним продовженням ініціатив та проєктів, раніше реалізованих *БФ «Бібліотечна країна»*, зокрема *Lib:продовження*, *AlterFundLib*, *«Бібліотеки-бійці інформаційного фронту»*. У рамках цього проєкту отримано 65 примірників книг на суму 12 019,80 грн.

Основна мета – підтримати та розвинути бібліотечну спільноту, яка продовжує працювати в умовах внутрішнього переміщення населення та повномасштабного вторгнення росії в Україну.

«Мережевий бібліотечний шелтер» допомагає бібліотекарям об'єднуватися,

обмінюватися досвідом і знаходити нові шляхи розвитку бібліотек, забезпечуючи безпечний простір для роботи та спілкування. Це є важливим кроком у зміцненні фахової підтримки та інформаційної безпеки нашої спільноти.

У **Всеукраїнському конкурсі від видавництва «Ранок»** дві бібліотеки-філії №7 та №18, стали переможцями й отримали 20 книг на загальну суму 5 308 грн.

У межах **акції «Книжкові гранти для бібліотек України»**, яку втілює Українська асоціація видавців та книготорговців у співпраці з **Благодійним фондом громади Харкова «Толока» та Благодійним фондом «Бібліотечна країна»**, бібліотека отримала 110 книг на суму 30 000 грн. Цю ініціативу було реалізовано за підтримки письменників і книготоргівців Helping Ukrainian Books and Booksellers (Каролін Форче, Мітчел Каплан, Крістофер Мерріл, Аскольд Мельничук і Джейн Анру) та Біржової спілки німецьких видавців (Börsenverein des Deutschen Buchhandels).

Завдяки таким книжковим грантам фонди українських бібліотек поповнюються новими, якісними виданнями, що сприяє розвитку читання, освіти й культури. Це особливо важливо в нинішніх складних умовах, коли підтримка бібліотек і громади стає вагомим внеском у розбудову інтелектуального та культурного середовища України.

Власні проекти бібліотек

Впродовж 2024 року бібліотеки ВМ ЦБС, як і в попередні роки, працювали над реалізацією власних творчих проектів. Важливість цих проектів полягає в тому, що вони допомагають додатково залучати читачів та відвідувачів, створюючи цікаві та корисні події, такі як виставки, лекції, майстер-класи, книжкові презентації та інші заходи, які зацікавлюють аудиторію різного віку та інтересів. Такі проекти сприяють розвитку культурної та освітньої сфери міста, допомагаючи людям розвивати свої навички, збільшувати знання та комунікувати один з одним.

У 2024 році у ЦМБ ім. І. Бевза продовжили роботу **проекти «Мова. Культура. Німеччина», «Дізнайся про новинки першим» та «Книга в кадрі»**.

З 2008 року ВМ ЦБС активно співпрацює з **Goethe-Institut (Україна)**. В рамках цієї співпраці організовано заочний абонемент у центральній міській бібліотеці та реалізується проєкт **«Мова. Культура. Німеччина»**. Мета проєкту залишається незмінною і полягає у забезпеченні сучасними актуальними інформаційними матеріалами з Німеччини і про Німеччину вінничан. Для користувачів пропонується широкий вибір сучасних друкованих та аудіовізуальних матеріалів німецькою мовою та у перекладі. У них відображені основні напрямки суспільно-політичної і творчої думки у Німеччині, висвітлені актуальні теми і тенденції: книги німецькою мовою та переклади українською, словники, довідники, підручники, тексти на CD-ROM, німецькі журнали, музика та літературні читання на компакт-дисках, фільми на відеокасетах і DVD, розвиваючі ігри для дітей. Всі матеріали можливо взяти на абонемент або користуватися ними у читальному залі бібліотеки. За звітний період було видано 826 книг та аудіовізуальних матеріалів.



Уже 3 роки у ЦМБ ім. І. Бевза функціонує онлайн **проект «Дізнайся про новинки першим»**, основна мета якого популяризація новинок літератури, що надходять до бібліотеки. Щокварталу виходить один відеоролик, який поширюється в соціальних мережах бібліотеки. У ролик подається інформація про автора, його біографію, цікаві факти з життя. А також використовує світлини та уривки інтерв'ю письменників з соціальних мереж. Для того, щоб більше зацікавити користувачів обов'язково звучать уривки із літературних творів. Кожне відео має музичний супровід. За звітний період підготовлено 3 випуски, які переглянули 40 осіб. Один із випусків у травні був присвячений книгам про російсько-українську війну. Ці книги сьогодні важко читати, але вони вкрай необхідні нашим нащадкам, адже допомагають розуміти та пам'ятати важливі події сьогодення.

«Книга в кадрі» – це інтерактивний бібліотечний проект, спрямований на популяризацію книг через знайомство з екранізованими творами. Його завдання – показати, як літературний текст може оживати у візуальному форматі, надаючи нові перспективи сприйняття книг. Проект розрахований на різні вікові категорії, які цікавляться літературою та кіномистецтвом. Впродовж року було підготовлено 4 публікації, які переглянули 42 особи.

В Центральній бібліотеці для дітей та юнацтва продовжили реалізацію **проекту «Інклюзивний бібліокінозал «Спочатку була книга...»**. За рік працівниками книгозбірні було проведено 4 покази художніх фільмів для дітей та дорослих з подальшим обговоренням. Відвідування становить 33 особи.

Проект «Музичні посиденьки» вже 10-й рік поспіль реалізується у бібліотеці-філії № 1. Це довготривалий творчий проект, що користується підтримкою відвідувачів книгозбірні. До складу учасників гурту входять ВПО та вінничани. З початком вторгнення росії на територію України у 2014 році в місті Вінниці знайшли прихисток переселенці зі Сходу України, які стали користувачами філії. Проект було створено з метою психологічної підтримки та адаптації ВПО та їх родин у складний час. Таким чином родини переселенців та вінничани мають можливість щонеділі зустрічатися в приміщенні бібліотеки для спілкування, спільно вивчають та співають народні пісні, знайомляться з культурою та побутом Поділля, удосконалюють та покращують українську мову через співи.

Учасники «Музичних посиденьок» приймають активну участь у соціокультурній діяльності бібліотеки, виступають перед користувачами філії та вінничанами. А ще щороку вітають працівників ВМ ЦБС зі святами, відвідують бібліотеки-філії з музичною програмою «Виїзна вітальня». У пісенному асортименті колективу більше 50-ти українських та патріотичних пісень. Склад гурту змінюється, приєднуються нові учасники, переселенці. Вже 9 років на волонтерських засадах музичним керівником гурту є Валентин Федорович Степанець. У звітному році було проведено 47 заходів, які відвідали 500 осіб.

Також у бібліотеці-філії № 1 впродовж 2024 року тривала реалізація красназничого **проекту «Історія та легенди Вінниці»**, в рамках якого для користувачів бібліотеки було презентовано цикл виставок красназничого календаря «Славетні земляки». Крім того проведено години красназничої інформації, творчі зустрічі, книжкові виставки, свято народних традицій. Загалом відбулося 11 заходів, які відвідали 197 осіб.

Вже більше 9 років працівники бібліотеки-філії № 5 у співпраці з Вінницьким обласним дитячим кардіоревматологічним санаторієм реалізують власний проект «Тепло твого серця». Для дітей, які проходять лікування, бібліотекарі проводять цікаві майстер-класи, етнографічні години, презентують літературні новинки. За звітний період проведено 18 заходів із вихованцями санаторію, які відвідали 363 дитини.

Роботу над реалізацією власних проектів продовжили також у бібліотеці-філії № 6.

Проект «Голосні читання у бібліотеці» передбачає організацію та проведення голосних читань на різну тематику, спрямованих на популяризацію книги та читання загалом. Так, 6 січня у книгозбірні відбулися голосні читання до чергової річниці з дня народження Василя Стуса, нашого земляка, українського поета-дисидента «Сходження на Голгофу слави». А 21 січня до Міжнародного дня снігу бібліотекарі підготували та провели бібліотечні читання «Поетичні сніжки». 3 лютого до Всесвітнього дня читання вголос відбулися голосні читання біля каміну під гаслом «Книги читаємо – весну закликаємо».



Завдяки співпраці з ЗП ПТО та Школами мистецтв міста Вінниці у бібліотеці-філії № 6 триває робота над реалізацією **власного проекту «Арт-галерея»**. У ході реалізації цього проекту проводяться різноманітні виставки художнього та декоративно-ужиткового спрямування. Зокрема 1 лютого відбулася мистецька виставка «Фантастичний світ» з роботами учнів відділення образотворчого мистецтва Вінницької дитячої школи мистецтв,

а у квітні було організовано виставку творчих робіт учнів групи №5 ВХПТУ №5 «Творчість – це шлях в майбутнє». Заходи в межах проекту відбуваються 1 раз на квартал, їх відвідувачами стали 127 осіб.

У звітному періоді бібліотекарі філії № 7 також продовжували роботу над власним онлайн-проект *«#книга_тижня_філія7»*, який популяризує найбільш актуальні публіцистичні, психологічні, історичні, художні книги українських та зарубіжних письменників у соціальній мережі Фейсбук двічі на місяць.

У бібліотеці-філії № 8 продовжили роботу по реалізації власного *проекту «Пізнаємо Україну»*. Мета проекту – формування духовних цінностей українського патріота: почуття патріотизму, національної свідомості, любові до українського народу, його мови, історії, української держави, родини, рідної землі, гордості за минуле і сучасне на прикладах героїчної історії українського народу та кращих зразках культурної спадщини.

У рамках проекту відбулись такі заходи: історичний спогад «Сила чорноземна наш Чубинський» (до 185-річчя від дня народження П. Чубинського); авторська презентація книги О. Тригуба «Українці – національні герої інших країн»; літературно-історичний екскурс «Постать І. Мазепи в історії України»; презентація виставки-інсталяції старих світлин «Мистецтво зупиняти час»; історико-просвітницький захід «Бабин Яр: відновлення історичної правди»; віртуальна екскурсія «Андріївський узвіз – богемна душа української столиці» та інші. Загалом в межах проекту відбулося 10 заходів, які відвідали 175 осіб.

Бібліотека-філія №11 продовжила реалізацію власного навчально-просвітницького *проекту «Media Case: поради́ник у світі інформації»*. Проект спрямований на формування у вінничан практичних навичок критичного сприйняття інформації, необхідних для активної й усвідомленої участі в житті сучасного інформаційного суспільства. Протягом року було проведено 5 заходів, учасниками яких стали 120 осіб.

Також у цьому році у бібліотеці-філії № 11 розпочали реалізовувати новий *проект з особистісного розвитку дітей «Я – ОСОБИСТІСТЬ»*. 29 лютого працівники філії провели перший міні-тренінг «Я вчуся спілкуватися» на якому діти в ігровій формі за допомогою вправ та завдань дізналися більше про складові успішного спілкування та комунікації, впевненість в собі та знання себе, своїх сильних сторін, уміння утримувати контакт. Загалом було проведено 4 міні-тренінги, участь у яких взяли 73 дитини.

Щороку міські бібліотеки продовжують *традиційний проект «Арт вітрина «Пори року. Настрій»*, оздоблюючи щосезону простір бібліотек, вітрини та вікна тематичними інсталяціями, які дарують вінничанам позитивні враження та радість.

Таким чином, власні проекти у бібліотеках ВМ ЦБС відіграють важливу роль у розвитку культурного життя міста та сприяють підвищенню зацікавленості громадськості у читанні та саморозвит



Соціальне партнерство

У 2024 році ВМ ЦБС значно розширила сферу своєї діяльності, встановивши партнерські відносини з **17 громадськими організаціями та благодійними фондами**, а також **уклавши 14 договорів про співпрацю з навчальними закладами Вінницької територіальної громади**. Завдяки цьому бібліотеки отримали можливість впроваджувати нові формати роботи, вдосконалювати соціально-культурну діяльність і створювати додаткові умови для розвитку місцевої громади.

Протягом року бібліотеки-філії реалізували низку заходів із соціальної реабілітації для різних категорій читачів. Завдяки співпраці з громадськими організаціями при бібліотеках функціонували арттерапевтичні майстерні, гуртки в'язання, розмовні клуби



англійської мови, проводилися заняття з казкотерапії, терапії іграшкою та психологічні тренінги для дорослих. У ЦМБ ім. І. Бевза разом із **ГО «ВінОК»** проходили зустрічі любителів настільних ігор, а наприкінці року для дітей організували майстер-клас із розпису імбирного печива, що став незабутньою подією для малечі.

Одним із прикладів співпраці стала організація культурно-освітнього заходу в ЦБДЮ спільно з **НСОУ «Пласт»**, який відбувся 29 грудня. Понад 100 відвідувачів

різного віку взяли участь у майстер-класах із виготовлення воскових свічок та створення різдвяного павука – традиційного символу гармонії та достатку.

Завдяки співпраці з **соціальним центром «Я Маріуполь»** для дітей переселенців проводили арттерапевтичні заняття з піщаної анімації у ЦМБ ім. І. Бевза. Такі заняття дозволяли дітям розкрити творчий потенціал, поліпшити емоційний стан та знайти нових друзів. На базі ЦБДЮ продовжив роботу гурток із вивчення англійської мови для дітей із числа ВПО за підтримки школи англійської мови Flash. **ГО «Екотворчість»** реалізувала в ЦБДЮ проєкт «Сучасна родина», спрямований на психологічну підтримку прийомних батьків і дітей. У рамках проєкту проводили арттерапевтичні заняття, які допомагали учасникам знаходити внутрішню гармонію та ділитися досвідом.

Співпраця з **ГО «Клуб позитивного мислення»** дала можливість бібліотеці-філії №11 проводити освітні заходи з вивчення англійської мови для дітей, що підвищило зацікавленість до іноземних мов. На базі бібліотеки-філії № 6 Школа усного рахунку «Соробан» проводила заняття для дітей, допомагаючи розвивати їхній інтелектуальний потенціал.

Також ЦМБ ім. І. Бевза спільно з **ЦРП «Полонія»** провели захід до 106-ї річниці відновлення незалежності Польщі. Під час заходу учасники переглянули фільм про історію Польщі, брали участь у вікторинах та іграх, дізналися більше про важливі історичні події, що стали основою сучасної польської державності.



Партнерство з **ГО «Освітній простір 2.0»** сприяло проведенню психологічних тренінгів, навчання для підприємництва та створенню програм для молоді. На базі ЦБДЮ організували заходи в межах проєкту «Робота з ВПО», які допомагали переселенцям адаптуватися в нових умовах.

Співпраця з громадськими організаціями у 2024 році не лише розширила можливості бібліотек ВМ ЦБС, але й сприяла створенню культурного та освітнього простору, який відповідає потребам сучасного суспільства.

Міжнародна співпраця

Важливим здобутком року стало зміцнення міжнародної співпраці. У 2024 році «Вінницька міська централізована бібліотечна система» налагодила партнерські відносини з іноземними бібліотечними установами, уклавши меморандуми та долучившись до міжнародних проєктів.



Одним із ключових досягнень стало приєднання ВМ ЦБС до проєкту *«Library Connected»*, який об'єднує 45 бібліотек із України та Великої Британії. Головною метою проєкту є розвиток партнерства, обмін професійним досвідом, протидія дезінформації та організація спільних онлайн-заходів. У межах цього проєкту 24 жовтня було підписано меморандум про співпрацю між ВМ ЦБС та Бібліотечною службою міста Ковентрі. Під час онлайн-зустрічі сторони обговорили план спільних заходів, окреслили майбутні ініціативи та

презентували особливості роботи своїх бібліотечних систем.

Також ВМ ЦБС взяла участь у міжнародній виставці *«Tag der Bibliotheken»*, що проходила з 23 жовтня по 4 листопада у Міській бібліотеці міста Мюнстер (Німеччина). Цей захід об'єднав бібліотеки міст-партнерів Мюнстера, серед яких і Вінниця. В рамках виставки ВМ ЦБС представила спеціальний інформаційний постер, який презентував бібліотечну діяльність, культурні проєкти та ключові ініціативи закладу. Участь у виставці стала чудовою можливістю продемонструвати здобутки вінницької бібліотечної системи на міжнародній арені, зміцнити культурні зв'язки між Вінницею та Мюнстером, а також поділитися досвідом із зарубіжними колегами.



Окремо варто відзначити підписання меморандуму про співпрацю між ВМ ЦБС та Асоціацією *«Тріангль Женерасьон Юманітер»*, що стало ще одним важливим кроком у розширенні партнерських відносин. Цей документ відкриває нові можливості для реалізації спільних проєктів у сфері освіти, культури та соціальної підтримки.

Завдяки активному залученню до міжнародних ініціатив, ВМ ЦБС не лише популяризує культурну спадщину України, а й розвиває нові підходи до роботи з читачами, зміцнює професійні зв'язки та сприяє інтеграції в європейський культурний простір.



VII. ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНА ТА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Упродовж 2024 року системно здійснювалася довідково-бібліографічна та інформаційна діяльність.

Проводилася робота з довідково-бібліографічного обслуговування користувачів бібліотек шляхом виконання тематичних, фактографічних, уточнюючих, адресних та бібліографічних довідок з використанням як традиційних технологій, так і за допомогою електронного каталогу та інтернет ресурсів.

Протягом звітного періоду користувачам ВМ ЦБС було надано 16 925, з них – близько 7 447 (44 %) тематичних довідок.

Бібліографічне інформування здійснювалося через підготовку та надання інформації на замовлення індивідуальних та групових абонентів інформації, проведення днів інформації, підготовку бібліографічних списків.

З метою масового інформування читачів **проведено 89 масових заходів**, з них:

- днів інформації – 13;
- бібліографічних оглядів – 23;
- Інформаційних, тематичних годин – 54;

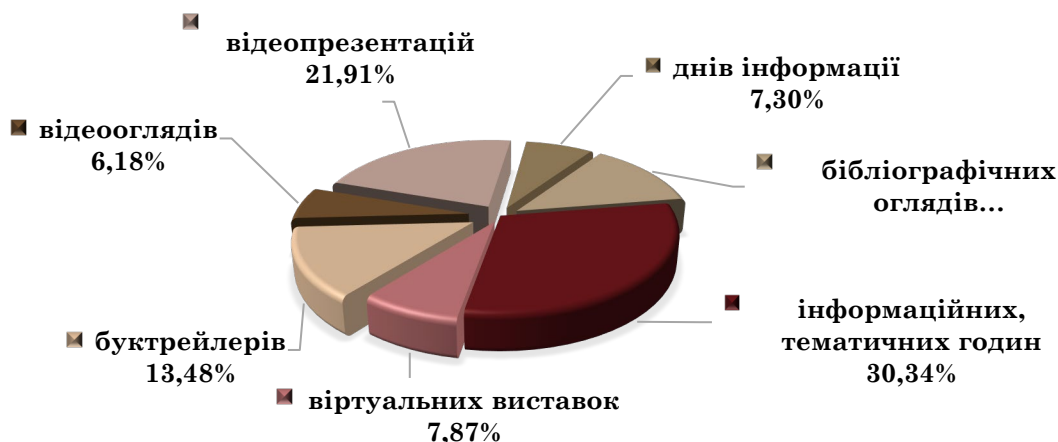
Підготовлено 74 інформаційних продукта:

- віртуальних виставок – 14;
- буктрейлерів – 24;
- відеооглядів – 11;
- відеопрезентацій – 39

Співвідношення масових заходів та інформаційних продуктів, %



Масове інформування, %



Дні інформації

19 січня з нагоди *Дня Соборності України*, в ЦБДЮ проходив *день інформації* «На шляху до Соборності України», в межах якого працівники бібліотеки організували низку заходів. Одним з них став патріотичний квест «Україна Соборна держава», на який було

запрошено учнів 9-А класу Вінницького ліцею № 10. Бібліотекарі підготували вікторини, музичні конкурси, лексичні вправи, мозковий штурм «Видатні українці». Юнаки та дівчата продемонстрували дуже гарні знання української мови, історії, культури. Такі молоді люди вселяють віру в те, що майбутнє України в надійних руках.

З нагоди **Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту** 25 січня в бібліотеці-філії № 2 відбувся *день інформації* «Трагічна пам'ять Голокосту». В рамках заходу бібліотекарі провели для учнів 7-В класу школи № 11 інформаційну годину про трагічні події та огляд літератури по даній темі.

20 березня бібліотекар філії № 3 провела *день інформації* «Часи пройшли, роки минули та ми героїв не забули», приурочений **80-річчю від дня вигнання нацистських загарбників з м. Вінниці**.

7 квітня з нагоди **Всесвітнього дня здоров'я** бібліотекарі філії № 6 провели *день інформації* «Щоб бути здоровим, потрібні власні зусилля, постійні і значні. Замінити їх не можна нічим» (Академік Амосов)». Головна мета заходу – виховання у користувачів дбайливого та бережливого ставлення до особистого здоров'я. У День інформації для користувачів бібліотеки було проведено цікаві та пізнавальні заходи, зокрема година здоров'я «В майбутнє – здоровими» та презентація книжкової виставки «Країна міцного здоров'я».

9 травня з нагоди **Дня Європи в Україні** працівники бібліотек-філії № 1 провели *день інформації* «День Європи», а філії № 4. До уваги відвідувачів книгозбірні були запропоновані різноманітні заходи: презентація книжкової виставки «Об'єднана Європа: єдність у розмаїтті», година спілкування «Європейська культурна мозаїка», майстер-клас «Сувенір-оберіг», відеопрезентація «Колоритні мандрівки Європою».

В цей же день у філії № 4 відбувся *день інформації* «Крок до Європи». Читачам презентували книжкову виставку «Літературні меридіани Європи». Трьокласники Вінницько-Хутірського ліцею здійснили літературну подорож «З книгою – по Європі». Діти слухали казки народів Європи і малювати улюблених персонажів. Для учнів 6 класу Вінницько-Хутірського ліцею бібліотекарі провели віртуальну екскурсію «Мандруючи європейськими містами».

16 травня до **Всесвітнього дня вишиванки** бібліотекарі філії № 6 провели *день інформації* «У рідному краю цвітуть вишиванки». В межах заходу відбулися презентації виставки періодичних видань та книжково-ілюстративної виставки, під час яких користувачі змогли ознайомитись з історією вишиванки, різними елементами вишивки. Представлені виставки слугували і фотозоною.

24 серпня працівники бібліотеки-філії № 16 провели *день інформації* «Живи, Україно, прекрасна і сильна», присвячений **Дню Незалежності України**. В межах заходу презентовано тематичну виставку «В нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи», проведено майстер-клас «Патріотичний сувенір» та пізнавальну вікторину «Любіть Україну, як сонце любіть».

2 вересня бібліотекарем філії № 3 проведено *день інформації* «Світ знань відкриває книга», приурочений **Дню знань**. Бібліотекар презентувала дітям виставку «Країна знань запрошує», ознайомила їх з книгами на допомогу шкільній програмі, енциклопедіями та новинками літератури, які надійшли до бібліотеки. Провела бесіду «Знання нам відкриває стежку у майбутнє».

17 вересня в **День пам'яті Михайла Коцюбинського** у філії № 1 відбувся *день інформації* «Життєве «intermezzo» Михайла Коцюбинського», присвячений 160-річчю від дня народження всесвітньо відомого літературного класика. Гостями заходу стали учні 7-А класу Вінницького ліцею № 9 на чолі з директором ліцею Олександром Козловим та викладачем Тетяною Цодікович. Працівники бібліотеки познайомили молодь з цікавими фактами життєвої та творчої біографії письменника-земляка та літературними шедеврами видатного майстра слова і Сонцелюба, що знаходяться у фондах книгозбірні. Для вшанування пам'яті яскравого класика української літератури захід продовжився на території літературно-меморіального музею Михайла Коцюбинського. Наукові працівники

музею Наталя Назаренко та Оксана Цюпа провели для школярів цікаву пізнавальну екскурсію територією садиби, де народився письменник, познайомили з матеріалами та експонатами виставкового проекту «Коцюбинський. Деколонізація».

30 вересня бібліотекарі філії № 6 провели з нагоди **Всеукраїнського дня бібліотек день інформації** «Літературний гурман». В межах заходу відвідувачів знайомили з літературними новинками бібліотеки. Провели екскурсію для учнів 3 класу ЗК ВЛ №13 «Бібліотека в моєму житті», провели презентацію періодичних видань та літературну вікторину «З історії книги».

3 жовтня бібліотекарі філії № 12 провели *день інформації* «Таємниці тваринного світу» приурочений **Всесвітньому дню захисту тварин**. В межах заходу для учнів 4-Б класу КЗ «Вінницький ліцей №29» провели пізнавальне медіа знайомство «Дика природа представляє» та тест-вікторину «Цікаво та пізнавально про тварин».

23 жовтня в бібліотеці-філії №12 до **Дня української писемності та мови** відбувся *день інформації* «Подорож у світ казковий, де лунає рідна мова». До заходу долучилися учні 5-В класу КЗ «Вінницький ліцей №29». Школярі дізналися не лише про історію свята та етапи боротьби за мовну ідентичність, а й прийняли участь у різноманітних мовознавчих конкурсах, вікторинах та іграх.

Бібліографічні огляди

Бібліотекарі філії № 2 провели *огляд літератури* «Читає вся моя сім'я». Представлені читачам книги цікавлять дітей та дорослих, адже одне із завдань сім'ї, бібліотекаря, вчителя – допомогти дитині якнайшвидше і найкраще оволодіти навичками читання, привити звичку до читання.

20 лютого бібліотекар філії № 22 провела *літературний огляд* «Ярослав Мудрий – засновник першої бібліотеки в Київській Русі», приурочений дню вшанування пам'яті князя Київської Русі.

Бібліотекар філії № 21 провела *бібліографічний огляд* видань Сергія Гальчака «Літописець історії краю», приурочений 75-річчю від дня народження знаного історика.

Бібліотекар філії № 15 провела *бібліографічний огляд* «Понад крутами вічність у сурми сурмить». Представлено 12 книг з оповідями про молодих юних героїв, які добровільно пішли у бій, вміло відбиваючи удари сильнішого супротивника.

17 лютого до Дня спонтанного прояву доброти бібліотекарі провели *огляд літератури* «Школа добрих вчинків».

До Дня добровольця працівники бібліотеки-філії № 8 провели *бібліографічний огляд* «Та не однаково мені» для військовослужбовців військової частини Вінницького гарнізону. Саме завдяки добровольцям – їхній мужності, відданості національним інтересам і щирому патріотизму вдалося зупинити російського агресора, дати змогу мобілізувати сили в тилу й озброїти армію. Де витоки руху добробатів? Якою була роль добровольців під час найважливіших етапів битви України проти агресора? На всі ці питання відвідувачі могли знайти відповіді, ознайомившись з добіркою книг, яка вшанує мужність та героїзм захисників незалежності, суверенітету й територіальної цілісності нашої держави.

В межах Всеукраїнського тижня дитячого читання бібліотекар філії № 22 провела *літературний огляд* «Віршенята та віршики з оксамитової торбинки». Дитяче читання починається зазвичай із поезії. Примовки, ладусі-ладусі та сороки-ворони плавно трансформуються у віршики, декламовані зі сцени в дитсадку. Це той етап, коли в кожній родині дітям ще купують книжки. Якщо маленькій людині пощастило з літературою, у неї розвивається фантазія, відчуття ритму й художній смак.

11 квітня бібліотекар філії № 21 провела для дітей *огляд періодичних видань* «Журнали читаю-тому все знаю». Вона детально познайомила дітей з різноманітними журналами та газетами. Цікаві рубрики, яскраві малюнки та фотографії, велика кількість різноманітних анонсів та корисних порад не залишили байдужими нікого: діти залюбки читали періодичні видання, спілкувалися з бібліотекарем, отримували консультації.

В бібліотекар філії № 19 провела для дітей *огляд літератури* «Жити в гармонії з

природою». Мета заходу – вчити дітей бачити, чути і розуміти життя природи, її красу і неповторність.

23 квітня в бібліотеці-філії № 2 відбувся *огляд нових надходжень* «До книги всім шляхи відкриті», присвячений Всесвітньому дню книги та авторського права. Бібліотекарі познайомили дорослих читачів та дітей з новинками, дали рекомендації по вибору книг для читання.

3 травня бібліотекар філії № 21 провела для учнів Великокрушлинецької гімназії *бібліографічний огляд* «Великдень на сторінках книг та журналів». З цими виданнями-порадниками користувачі знатимуть усі основні обряди на Свято Воскресіння Христового, спланують святкове меню з обов'язковими стравами, пограють у родинному колі у Великодні ігри та забави, вивчать обрядові пісні та вірші, а ще дізнаються більше про писанкарство і зроблять перші кроки у цьому сакральному мистецтві українців.

16 травня в бібліотеці-філії № 12 в межах засідання красназавчого клубу «Надбужжя», присвяченого 70-річчю відомої вінницької поетеси Тетяни Яковенко відбулася літературна зустріч «Тендітний всесвіт слова Тетяни Яковенко». Під час заходу керівник клубу провела *огляд літератури* з книжкової виставки творів авторки.

27 травня бібліотекар філії № 21 провела для учнів 9 класу Великокрушлинецької гімназії *бібліографічний огляд* «Нові надходження з красназавчої літератури». Ці видання допоможуть юним користувачам швидко знайти потрібні відомості про область, район, місто чи село.

30 травня бібліотекар філії № 21 провела для учнів 2-го класу Великокрушлинецької гімназії *бібліографічний огляд* «Радимо прочитати влітку». Бібліотекар ознайомила дітей з творами, які найчастіше вивчають у третьому класі. Запропоновані книги є на полицях нашої бібліотеки. Школярі із задоволенням переглянули книги та вибрали найцікавіші для себе.

2 липня в бібліотеці-філії № 12 з нагоди 80-річного ювілею від дня народження Володимира Рабенчука в межах поетичний вернісаж «Ювелір у майстерні слова». Бібліотекарі провели *бібліографічний огляд* творів письменника.

20 липня бібліотекарі філії № 6 в межах проекту «Мистецьке літо» та бібліоміксу «Ми пірати, нумо з нами!» підготували тематичний *огляд літератури*.

30 липня бібліотекар філії № 3 провела *інформаційний огляд* «Оленівка. Ми пам'ятаємо! А Ви?».

17 вересня до Днів пам'яті М. Коцюбинського та з нагоди 160-річчя від дня народження класика української літератури бібліотекар філії № 15 провела *бібліографічний огляд* «Перечитуючи Михайла Коцюбинського».

4 жовтня до Всесвітнього дня захисту тварин бібліотекар філії № 15 провела *бібліографічний огляд* «Вони живуть поряд з нами». Окрім тематичних книг в огляді використано статті журналу «Зоодруг». Діти з задоволенням розповідали, які тваринки живуть у них вдома та як доглядають за ними. А також поділились своїми думками, як діти відносяться до безпритульних тварин в цілому та тих, які проживають поряд з нами на території клубу та бібліотеки.

19 жовтня бібліотекар філії № 15 провела *бібліографічний огляд* «Казки Поділля». Читачі дізналися про збірки народної творчості Подільського краю, що вийшли в серії «Золота пекторал». Упорядник Микола Зінчук записав близько 8-ми тисяч казок і присвятив цій роботі понад 35 років. Збірки включають в себе не тільки казки, а й легенди та перекази, народні оповідання, повір'я та звичаї.

19 листопада, в 1000-й день повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну, бібліотекар філії № 22 провела *літературний огляд* «Україно. Дні незламності. Дні героїзму». Користувачам представлено книги про війну, починаючи з 2014 року, про події в Криму та на Донбасі, що призвели до трагії, про відважних людей, маленькі перемоги та віру на краще. Представлені книги написані самими учасниками цих страшних подій, журналістами, волонтерами, рідними тих, хто віддав життя, боронячи нашу землю.

21 листопада бібліотекарі філії № 12 провели для учнів 10-11-х класів КЗ

«Вінницький ліцей № 29» бібліографічний огляд «Революція Гідності: наш дух не зламати, свободу не вбити». Огляд проведено в межах історичної години «Революція Гідності – горнило духу, патріотизму, мудрості».

20 грудня у бібліотеці-філії № 19 відбулася *огляд літератури* «Зберігачка народних скарбів Настя Присяжнюк».

Інформаційні, тематичні години

До 104-ї річниці Дня Соборності України працівники бібліотеки-філії № 11 провели *інформаційну хвилинку* «Соборна Україна: від ідеї до сьогодні». Читачі дізналися цікаві факти пов'язані з минулим та сьогоднішнім Україною, усвідомили важливість свята Соборності, адже воно нагадує про найголовніший урок нашої спільної історії: в єдності сила, в розділенні – поразка.

21 січня в бібліотекарі філії № 14 в межах засідання клубу для дорослих «Слово жінки» провели інформаційну годину «Бренд подільської кухні».

25 січня до 185-річчя від дня народження Павла Чубинського у бібліотеці-філії № 6 було проведено *інформаційну годину* «Я в світі щиро працював, я сів те, що Бог послав». Бібліотекарі ознайомили дітей з життєвим і творчим шляхом видатного діяча та з історією створення пісні, яка згодом стала українським національним гімном.

27 січня бібліотекарі філії № 6 провели *інформаційну годину* до Міжнародного дня без інтернету «Мудрий павучок». Під час заходу, учасників спонукали замислитися над тим, наскільки сьогодні люди залежні від Інтернету, і якою є ця залежність для нашого загального добробуту – корисною чи шкідливою.

4 лютого працівники бібліотеки-філії № 11 провели *інформаційну хвилинку* «Чарівний світ Василя Короліва-Старого», присвячену 145-річчю від дня народження письменника. Бібліотекарі познайомили дітей із цікавими фактами з життя автора, його найвідомішою збіркою для дітей «Нечиста сила».

6 лютого в бібліотеці-філії № 2 була проведена *інформаційна година* «Ризики життя онлайн» до Дня безпечного інтернету. Бібліотекарі підготували для дітей пам'ятки з правилами безпечного користування мережею, акаунтами та провели бібліографічний огляд книг, які зроблять віртуальне життя дітей більш захищеним.

9 лютого працівники бібліотеки-філії № 1 провели *годину краєзнавчої інформації* «Славетні земляки: Сергій Дмитрович Гальчак», приурочену 75-річчю від дня народження Сергія Гальчака. До уваги відвідувачів представлені матеріали, факти біографії та книги ювіляра-земляка.

До 75-річчя від дня народження Сергія Гальчака бібліотекар філії № 21 підготувала *інформаційну годину* «Знаний дослідник краю». Цікаво розповіла про життя та творчість відомого історика краєзнавця.

17 лютого з нагоди Дня спонтанного прояву доброти у бібліотеці-філії № 6 відбулась *інформаційна година* «Хай світом править доброта». В рамках заходу бібліотекарі провели для користувачів бібліографічний огляд «Школа добрих вчинків» та вікторину «Справи – добрі, чи ні?».

День Державного Герба України, який відзначають щорічно 19 лютого, є важливим святом для нашої країни. В філії № 8 було проведено *інформину* на тему «Цікаві факти про тризуб», метою якої було донести до читача цікаву і різноманітну інформацію про історію і сучасність Державного герба. Учасники заходу переглянули тематичне відео та ознайомилися з книжковою виставкою.

20 лютого до Дня шанування Героїв Небесної Сотні в бібліотеці-філії № 1 була проведена *інформаційна година* «Життя, обірване на злеті». Користувачі філії знайомилися з матеріалами, представленими на виставці, які нагадують про події Революції Гідності та про ціну, яку заплатив український народ за свободу, гідність та європейський вибір.

В бібліотеці-філії № 8 20 лютого відбулась *інформаційна година* «Зове на бій Небесна сотня за українське майбуття». Присутні дізналися чому ця дата стала символом незламної волі українського народу, його готовності боротися за свої права та гідність. У

заході взяли участь вихованці театрального гуртка МПМ «Зоря», які читали вірші про Героїв Майдану.

22 лютого з нагоди Дня спротиву російській окупації Автономної Республіки Крим бібліотекарі філії № 1 провели *інформаційну годину* «Кримські стежки: діалог культур».

14 березня з нагоди 385-ї річниці від дня народження гетьмана Івана Мазепи бібліотекарі філії № 6 провели *інформаційну годину* «Бо булава – не символ влади, ні. То хрест його».

4 квітня бібліотекарі філії № 5 провели для малих вихованців підшефного дитячого санаторію *інформаційну годину* «У світі емоцій».

5 травня бібліотекарі філії № 6 провели до Міжнародного дня боротьби за права інвалідів *інформаційну годину* «Різні можливості – рівні права». З розповіді бібліотекаря користувачі дізналися, що люди з обмеженими можливостями можуть бути безмежні у своїх здібностях, талантах і прагненні до самовираження. Завдяки величезній силі духу й волі, ці люди досягають успіхів у найрізноманітніших сферах діяльності: науці, підприємстві, художній творчості, мистецтві, спорті.

15 травня бібліотекар філії № 3 провела *інформаційну годину* «Мир на землі – радість у родині» до Міжнародного дня сім'ї.

23 травня працівники бібліотеки-філії № 1 провели *інформаційну годину* до Дня Героїв «Непереможні: наші Герої». Учасники заходу переглянули книжкову виставку, ознайомились з відеоматеріалами та періодичними виданнями, присвяченими борцям за свободу і незалежність України, які жили в різні епохи й захищали рідну землю. Це день, коли українці згадують подвиги лицарів Київської Русі, козаків Гетьманщини, воїнів УПА, діячів ОУН, а також воїнів, які боролися за незалежність України у ХХ столітті й продовжують боротися за свободу зараз, захищаючи Батьківщину від армії рф.

Інформаційну годину «Пам'ятаємо Героїв України» з нагоди Дня Героїв України провели 23 травня бібліотекарі філії № 4. На заході пригадали Героїв, які боролися за нашу країну, зокрема і наших земляків, погортали сторінки сучасних Книг пам'яті.

23 травня працівник бібліотеки-філії № 18 спільно з ізлюбними працівниками провела *інформаційну годину* «У їхніх серцях живе Україна», присвячену Дню героїв України. Діти уважно слухали про героїв-українців, самі розповідали про рідних і близьких, які зараз захищають нашу Україну. Виготовили листівки-привітання і передали їх з волонтером для наших хоробрих воїнів.

6 червня бібліотекарі дитячого відділу бібліотека-філії № 13 провели *інформаційну годину* «Подорож у країну квітів» для учнів пришкольного табору «Веселий гурт» (загін «Культбабки» КЗ «Вінницький ліцей № 21»).

8 червня бібліотекарі філії № 6 провели в межах проекту «Мистецьке літо» *інформаційну годину* «По землі крокує літо».

13 червня бібліотекарі філії № 2 провели *інформаційну годину* «В кожній краплі – збережене життя» (до Всесвітнього дня донора). Підліткам розповіли про важливість здачі крові, особливо в теперішній час.

14 червня до Дня батька бібліотекар філії № 3 провела *годину цікавої інформації* : «Сучасний тато: який він?». День батька – свято, покликане нагадати про важливість тата в житті кожної дитини. Бути хорошим батьком – найвідповідальніша місія в житті кожного чоловіка. Про це все діти з цікавістю слухали інформацію на заході, намалювали малюнки своїх татусів, які захищають нашу Батьківщину. Ознайомилися присутні з рекомендаційним списком книг про роль батька в родині і суспільстві.

27 червня до Дня Конституції бібліотекар філії № 20 провела *інформаційну годину* «Конституція – основний закон держави».

13 липня з нагоди Дня хрещення Київської Русі-України працівники бібліотеки-філії № 1 провели *інформаційну годину* «Духовні скарби нації». Бібліотекарі познайомили відвідувачів з духовними скарбами Поділля, церквами та іншими культурними надбаннями, цікавою архітектурою регіону.

15 липня до дня Українських миротворців бібліотекар філії № 10 провела

інформаційну годину «Ніхто, крім нас».

26 липня працівник бібліотеки-філії № 18 провела для юних читачів *інформаційну годину* «Безпека на дорозі – безпека життя».

28 липня, у день другої річниці теракту в Оленівці працівники бібліотеки-філії № 1 провели *інформаційну годину* «Оленівка – катівня ХХІ століття». Читачі дізналися про події трагічної ночі та переглянули фото та відеоматеріали злочину окупантів в Оленівці, вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання та прослухали патріотичні пісні від бібліотечного гурту «Музичні посиденьки».

29 липня бібліотекар філії № 10 провела *інформаційну годину* «Теракт в Оленівці проти військовополонених захисників Азовсталі». Гостями заходу були матері полонених азовців.

Бібліотекарі філії № 14 до роковин пам'яті загиблих військовополонених захисників «Азовсталі» провели *інформаційну годину* «Оленівка: вшануймо пам'ять героїв». Бібліотекарі розповіли читачам про трагедію на території колишньої Волноваської виправної колонії № 120 поруч з селищем Оленівка Донецької області. Присутні вшанували пам'ять героїв хвилиною мовчання, ознайомились з документальним фільмом «Жахи полону і щемке повернення» присвяченому цій трагедії та новими книжковими виданнями.

2 серпня з нагоди вшанування Міжнародного дня пам'яті голокосту ромів працівники бібліотеки підготували *інформаційну годину* «Трагедія ромського народу в Україні та Молдові». Відвідувачі не тільки ознайомились з історичними фактами про Пораймос – знищення нацистами людей ромської національності в роки Другої світової війни, а й дізналися глибше про історію, традиції, упередження, пов'язані з ромами.

3 серпня з нагоди 40-річного ювілею народного дитячого ансамблю танцю «Барвінок» працівники бібліотеки-філії № 11 провели *інформаційну хвилину* «Феномен «Барвінку».

23 серпня бібліотекарі філії № 17 провели *інформаційну годину* «Під синім небом України», приурочену Дню державного прапора України.

5 вересня до Міжнародного дня благодійності бібліотекарі філії № 6 провели для учнів 3-В класу КЗ ВЛ № 13 *інформаційну годину* «Благодійність – бо благо діяти».

21 вересня до Міжнародного дня миру бібліотекарі філії № 7 провели *інформаційну годину* «Голуб миру». День миру є символом надії для багатьох людей, які прагнуть завершення війн. Особливо це відчуття актуальне для нас – українців, адже переживши стільки втрат і випробувань, як ніхто розуміємо цінність миру.

21 вересня бібліотекар філії № 18 проведена *інформаційну годину* «Садиба Вишня – туристичний магніт регіону».

22 вересня бібліотекар філії № 6 провела *інформаційну годину* «Шляхами партизанської слави України», приурочену Дню партизанської слави.

8 жовтня до Міжнародного дня дівчаток працівники філії № 7 провели *інформаційну годину* «Дівчинка на всі 100%». Бібліотекар розповіла про історію виникнення Дня дівчаток, ознайомила з книгами про дівчат і для дівчат, склали разом казку про принцесу, а також спробували себе в ролі стилістів, візажистів та перукарів. Діти, які завітали на захід переконалися, що бути дівчинкою в Україні – це класно.

10 жовтня до Всесвітнього дня охорони психічного здоров'я в бібліотекар філії № 10 провела *інформаційну годину* «Що таке ментальне здоров'я та як його вберегти».

16 жовтня до Всесвітнього дня здорового харчування бібліотекар філії № 10 провела *інформаційну годину* «Що таке здорове харчування».

27 жовтня у бібліотеці-філії № 6 в межах заняття «Клубу сімейного здоров'я» відбулася *інформаційна година* «Догляд за шкірою». Головна мета заходу – навчитися піклуватися про свою шкіру, виховувати бажання бути здоровим, вести здоровий спосіб життя.

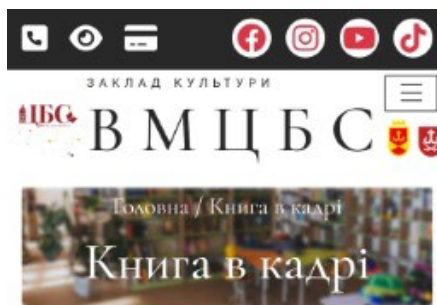
17 листопада до Дня толерантності у бібліотеці-філії № 6 було проведено *інформаційну годину* «Всі ми зліплені з однієї і тієї ж глини...», під час якої учасники дізналися, що таке толерантність, якими рисами повинна володіти толерантна людина і

інше.

21 листопада до Дня Гідності та Свободи працівники бібліотеки-філії № 2 провели для учнів 8-В класу КЗ «Вінницький ліцей № 11» *інформаційну годину* «Гідність та свобода – цінність кожного українця». Присутнім розповіли про «Революцію гідності» та те, як українці довели свою відданість демократії та європейським цінностям.

21 листопада з нагоди Дня Гідності та Свободи бібліотекарі філії № 8 провели з *годину інформації* «Ми гідні жити в мирі і свободі». Бібліотекарі розповіли про події тих часів, а присутні поділились своїми спогадами та думками про те, що ми творимо майбутнє України, пам'ятаючи про тих, хто виборював право жити у вільній країні. В межах заходу бібліотекарі презентували книжкову виставку «На наших плечах Україна».

21 листопада бібліотекарі філії № 12 провели для учнів 10-11-х класів КЗ «Вінницький ліцей № 29» історичну годину «Революція Гідності – горнило духу, патріотизму, мудрості». Учні ознайомились з історією виникнення Дня Гідності і Свободи, причинами протистояння українського народу на Євромайдані, дізнались про терміни «гідність» і «свобода» та чим була Революція Гідності і Свободи для кожного з людей, вшанували хвилиною мовчання всіх тих, хто загинув за незалежність нашої Батьківщини, читали вірші українських поетів про трагічні події в Україні.



1 грудня до Всесвітнього Дня боротьби зі СНІДом працівники бібліотек-філії № 2 провели для студентів Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу *інформаційну годину* «СНІД – загроза людству».

Віртуальні виставки, буктрейлери, відеопрезентації

До Дня народження Степана Бандери 1 січня на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 відбулася *відеопрезентація* «Людина, що стала символом».

До 75-річчя від дня народження Харуки Мураками – відомого японського письменника і перекладача, 12 січня бібліотекарі ЦБДЮ підготували *відеопрезентацію* «Японія очима Харуки Мураками».

18 січня до Дня снігу на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 відбулася *відеопрезентація* «Цікаві факти про сніг». В ній зібрана цікава інформація про властивості снігу, його значення в житті та побуті.

19 січня у бібліотеці-філії № 4 презентовано *відеоогляд* «Історія нашого краю: відомі та невідомі імена».

22 січня до Дня Соборності України бібліотекар філії № 18 представила *відеопрезентацію* «Соборній Україні – слава нині і повік».

23 січня на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 відбулася *відеопрезентація* творчості вінничанки Світлани Кравінської. Її цікаві казочки та лагідні колісаночки можна прочитати, відвідавши нашу бібліотеку-філію №13.

25 січня до 150-річчя з дня народження одного із найвидатніших письменників Великобританії Вільяма Сомерсет Моєма бібліотекарі філії № 12 підготували *відеопрезентацію* «Грані обдарування С. Моєма», завдяки якій, користувачі бібліотеки познайомилися із творчістю письменника.



Випуск «Життя в неволі нічого не варте...» в рамках проекту «Книга в кадрі» присвячено повісті Івана Франка «Захар Беркут»



Випуск «Життя в неволі нічого не варте...» в рамках проекту «Книга в кадрі» присвячено повісті Івана Франка «Захар Беркут»

У лютому бібліотекарі філії № 11 підготували *відеоогляд* на книгу української письменниці, казкотерапевтки Катерини Єгорушкіної «Мої вимушені канікули». Книгу написано у форматі щоденника 10-річної дівчинки Віри, у дім якої прийшла війна. Вона допоможе дорослим почати розмову з дітьми про війну, стане посередником у процесі зцілення від травматичного досвіду.

8 лютого бібліотекарі філії № 4 представили користувачам *буктрейлер* до книги Аннализі Лей «Історії про те, як зростають діти».



Бібліотекарі філії № 5 підготували *буктрейлер* до книги Віктора Франкла «Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі». Мемуари психіатра Віктора Франкла містять описи життя в нацистських таборах смерті та уроки духовного виживання. 1942 року він з родиною потрапив до концтабору, де загинули його батьки, брат і вагітна дружина.

11 лютого на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 презентовано *буктрейлер* на поетичну збірку Віри Гранатової «Я інша, я тепер не та». Тут користувачі можуть познайомитися з деякими віршами цієї збірки поетеси.



Сьогодні ми поринемо у світ новозеландської літератури. Поговоримо про творчість Ллойда Джонса та його книгу «Містер Пін», яку визнано класичним підлітковим романом

До 115-ї річниці від дня народження народної художниці Марії Примаченко 11 січня працівники бібліотеки-філії № 7 підготували *буктрейлер* на книгу Марії Рубан «Марія Примаченко» із серії «Видатні українці». Це мотиваційна історія для кожного юного читача про те, як важливо мати свій стиль у будь-якій справі та ніколи не зраджувати йому.

До 10-річчя спротиву окупації Криму, яке відзначаємо 26 лютого, бібліотекарі філії № 7 підготували *буктрейлер* на книгу Світлани Поваляєвої «Після Криму». Крим – це особливий край, омийтий морем та зігрітий сонцем. Таким його бачила Світлана Поваляєва, авторка збірки. Книга починається з «віршів про війну, і повертається до теплого кримського моря – до тих поезій, де немає уявлення, що таке міна чи снайперська гвинтівка, а град – це просто крижані кульки з неба...».



Пропонуємо вашій увазі жіночу прозу. Вона відволіче вас від буденності, допоможе гарно провести декілька вечорів. У випуску розповідь про українську письменницю Олену Печорну та її твори

23 лютого з нагоди річниці народження Казимира Малевича на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 опубліковано *відеопрезентацію* «Малевич і сучасність». Це розповідь про те, що протягом усього свого життя Малевич підкреслював, що його мистецьке бачення світу сформувало українське село.

24 лютого до річниці початку російської агресії проти України на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 опубліковано *відеопрезентацію* «Якщо є пекло – то це війна». Це матеріали про той страшний ранок 24 лютого 2022 року, якого з пам'яті не стерти. А також про те, що всю нашу країну сколихнула війна. Наше життя вже ніколи не стане колишнім та й ми вже ніколи не будемо, ті, що були, але не здаваймося. Ворог з кожним днем стає все слабший, а дух

українців все сильніший, тому не потрібно втрачати віру

27 лютого до 120-річчя від дня народження Леоніда Смілянського – відомого українського письменника, драматурга та кіносценариста бібліотекарі філії № 12 створили *відеопрезентацію* «Майстер художнього слова», яка знайомить користувачів з творчою спадщиною Леоніда Смілянського.

До 210-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка в бібліотекарі філії № 14 створили *відеопрезентацію* «Єднаймося через слово Кобзаря».

10 березня на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 представлено *буктрейлер* на книгу Михайла Коцюбинського «Дорогою ціною».

19 березня до 50 річчя від дня народження Світлани Вадимівни Поваляєвої – української письменниці та журналістки, бібліотекарями філії № 12 представлена *віртуальна виставка* «Феномен сучасної жіночої прози», яка ознайомить користувачів бібліотеки з творчістю письменниці.

20 березня фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 опубліковано *буктрейлер* на книгу Антуана де Сет Екзюпері «Маленький принц».

20 березня з нагоди 385-річчя від дня народження гетьмана Івана Мазепи бібліотекар філії № 22 презентувала *відеоогляд* «Іван Мазепа. Людина-легенда».

26 березня на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 опубліковано *відеопрезентацію* «Нові надходження для малечі».

5 квітня на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 опубліковано *буктрейлер* на книгу Ольги Андріяшко «Соломійка в країні загублених гудзиків».

5 квітня бібліотекар філії № 22 з нагоди ювілею виходу роману «Маруся Чурай» та в межах засідання літературного клубу «Час для читання» провела *відеоогляд* «Маруся Чурай – співоча душа України».

12 квітня бібліотекарі ЦМБ ім. І. Бевза провели для учнів ліцею № 26 *огляд* дитячих журналів.

13 квітня до Всесвітнього дня мистецтва бібліотекарі філії № 12 створили *відеопрезентацію* «Мистецтво – чарівний світ краси».

15 квітня бібліотекарі філії № 12 з нагоди 180 річчя від дня народження французького прозаїка Анатолія Франса створили *віртуальну виставку* «Анатоль Франс – майстер філософського роману», яка знайомить користувачів бібліотеки з творчістю письменника.

15 квітня працівники бібліотеки-філії № 13 представили *відеопрезентацію* до Всесвітнього дня мистецтва «Чари мистецтва».

17 квітня на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 представлено *буктрейлер* на книгу Ірини Дем'янової «Ната і добрий ранок». Книга для дітей молодшого шкільного віку.

18 квітня в бібліотеці-філії № 2 з нагоди Міжнародного дня пам'яток і визначних місць учням 7-В класу КЗ «Вінницький ліцей №11» представили *відеопрезентацію* «Визначні пам'ятки архітектури Вінниччини». Презентацію було присвячено семи чудесам Вінниччини, де кожний елемент із семи чудес досконало обговорили, учні в багатьох місцях побували разом із класним керівником, дискутували про побачене «в живу».

23 квітня до Всесвітнього дня книги і авторського права бібліотекарі філії № 7 презентували *буктрейлер* на книгу Володимира Арєнєва «Заклятий меч». У повісті відомого українського письменника, лауреата премії «Книга року ВВС – 2019», розповідається про пригоди меча і тих, хто ним володів, про мандрівки й переслідування, чари і закляття. У книзі застосовуються елементи української і скандинавської міфологій.

23 квітня з нагоди 460-річного ювілею від дня народження В. Шекспіра бібліотекарі-філії № 12 створили *відеопрезентацію* «Вічна таїна любові Вільяма Шекспіра», яка знайомить з творчою спадщиною найвидатнішого поета і драматурга англійського Відродження.

25 квітня, напередодні Дня пам'яті про Чорнобильську катастрофу, у бібліотеці-філії № 11 відбулася презентація *буктрейлера* «Мовчання цезію: самотність, безвихідь та віра» на книгу Теодозії Зарівної. На захід завітали активні користувачі бібліотеки, жінки-ВПО. Присутні переглянули буктрейлер, прослухали цікаву інформацію про книгу, особливості художнього стилю авторки.

30 квітня працівники бібліотеки-філії № 13 презентували буктрейлер на книгу Квентіна Гребана «Хочу бути художником».

3 травня на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 опубліковано *відеопрезентацію*

до Міжнародного дня людей з інвалідністю «Жити і перемагати».

До Дня матері працівники бібліотеки-філії № 8 підготували *відеопрезентацію* «Mothers day». Традиції народів світу».

16 травня працівник бібліотеки-філії № 18 створила *відеопрезентацію* «Чарівна краса вишиванки».

16 травня бібліотекар філії № 22 провела для учасників літературного клубу «Час для читання» *відеопрезентацію* «День вишиванки: історія свята та цікаві факти».

Буктрейлер на книгу Оскара Вайльда «Портрет Доріана Грея» представили 19 травня бібліотекарі філії № 13.

23 травня бібліотекар філії № 22 підготувала *відеоогляд* «День Героїв», присвячений героям, які захищали нашу землю з давніх часів і тих, хто захищає її тепер.

10 червня бібліотекар філії № 18 представила читачам *відеоогляд* «Нові надходження для дітей».

16 червня працівники бібліотеки-філії № 13 опублікували *буктрейлер* на книжку Галини Рибачук-Прач «Тасмунія старої черешні».

18 червня в ЦМБ ім. І. Бевза було презентовано *буктрейлер* Р. Кіплінга «Ми з тобою однієї крові», приурочений 130-річчю від часу публікації «Книги джунглів».

21 червня на фейсбук-сторінці бібліотеки-філії № 13 опубліковано *відеопрезентацію* «Відчуття гармонії з власним «Я». Презентація присвячена Міжнародному дню йоги.

27 червня бібліотекарі філії № 4 презентували *буктрейлер* до книги Руслана Борта «Те, що я купив до війни».

1 липня бібліотекарі філії № 13 підготували *буктрейлер* на книгу для підлітків Тода Штрассера «Хвиля». Світовий бестселер буде цікаво й корисно почитати і дорослим.

28 липня бібліотекарі філії № 13 презентували *відеоогляд* книг морської тематики, які допоможуть дітям відволіктись від літньої спеки та поринути у світ пригод.

6 серпня бібліотекарі філії № 13 презентували *буктрейлер* на книгу Тані Стус «Тасмунія історії маленьких і великих перемог»

13 серпня бібліотекарі філії № 13 презентували *відеоогляд* серії дитячих книг-казок англійської письменниці Беатрікс Поттер.

16 вересня на фейсбук сторінці бібліотека-філія 13 ВМ ЦБС опубліковано *буктрейлер* на книгу Андрія Бачинського «140 децибелів тиші».

15 серпня до дня народження кумира мільйонів українців, засновника одного з найвідоміших рок-гуртів, співака, композитора, продюсера та актора Андрія Кузьменка (Кузьма Скрябін), який відзначається 17 серпня, бібліотекарі філії №7 підготували *буктрейлер* на книгу Ігоря Панасова та Марії Рубан «Кузьма Скрябін» із серії «Видатні українці».

20 серпня бібліотекарі філії № 13 презентували *буктрейлер* на дитячу книгу Льюїса Керролла «Аліса в країні див».

20 серпня бібліотекар філії № 18 підготувала *відеопрезентацію* «У тисячоліттях і віках нехай святиться слово Україна» приурочену Дню незалежності України.

29 серпня з нагоди Дня пам'яті героїв полеглих за Україну працівники бібліотеки-філії № 4 провели *відеопрезентацію*, в якій розповіли про полеглих героїв-односельчан.

3 жовтня бібліотекарі філії № 13 презентували *буктрейлер* на книгу Валентини Захабури «Принцеса зі старого маєтку».

5 жовтня бібліотекарі філії № 13 презентували *відеопрезентацію* «7 чудес Вінниччини».

21 жовтня бібліотекар філії № 21 підготувала для учнів Великокрушлинецької гімназії *відеопрезентацію* «Мандруємо у світ казок Зірки Мензатюк» з нагоди 70-річчя від дня народження письменниці.

20 жовтня працівники ЦМБ ім. І. Бевза в межах проєкту «Дізнайся про новинки першим» підготували *відеопрезентували* книги сучасної української письменниці Марії Сердюк «Шептицький для дітей».

22 жовтня бібліотекарі філії № 7 та ЦМБ ім. І. Бевза презентували *буктрейлери* на

всесвітньовідому казку данського письменника Г.Х. Андерсена «Снігова королева», яка в цьому році відзначає 180-літній ювілей. Бібліотекар філії № 7 у буктрейлері представила різні видання книги, розповіла історію створення казки та наголосила, що вірність та наполегливість у досягненні мети долають будь-які перешкоди.

1 листопада працівники ЦМБ ім. І. Бевза презентували *буктрейлер* за книгою Джеремі Стронга «Гармидер у школі».

10 листопада бібліотекарі філії № 17 в межах авторської сторінки «Громадянин світу», приуроченої 265-річчю від дня народження Фрідріха Шиллера представили однойменний *буктрейлер*.

16 листопада в ЦМБ ім. Бевза в межах проєкту «Книга в кадрі» було представлено відеопрезентацію книги відомої американської письменниці Фенні Флегг «Смажені зелені помідори в кафе «Зупинка».

20 листопада бібліотекарі філії № 13 презентували *буктрейлер* до книги «Природа України в казках та легендах».

7 грудня бібліотекарі філії № 13 презентували *відеопрезентацію* «Хустка – долі оберіг».

16 грудня до дня народження композитора Миколи Леонтовича бібліотекарі філії № 13 презентували *відеоогляд* «Обірвана кулею нота».

22 грудня з нагоди 130-річчя з дня народження Насті Присяжнюк бібліотекарі філії № 12 підготували відеопрезентацію «Велике серце творчої людини», яка ознайомила користувачів бібліотеки з творчою скарбницею видатної жінки.

24 грудня працівники ЦМБ ім. Бевза підготували *буктрейлер* за книгою Фенні Флегга «Різдво з червоним кардиналом».

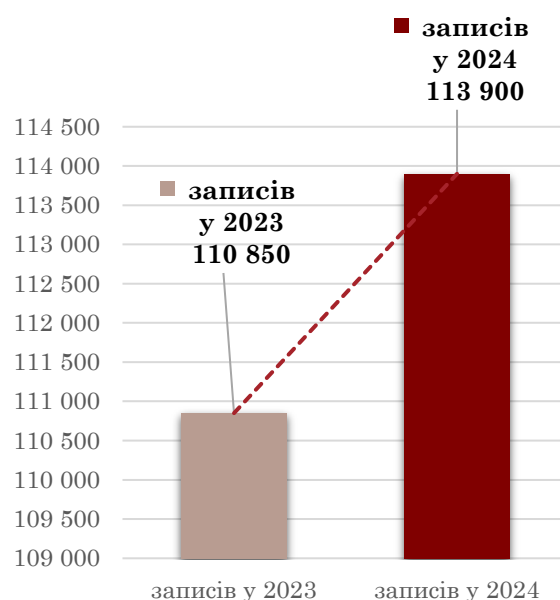
У 2024 році до 50-річчя Центральної міської бібліотеки ім. І. Бевза вийшов у світ *бібліографічний покажчик* «Бібліотека в плині часу». Його мета – ознайомити широке коло читачів з історією розвитку бібліотеки. Матеріали, представлені у виданні, охоплюють період з 1974 по 2024 рр. В покажчику представлено 229 бібліографічних записів. Вся література згрупована у зворотньому хронологічному порядку в двох розділах: «Бібліотека і читач» (статті розкривають роботу бібліотекарів з читачами) і «Шлях довжиною в 50 років» (публікації відображають події і факти історії розвитку бібліотеки). Видання, включені до покажчика, частково проанотовані. Нумерація записів наскрізна.

Упродовж року проводилась систематична робота з наповнення та редагування електронного каталогу. **Обсяг баз даних електронного каталогу на кінець звітнього періоду становив 113 900 записів.**

Розгорнуто сервер вебкаталога. Відтепер користувачі мають змогу користуватися каталогом через посилання на сайті ВМ ЦБС.

Протягом звітнього періоду продовжено роботу з модернізації та наповнення

Обсяг баз даних електронного каталогу, %





власного вебсайту. Активно наповнювались та оновлювались за потреби розділи:

Про нас:

- ✓ Історія та сучасність
- ✓ Бібліотеки: спеціалізація, завдання діяльність
- ✓ Структура
- ✓ Колектив
- ✓ Правила користування
- ✓ Послуги
- ✓ Публічна інформація

Новини:

- ✓ План заходів
- ✓ Новини та події
- ✓ Бібліотеки в ЗМІ
- ✓ Нові надходження
- ✓ Дізнайся про новинки першим
- ✓ Книги з автографами
- ✓ VinBookFest

Користувачам:

- ✓ Бібліографічні покажчики
- ✓ Радимо почитати
- ✓ Книга в кадрі
- ✓ Майстер-класи
- ✓ Буктрейлери

Електронний каталог

Бібліотекарям:

- ✓ Офіційні документи
- ✓ Фахові публікації
- ✓ Бібліотеки України

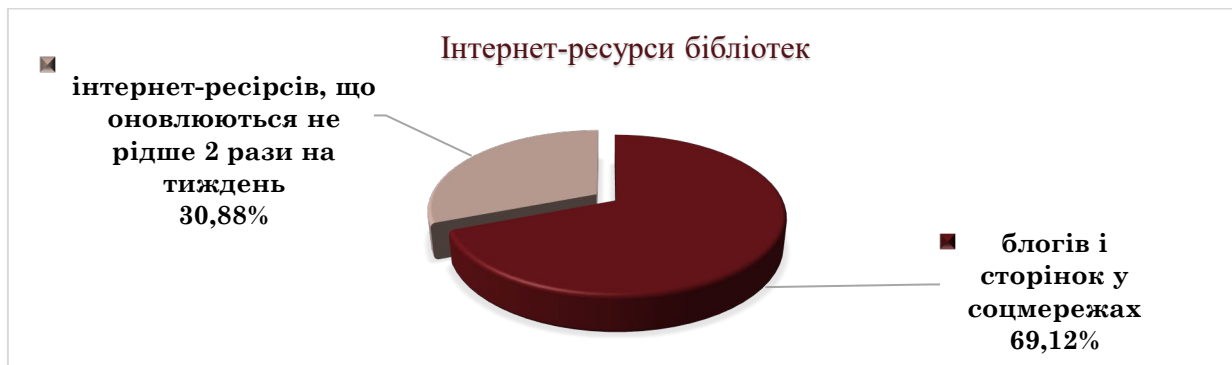
Красзнавство:

- ✓ Моя Вінниця
- ✓ Письменники краю
- ✓ Історія бібліотек Вінниці
- ✓ Літературні сучасники
- ✓ Вінницька звукова книга

Значимість власних вебресурсів важко переоцінити. Вони забезпечують потреби користувачів протягом в режимі 24/7, розширюють фізичні межі бібліотек та їх функції бібліотек, зокрема:

- інформаційну (надання широкого спектру матеріалів з фахової підготовки, інформування про події, що відбуваються у бібліотеці);
- навігаційну (посилання на бібліотечні ресурси та ресурси, корисні для бібліотекарів);
- комунікаційну (інструмент взаємодії, налагодження діалогу, який полягає в обміні інформацією, а не тільки в її трансляції);
- інноваційну (можливість запроваджувати нові проекти та послуги в бібліотеці).

Станом на 01.01.2025 бібліотеки ВМ ЦБС мають 47 блогів та сторінок в соціальних мережах, але з них лише 21 інтернет-ресурс – оновлюється не рідше 2 разів на тиждень.



Бібліотека	Кількість запитів на виконання довідок, од	Кількість виконаних довідок, од	Кількість блогів, сторінок у соц. мережах, од	Кількість основ. Інтернет-ресурсів бібліотек, що оновл. не рідше 2 разів на тиждень, од	Кількість звернень до власних блогів
БФ № 1	562	562	2	1	13007
БФ № 2	298	298	2	1	6382
БФ № 3	125	125	2	1	7294
БФ № 4	1 038	1 038	2	1	7143
БФ № 5	74	72	2		7229
БФ № 6	290	290	2	1	12806
БФ № 7	2 109	2 084	2	1	8072
БФ № 8	3 824	3 782	2	1	11600
БФ № 10	32	30	2	1	430
БФ № 11	920	758	2	1	11841
БФ № 12	2 541	2 541	2	1	23740
БФ № 13	1 040	934	2	1	19649
БФ № 14	409	378	2	1	6150
БФ № 15	14	14	1		1348
БФ № 16	897	875	2	1	8354
БФ № 17	58	58	2	1	2456
БФ № 18	33	33	2	1	2882
БФ № 19	23	23	2	1	873
БФ № 20	54	49	2	1	3640
БФ № 21	86	83	2	1	6148
БФ № 22	36	36	2	1	3936
ЦБДЮ	917	917	2	1	14515
ЦМБ	1 545	1 523	4	1	30091
УСЬОГО	16 925	16 503	47	21	209 586

VIII. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Протягом 2024 року методична робота ВМ ЦБС була спрямована на забезпечення бібліотек-філій консультативно-методичною підтримкою з основних напрямів бібліотечної діяльності. Консультування бібліотекарів є невід'ємною складовою методичної роботи, що допомагає вдосконалювати обслуговування населення, роблячи його різноманітним, творчим та індивідуальним.

Методична робота передбачає надання диференційованих рекомендацій, методів експерименту, оперативної інформації, зокрема про інновації, а також підтримку в розробці нових підходів до організації бібліотечної діяльності.

У процесі консультування беруть участь не лише методичні служби, а й фахівці інших структурних підрозділів, що забезпечує високий рівень професійної допомоги. Важливість методичної роботи підкреслюється обсягом та якістю наданих консультацій, які сприяють професійному розвитку бібліотекарів і підвищенню ефективності роботи бібліотек.

Всього у 2024 році було здійснено 130 відвідувань (на 45 відвідувань більше, ніж в минулому році), з них:

- тематичне вивчення питання – 54;
- контрольних перевірок – 27;
- методична та практична допомога – 49.

Працівники ВМ ЦБС були охоплені різноманітними формами навчання, як то семінари, семінари-практикуми.

Згідно річного плану роботи ВМ ЦБС та у відповідності до нагальних завдань здійснено підвищення кваліфікації бібліотечних працівників системи за наступною проблематикою:

- семінар на базі бібліотеки-філії №1 «Трансформація діяльності бібліотек в реаліях сьогодення»;
- семінар на базі ЦБДЮ «Сучасна бібліотека – простір для мотивації читання і розвитку особистості»;
- практикуми на базі ЦМБ «Вчимося створювати BookTrailer», «Афіша заходів – реклама бібліотеки», «Працюємо в графічному редакторі Canva»;
- **практикум на базі ЦМБ «Планування роботи бібліотек-філій на 2025 рік».**

Одна із основних функцій методичної роботи – це аналітична. Аналіз статистичних даних, планів роботи та інших документів розкриває роботу в динаміці, об'єктивно свідчить про досягнення за певний період. Під час виробничих нарад, виїздів, експертно-діагностичного вивчення, на радах при директорі, під час днів професійного спілкування підводяться підсумки за місяць, квартал, півріччя, обговорюються недоліки та розглядаються шляхи їх усунення.

Методичною службою ВМ ЦБС оперативно було виконано такі першочергові планові та позапланові завдання:

- організація та моніторинг роботи гуртків та клубів за інтересами;
- підтримка проєктів: «Мистецьке літо», «Вітальні Святого Миколая», фестиваль «VinBookFest»;
- підготовка аналітичних довідок, інформації на виконання урядових рішень та Указів Президента України, здійснених підрозділами ВМ ЦБС;
- підготовка матеріалів для розгляду на розширених засіданнях Департаменту культури міської ради: за підсумками роботи у 2024 році;
- аналітична інформація та матеріали про події в бібліотеках ВМ ЦБС на власний сайт, в т. ч. на сайт міської ради, у ЗМІ;
- навчання працівників по наповненню блогів, редагування інформаційних статей до сайту;
- надання практичної допомоги в написанні проєктів;
- **практична допомога працівникам та бібліотекам-філіям при функціонуванні**

Пунктів незламності на базі 10 бібліотек-філій;

– наповнення інформаційними матеріалами блогів та сайту ВМ ЦБС;
В рамках координації роботи по підвищенню кваліфікації з закладами інших систем та відомств працівники ВМ ЦБС взяли участь:

- в січні бібліотекарі пройшли онлайн-курс «Єдина Україна: становлення національної ідентичності»;
- в лютому керівники бібліотек-філій, в яких функціонують пункти незламності, відвідали онлайн захід з інформування «Порядок створення та організація роботи пунктів незламності»;
- відповідальна особа взяла участь у вебінарі «Антикорупційний менеджмент підприємства, установи: законодавчі вимоги та організаційні зміни. Забезпечення Е-декларування на підприємстві»;
- керівник ВМ ЦБС взяла участь у засіданні Ради департаменту культури з питання «Про стан виконання у 2023 році заходів, зазначених у картах пріоритетів і цілей професійної діяльності директорів закладів культури»;
- учасники шелтера брали участь в зустрічі з юристом і психологом, зустрічі з івентменеджменту, які організував Благодійний фонд Бібліотечна країна;
- відповідальна особа взяла участь у вебінарах «Як почати працювати в екосистемі DREAM» (група «Новачки») та «Внесення проєкту в DREAM: від плану потреб до дефініції проєкту»;
- взяли участь в онлайн-семінарі про культурну складову в програмі діяльності центрів спільнототворення «Культурна програма: як громадським і культурним центрам гуртувати спільноти»;
- в березні відповідальна особа взяла участь у вебінарі «Внесення проєкту в DREAM: етапи «Технічне рішення» та «Реалізація проєкту» (контрактні процеси)»;
- головний бібліограф взяла участь у вебінарі «Довідково-бібліографічна діяльність публічної бібліотеки», який організувала ВОУНБ ім. Валентина Отамановського;
- керівник ВМ ЦБС взяла участь у тренінгу з Інтернаціоналізації в межах проєкту EU4Culture, який реалізується Goethe-Institut у партнерстві з Czech Centers, Danish Cultural Institute та Institut Français у Грузії, що проходив в м. Київ;
- в квітні відповідальна особа взяла участь у онлайн-вебінарі стосовно подання заявок на фінансування укриттів та харчоблоків за допомогою DREAM;
- взяли участь в онлайн конференції на тему «Звітність. Питання-відповідь»;
- приєдналися до методично-інформаційного дня з питань екології «Бібліотека і екологічне просвітництво в інтересах сталого розвитку громад», що проходив в онлайн форматі і був організований фахівцями ВОУНБ ім. В. Отамановського;
- у травні взяли участь у навчанні з питань безбарерності, у форматі онлайн. Організатор МКІП за участю Офісу Президента;
- керівник ВМ ЦБС взяла участь у засіданні Ради департаменту культури з питання «Бібліотеки як центри допомоги та підтримки в умовах військового стану. Запровадження нових форм роботи»;
- взяли участь у регіональному форумі «Культура та креативні індустрії для сталого регіонального розвитку»;
- у червні взяли участь у презентації безпеково-правоосвітньої платформи, яку підготувала Національна бібліотека України для дітей;
- у серпні бібліотекарі пройшли онлайн навчання в межах проєкту «Здобуття цифрових навичок у бібліотеках-Хабах цифрової освіти» від УБА;
- у жовтні керівник ВМ ЦБС взяла участь у засіданні Ради департаменту культури з питання «Підготовка закладів культури ВМТГ до роботи в осінньо-зимовий період»;
- приєдналися до ІХ Міжнародної науково-практичної онлайн конференції «Усна історія: пізнавально-документальний потенціал і громадська архівістика», на базі Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. В. Отамановського;

- в листопаді заступник директора з організаційно-методичної та інформаційно-бібліографічної роботи взяла участь в чотириденний тренінгу «Креативні індустрії та культурні проекти», який мав на меті підвищити рівень комерціалізації культурних проєктів. Захід реалізовано в рамках проєкту #EU4Culture та проходив у м. Київ;
- брали участь у робочих зустрічах на платформі Google Meet спільно з Goethe-Institut. До спеціалістів ЦМБ звертались за допомогою бібліотекарів інших систем та відомств, яким надавалась консультативна допомога.

На сьогоднішній день, поряд з традиційними формами підвищення кваліфікації, все частіше з'являються нові, модернізовані, що враховуючи зміни в суспільстві, теж удосконалюються. Для слухачів ВОНМЦ було прочитано лекції на теми:

- «Особливості ведення первинної документації в публічних бібліотеках з урахуванням нових форм звітності 6-НК», головний методист Плотнікова С. В.;
- «Соціальне партнерство в діяльності бібліотек», завідувач бібліотеки-філії №1 Вергун О. М.;
- «Нові методики роботи з читачами. Обмін досвідом», завідувач бібліотеки-філії №12 Мамчур О. В.;
- «Інноваційні форми роботи з юнацтвом», завідувач відділу обслуговування ЦМБ ім. І. Бевза Ковтун Т. А.;
- «Бібліотека як дружній простір для дітей ВПО», заступник директора по роботі з дітьми Єліна І. А.;
- «Медіаграмотність дітей: навичка XXI століття», завідувач бібліотеки-філії №11 Щусь Н. В.;
- «Бібліотечні фонди: тенденції формування та сучасні виклики», завідувач відділу зберігання та організації книжкового фонду Циганкова О. Е.;
- «Проектна діяльність та власні прецеденти бібліотеки», завідувач відділу обслуговування ЦМБ ім. І. Бевза Ковтун Т. А.;
- «Переоформатування діяльності бібліотеки в умовах сьогодення», завідувач бібліотеки-філії №1 Вергун О. М.

ІХ. РОБОТА З ПЕРСОНАЛОМ. УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ КУЛЬТУРИ «ВІННИЦЬКА МІСЬКА ЦЕНТРАЛІЗОВАНА БІБЛІОТЕЧНА СИСТЕМА

Станом на 1 січня 2025 року штат ВМ ЦБС згідно штатного розпису налічує 113 ставок, фактично працює 109 працівників: керівників, спеціалістів – 92 особи; технічних працівників – 17 осіб.

- За зовнішнім сумісництвом працюють 3 особи:
- бібліотечних спеціалістів – 3.
- За внутрішнім сумісництвом працюють 6 осіб:
- інших спеціалістів – 1 ;
- технічних працівників – 5.
- За внутрішнім суміщенням посад – 2 особи.

Кількість бібліотечних працівників, які працюють у режимі повного робочого часу – 76 осіб, неповного робочого часу – 9 осіб.

Кількість бібліотечних працівників з початковим рівнем освіти становить 27 осіб, з фаховою – 20 осіб, з другим рівнем освіти – 58 осіб, з фаховою – 27 осіб

Якісний склад бібліотечних працівників виглядає таким чином:

- пенсіонерів всього – 19, що становить 22%.
- працівників до 35 років – 8, що становить 9%.
- середній вік працюючих бібліотечних фахівців – 51 рік
- працівників жіночої статі – 86, що становить 93%.
- Вакантні посади:
- бібліотечні працівники – 2 ставки;

- інших спеціалістів – 1;
- технічні працівники – 0,5 ставки.
- Загалом: 3,5 ставок.

В порівнянні з 2023 роком загальна цифра фактично працюючих зменшилась на 4 одиниці у зв'язку із звільненням працівників.

Кількість бібліотечних працівників (відповідно до додатку до Порядку виплати доплати за вислугу років працівникам державних і комунальних бібліотек, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня 2005 року №84) **становить 85 осіб, 7 працівників – це інші спеціалісти** (заступник директора по господарській роботі, головний бухгалтер, бухгалтери, провідний юрисконсульт, інженер з комп'ютерних систем, секретар), які згідно додатку до Порядку не є бібліотечними працівниками.

Протягом 2024 року керівництвом бібліотеки проводилися заходи спрямовані на наповнення штату бібліотеки професійними кадрами, підвищення їх кваліфікації, розстановки та стимулювання, відповідно до покладених завдань та функцій структурних підрозділів, а також враховуючи виконання працівниками своїх посадових обов'язків, активності та особистого внеску кожного у розвиток ВМ ЦБС.

У 2024 році прийнято на роботу 8 осіб:

- бібліотечних спеціалістів – 5, у тому числі з фаховою освітою – 1;
- технічних працівників – 3.
- Звільнено 12 осіб:
- бібліотечних спеціалістів – 7, у тому числі з фаховою освітою – 1;
- інші спеціалісти – 1
- технічних працівників – 4.

Плинність кадрів є важливим показником стабільності та ефективності роботи будь-якої організації. Основними причинами звільнення працівників у 2024 році є мала заробітна плата, що змушує людей шукати кращі фінансові умови, та бажання знайти роботу з більш сприятливими умовами, такими як гнучкий графік, можливості професійного розвитку. Значний вплив також має еміграція за кордон, оскільки багато людей прагнуть кращого життя поза межами країни, особливо в умовах війни. Військовий конфлікт суттєво впливає на життя працівників, змушуючи їх змінювати місце проживання, зосереджуватися на виживанні в складних обставинах. Усі ці фактори створюють виклики для роботодавців, які повинні пропонувати конкурентні умови праці, підтримувати своїх співробітників і працювати над зміцненням корпоративної культури.

Сьогодні бібліотечна галузь стикається з гострою нестачею кадрів. Молодь не поспішає вибирати професію бібліотекаря, низький рівень заробітної плати залишається мінімальним, особливо для тих, хто не має відповідного стажу чи спеціалізованої освіти.

Державна підтримка бібліотекарів є недостатньою, що створює додаткові виклики для залучення нових кадрів. У той час, як інші сфери пропонують кращі умови праці та перспективи кар'єрного зростання, молодь все частіше обирає більш оплачувані професії, залишаючи бібліотеки без фахівців.

Без змін у ставленні держави до бібліотечної справи, ця проблема лише загострюватиметься, що може негативно позначитися на розвитку культури та освіти в країні. Ця проблема потребує нового рішення, після бібліотеки є не лише зберігачами культурної спадщини, а й внутрішніми центрами освіти та розвитку суспільства. Підвищення заробітної плати, створення додаткових мотиваційних програм і загальна підтримка бібліотекарів можуть стати першим кроком до покращення клімату.

Серед вагомих переваг щодо розвитку та підвищення фахового рівня персоналу у 2024 році слід відзначити те, що 7 працівників ВМ ЦБС здобувають фахову освіту. 5 працівників навчаються у Тульчинському фаховому коледжі культури за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (рівень – молодший спеціаліст), один працівник у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (рівень – магістр), один працівник здобуває другу вищу в Мелітопольському державному педагогічному університеті ім. Б.

Хмельницького.

Кількість бібліотечних працівників з бібліотечним стажем роботи: до 3-х років – 9 працівників, від 3-х до 10-ти років – 12 працівників, від 10-ти до 20-ти років – 16 працівників, понад 20 років – 48 працівників.

У звітному періоді встановлено надбавку за вислугу років працівникам, які мають стаж бібліотечної роботи від 3 до 10 років: Бомбело М.М., Самойленко А.В., Борозенцев Л.Л.; від 10-ти до 20-ти років: Гребенюк Ю.В., Бобрівській О.В.; понад 20 років – Шеремет Є.В, Зубар О.В.

Бібліотекарі, а це 76 працівників, отримують доплату за вислугу років згідно Закону України «Про бібліотеку і бібліотечну справу» у розмірах та порядку, передбаченому Постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.2005 №84 «Про затвердження Порядку виплати доплати за вислугу років працівникам державних і комунальних бібліотек».

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України №1073 від 30.09.2009 «Про підвищення заробітної плати працівникам бібліотек» бібліотекарям (85 працівників) встановлені надбавки за особливі умови праці у розмірі до 50% посадового окладу.

Виплата заробітної плати у звітному періоді здійснювалася усім працівникам відповідно до чинного законодавства в повному обсязі та у встановлені Колективним договором терміни.

Відповідно до ст. 30 Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», Колективного договору ВМ ЦБС, постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2009 №1062 у порядку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.2005 №84 «Про затвердження Порядку виплати доплати за вислугу років працівникам державних і комунальних бібліотек» працівники ВМ ЦБС отримали матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань.

Протягом 2024 року працівникам ВМ ЦБС надавалися щорічні відпустки з виплатою матеріальної допомоги на оздоровлення.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 30.08.2002 №1298, п. 2 постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 20.01.2021 №29, керуючись наказом Міністерства культури і туризму України від 18.10.2005 №745 «Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки», «Положенням про преміювання та заохочення за успіхи у роботі працівників ВМ ЦБС», відповідно до Колективного договору ВМ ЦБС, виходячи з результатів індивідуальної праці та особистого вкладу в загальні результати роботи, за фактично відпрацьований час, в межах фонду заробітної плати та економії фонду заробітної плати, здійснювалось упродовж року преміювання висококваліфікованих працівників, які отримують заробітну плату на рівні мінімальної, з метою диференціації оплати праці.

В зв'язку з виробничою необхідністю, з метою оптимізації та раціоналізації робочих місць у звітному періоді відбулися кадрові переміщення:

- Паніну Ю.О. переведено на посаду бібліотекаря I категорії 10 тарифного розряду відділу комплектування та обробки літератури ЦМБ ім.Бевза з 01.10.2024;
- Самойленко А.В. призначено в.о. завідувача відділу обслуговування користувачів Центральної бібліотеки для дітей та юнацтва з 01.10.2024;
- Мазур Т.А. переведено на посаду провідного бібліотекаря 11 тарифного розряду Центральної бібліотеки для дітей та юнацтва з 01.10.2024;
- Борозенцева Л.Л. переведено на посаду бібліотекаря 8 тарифного розряду відділу обслуговування ЦМБ ім.Бевза з 01.12.2024.

Протягом року працівники бібліотеки брали участь у вебінарах, відеоконференціях, майстер-класах, методично-інформаційних онлайн заходах тощо.

А саме, на базі Вінницького обласного навчально-методичного центру галузі культури, мистецтв та туризму підвищили свою кваліфікацію протягом 2024 року:

«Організація роботи публічної бібліотеки та надання послуг в сучасних реаліях» (Бомбело М.М., Гончарук Г.В., Костанда О.Л., Пясецька Ю.М., Самойленко А.В.)

«Організаційні та технологічні питання ведення діловодства в закладах культури» (Алісова М.С.)

«Довідково-бібліографічна робота публічної бібліотеки. Бібліотечне краєзнавство як ресурс розвитку громади» (Матіюк В.Ф., Шевчук О.А.)

«Організація бібліотечних послуг з використанням інформаційних технологій. Інформаційна культура та медіаграмотність.» (Мартинюк Т.Е., Шеремет Є.В.)

«Організація роботи бібліотек-філій публічної бібліотеки: практика і тенденції» (Мазур Т.А.)

«Діти в бібліотеці: інноваційні форми роботи. Культурні практики арт-терапії. Профілактика булінгу. (Борісевич Н.М., Броніцька В.І., Дацюк В.В., Дерев'янкіна Н.Я., Дубіцька С.С., Непорочна Н.А.)

«Бібліотека нового покоління: інноваційні форми роботи» (Бурдейна О.М., Ланова Л.П., Могіліна О.О., Репетій О.П., Фурман С.В.)

«Порядок організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних» (Левицька Л.С.)

«Актуальні питання формування бібліотечних фондів публічних бібліотек. Бібліотека та політика національної пам'яті» (Паніна Ю.О.)

Загалом за звітний період 39 (тридцять дев'ять) працівників підвищили свій професійний рівень, з них – 24 у Вінницькому обласному навчально-методичному центрі галузі культури, мистецтв та туризму, покращили цифрові навички – 22 особи.

З метою підвищення мотивації та стимулювання бібліотечних працівників їхня праця регулярно відзначається на різних рівнях. Працівники отримують грамоти та подяки від Вінницької міської ради, Департаменту культури, профспілкових організацій, що підкреслює важливість їхнього внеску у розвиток бібліотечної справи. Крім того, з метою матеріального заохочення найкращим співробітникам надаються грошові премії, що слугує додатковим стимулом до професійного зростання та вдосконалення. 01 червня 2024 року Центральна міська бібліотека ім.І.В.Бевза. святкувала 50 років з дня урочистого відкриття. Подяками Вінницької міської ради та її виконавчого комітету та грошовими преміями у розмірі 1000 грн. було відзначено 5 працівників ВМ ЦБС (Калюжна Т.В, Ковтун Т.А., Скорик Н.І., Слободянюк Н.І., Циганкова О.Е.)

30 вересня з нагоди відзначення професійного свята у бібліотеці проведено урочисте зібрання колективу. Керівництво департаменту культури ВМР, директор ВМ ЦБС Олена Захвацька, голова обкому профспілки працівників культури Тетяна Побережна, голова ППО ВМ ЦБС Людмила Левицька привітали усіх зі святом та нагородили Подяками Вінницької міської ради та її виконавчого комітету та грошовими преміями у розмірі 1000 грн. 10 найкращих працівників (Шевчук О.С., Назаревич А.В., Алісова М.С., Борісевич Н.М., Вергун О.М., Матіюк В.Ф., Савчук Т.М., Самойленко А.В., Титаренко С.І., Харькова Ю.В.).

Почесними грамотами Департаменту гуманітарної політики Вінницької обласної військової адміністрації з нагоди відзначення Всеукраїнського дня бібліотек нагороджені колектив ВМ ЦБС, заступник директора по роботі з дітьми Ірина Єліна та завідувачка бібліотеки-філії №13 Віра Лебедева.

До Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва Подяками Вінницької міської ради та її виконавчого комітету та грошовими преміями у розмірі 1000 грн. нагороджені: Людмила Левицька, голова профкому, провідний юрисконсульт ВМ ЦБС; Тетяна Бондарцова, бібліотекар I категорії відділу обслуговування ЦМБ ім.Бевза.

Подяками від імені колективу з нагоди відзначення ювілейних дат нагороджені:

- Марина Алісова (30-річчя) – секретар директора;
- Вікторія Пилипенко (60-річчя) – бібліотекар ЦБДЮ;
- Віолетта Побережник (60-річчя) – прибиральниця бібліотеки-філії №11;

- Вадим Скрипник (40-річчя) – інженер з комп'ютерних систем;
- Олеся Шевчук (40-річчя) – заступник директора з організаційно-методичної та інформаційно-бібліографічної роботи;
- Олена Бурдейна (60-річчя) – головний бібліотекар бібліотеки-філії №8;
- Ігор Гонтар (60-річчя) – робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків.

Обкомом профспілки працівників культури подяками та грошовими преміями у розмірі 500 грн. з нагоди 50-річчя ЦМБ ім.Бевза нагороджені 5 працівників, з нагоди відзначення Всеукраїнського дня бібліотек подяками та грошовими преміями у розмірі 300 грн. нагороджені 10 працівників.

6 членів профспілки ВМ ЦБС з нагоди 50-річчя ЦМБ ім.Бевза нагороджені грошовими преміями у розмірі 500 грн, з нагоди відзначення Всеукраїнського дня бібліотек грошовими преміями у розмірі 300 грн. нагороджені 14 працівників ВМ ЦБС.

Директор ВМ ЦБС з нагоди відзначення Всеукраїнського дня бібліотек відзначила подяками за активну участь в організації та проведенні XI книжкового фестивалю Вінбукфест 18 працівників, за багаторічну сумлінну працю в галузі культури – 10 працівників отримали подяку. До новорічно-різдвяних свят у бібліотеці були проведені урочисті збори трудового колективу. Працівників привітали директор ВМ ЦБС Олена Заквацька та голова профспілки ВМ ЦБС Людмила Левицька. Також під час останньої звітної наради усі працівники-члени ППО отримали новорічні подарунки.

У звітному періоді періодично проводилися виробничі наради з керівниками структурних підрозділів бібліотеки щодо підсумків роботи у 2024 році, планових завдань на 2025 рік, про роботу установи в умовах воєнного стану, режим роботи бібліотеки, проведення соціокультурних-заходів, виконання планових завдань тощо.

Директор ВМ ЦБС Олена Заквацька брала участь у щотижневих нарадах департаменту культури Вінницької МТГ.

26-28 березня 2024 року у Києві відбувся освітній тренінг з інтернаціоналізації культури. У ньому взяла участь директор ВМ ЦБС Олена Заквацька. Захід відвідали стейкхолдери культури з трьох міст України: Рівного, Вінниці та Одеси, які є учасниками програми EU4Culture.

7-9 червня 2024 року в рамках Інтелект-форуму 2024 на базі Одеської національної наукової бібліотеки відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «V ОдесаБібліоСаміт», участь у якій взяла директор ВМ ЦБС Олена Заквацька.

04 липня 2024 року у залі засідань Київського Будинку профспілок відбувся VIII з'їзд Профспілки працівників культури України. Олена Заквацька, директор ВМ ЦБС, взяла участь у роботі VIII з'їзду Профспілки працівників культури України як делегат VIII з'їзду Профспілки, обраного від Вінницької обласної організації Профспілки.

З 13 по 16 листопада 2024 року заступник директора з організаційно-методичної та інформаційно-бібліографічної роботи Олеся Шевчук взяла участь у в освітньому тренінгу з культурного підприємництва у м.Києві.

Для підтримки культурного розвитку, емоційного благополуччя та психологічного стану бібліотечних працівників у Вінницькій міській територіальній громаді регулярно організовуються різноманітні культурні заходи. Серед них – походи до театру, відвідування концертів, виставок, а також інших мистецьких подій, що сприяють розширенню кругозору, збагаченню духовного світу та створенню сприятливої атмосфери для професійного зростання.

Такі заходи не лише підвищують рівень загальної культури працівників, а й сприяють формуванню дружнього колективу, зміцненню командного духу та зняттю стресу, пов'язаного з роботою.

Зокрема, у лютому 2024 року працівники ВМ ЦБС відвідали Вінницький Академічний Обласний Театр Ляльок (вистава «Коти-біженці»), у березні побували на прем'єрі фільму «Смак свободи» у кінотеатрі «Родина», у червні відвідали Вінницький академічний

музично-драматичний театр ім.Миколи Садовського (вистава «Ромео і Джульєта» та «Клуб самотніх сердець»), у листопаді побували на прем'єрі українського документального фільму «Культура vs війна» та музичній виставі «Казка гір» в Mont Blanc.

Кадровий розвиток ВМ ЦБС є необхідною умовою функціонування закладу культури. Особливо в умовах сучасних змін у вимогах до професійних знань на тлі науково-технічного прогресу. Цей розвиток повинен бути безперервним, включаючи в себе професійне навчання і підвищення кваліфікації. Впродовж останніх років зростає необхідність в забезпеченні ВМ ЦБС кваліфікованими спеціалістами. Не вистачає саме молодих бібліотечних працівників з фаховою освітою.

Робота бібліотек стикається з низкою кадрових викликів, які потребують невідкладного вирішення. Найбільшою проблемою є дефіцит кваліфікованих кадрів на ключові посади, зокрема бібліотекарів із досвідом роботи з дітьми та молоддю, спеціалістів з інформаційних технологій для обслуговування цифрових ресурсів, організаторів культурно-просвітницьких заходів і методистів для розвитку бібліотечних програм.

Ситуацію ускладнює відсутність достатніх можливостей для професійного розвитку працівників. Зокрема, бракує програм підвищення кваліфікації у сфері сучасних технологій, арт-терапії та маркетингу бібліотечних послуг. Недостатнє фінансування також обмежує участь працівників у семінарах, тренінгах та міжнародних програмах обміну досвідом.

Низький рівень заробітної плати є ще одним чинником, який негативно впливає на мотивацію працівників. Для нових фахівців, без спеціалізованої освіти чи досвіду, зарплата часто обмежується мінімальним рівнем, що ускладнює залучення молодих спеціалістів до роботи в бібліотеках.

Додатковим викликом є потреба в оновленні технічного оснащення. Нестача достатнього програмного забезпечення та мультимедійної техніки обмежує можливості впровадження інновацій і знижує ефективність роботи.

Для вирішення цих проблем необхідно розробити програми підтримки молодих фахівців, забезпечити регулярне навчання працівників із сучасних методик роботи, підвищити рівень фінансування бібліотек, оновити технічну базу, а також створити гідні умови праці, які стимулюватимуть розвиток бібліотечної справи.

Загалом кадрова робота ВМ ЦБС у 2024 році демонструє стабільність і поступовий розвиток, однак є потреба в подальшому вдосконаленні кадрової політики для забезпечення якісного обслуговування громадян; у залученні молодих фахівців для зменшення середнього віку працівників та збереження кадрового потенціалу, а також у посиленні заходів з професійної орієнтації серед студентів та випускників бібліотечних спеціальностей.

Х. АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ. ЗМІЦНЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ БІБЛІОТЕКИ. ЗАХОДИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Протягом 2024 року у ВМ ЦБС постійно проводилися заходи, спрямовані на зміцнення матеріально-технічної бази закладу. Зокрема, здійснено низку робіт, що стосуються господарської діяльності та поліпшення умов праці колективу і створення безпечного середовища для персоналу і користувачів ВМ ЦБС.

Загалом на зміцнення матеріально-технічної бази закладу були залучені кошти в сумі – **950250 грн**, із них

- ремонти та будівельні матеріали – 198637грн.
- заміна електропроводки у бібліотеці-філії №12 – 7294грн.;
- будівельні матеріали –39297,36грн.
- заміна стояків холодного водопостачання у біб.-філії №12 -10361грн.
- капітальний ремонт бібліотеки-філії№11- 141684,64грн.
- придбання (меблі, техніка) – 525617грн.
- меблі – 13279грн.

- павербанки – 12345грн.
- зарядні станції – 419998грн.
- ноутбуки – 79995грн.
- санітарно-гігієнічні засоби – 13196грн.
- канцтовари, бібліотечні бланки – 138125грн.
- електротовари (лампи) – 6955грн.
- аптечки первинної допомоги -800грн.
- підтримка засобів пожежної безпеки –66920грн., в т.ч.:
 - перезарядка вогнегасників -8780грн.
 - пожежне спостереження та технічне обслуговування пожежної сигналізації – 58140грн.

Відповідно до Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 №2101-IX, Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 №64/2022 та з метою належної організації роботи ВМ ЦБС в умовах воєнного стану, у бібліотеках-філіях проведені заходи щодо створення безпечних умов для працівників та відвідувачів.

З метою забезпечення виконання вимог законодавства у сфері охорони праці у ВМ ЦБС, якісного та своєчасного проведення інструктажів з охорони праці, створення на кожному робочому місці безпечних і нешкідливих умов праці 08 травня 2024 року директором були затверджені нові Інструкції з охорони праці, безпеки життєдіяльності та пожежної безпеки, які були розроблені заступником директора по господарській роботі відповідно до статті 13 Закону України «Про охорону праці», Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 № 9 та Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15, штатного розпису та Класифікатора професій ДК 003:2010.

На виконання виконавчого комітету міської ради від 11.04.2024 №866 «Про підготовку житлово-комунального господарства, підприємств паливно-енергетичного комплексу та установ до роботи в осінньо-зимовий період 2024-2025 рр.», протоколу №8 від 21.03.2024 міської комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій та наказу департаменту культури від 31.05.2024 №26 «Про затвердження плану підготовки закладів культури до роботи в умовах осінньо-зимового періоду 2024-2025 років», з метою попередження пожеж та надзвичайних ситуацій у структурних підрозділах ВМ ЦБС та своєчасної підготовки ВМ ЦБС до роботи в умовах осінньо-зимового періоду закладом культури «Вінницька міська централізована бібліотечна система» була проведена певна організаційна та підготовча робота.

Директором бібліотеки був виданий наказ від 11.06.2024 №43/24-ОД «Про затвердження плану підготовки ВМ ЦБС до роботи в умовах осінньо-зимового періоду 2024-2025 рр.», яким затверджено План заходів підготовки закладу культури «Вінницька міська централізована бібліотечна система» до роботи в осінньо-зимовий період та доручено відповідальним особам його виконання.

Протягом червня – вересня 2024 року у 23-х бібліотеках-філіях здійснювалися заходи щодо підготовки приміщень до роботи в осінньо-зимовий період. На заходи з покращення матеріально-технічної бази у 2024 році залучено 57 299 грн.

Були здійснені ремонтні роботи на суму 33 270 грн у приміщеннях, які потребували їх у першу чергу. Також протягом року було здійснено:

- поточний ремонт окремих приміщень Центральної бібліотеки для дітей та юнацтва (власними силами відремонтовано дві підсобних кімнати, в яких на даний час облаштований комп'ютерний клас та кімнату терапії іграшкою. Пофарбовані стіни, стеля, підлога, замінено електропроводка, придбані нові меблі. Пофарбовані стіни та стеля у читальному залі, поремонтована паркетна підлога.) ;

- поточний ремонт читального залу бібліотек-філій №6, 12 (пофарбовані стіни)
- поточний ремонт вхідних сходів (заміна плитки) до бібліотек-філій №6, 11, 13, 14,

ЦМБ ім. І. Бевза, які були пошкоджені внаслідок погодних зимових умов.

- заміна декоративних панелей та ремонт водостічної системи у бібліотеці-філії №1.
- поновлення попереджувальної розмітки жовтого кольору на сходах (філія №2, ЦМБ, ЦБДЮ, 1, 6, 7).
- заміна труб у філії №6.
- фарбування лавок філій (філія №6, 12, ЦБДЮ, ЦМБ, 18).
- прибирання підвального приміщення, ремонт дверей та сходів в філії №7.
- ремонт каналізаційної системи, дезінфекція підвального приміщення ЦМБ ім. Бевза.

Закінчено роботу щодо переходу на централізоване опалення бібліотеки-філії №11 по вул. Князів Коріатовичів, 189. Виготовлено проектно-кошторисну документацію на суму 8000 грн. Підписано договір про виконання робіт із підрядною організацією. Виконані роботи на суму 133 684,64 грн.

За зверненням ЗКВМ ЦБС до ЖЕО зроблено вимощення біля бібліотеки-філії №11.

Протягом серпня-вересня проведено санітарну обрізку дерев та здійснені роботи щодо упорядкування прибудинкових територій. Прибрані клумби, пофарбовані лавки, облаштовані місця для відпочинку відвідувачів бібліотек.

Здійснено санітарно-технічні роботи щодо обстеження горщиків та очищено їх від легкозаймистих речей.

Перевірено та прочищено димові та вентиляційні канали, сума виконаних робіт становить 2100 грн.

Встановлені два нових лічильників для обліку води на суму 3 590 грн.

Здійснено роботи по заміні електропроводу у бібліотеці-філії №12 на суму 7294 грн.

Замінено акумулятори в пожежній та охоронній сигналізації на суму 3 815 грн.

Проведено заміну ламп розжарювання на енергозберігаючі лампи для економного використання енергоресурсів. Проведено чергові інструктажі з охорони праці та пожежної безпеки з працівниками закладу.

Бібліотеки-філії забезпечені санітарно-гігієнічними засобами та необхідним технічним інвентарем. Закуплені необхідні засоби на суму 7230 грн. Також бібліотеки забезпечені сипучими матеріалами на випадок ожеледиці.

У жовтні адміністрація нашого закладу звернулася до департаменту комунального господарства та благоустрою ВМР з проблемою: встановлення антипаркувальних стовпчиків біля бібліотеки-філії №12. І нарешті дана проблема була вирішена, адже безпека та комфорт вінничан найголовніші у нашому місті.

Протягом звітного періоду проведено низку заходів щодо організації роботи «пунктів незламності» на базі десяти бібліотек філій. Проаналізовано наявність у пунктах продуктів харчування (цукор, чай), гігієнічних засобів (серветки, миючі засоби), електро та технічних приладів (чайники, термостати, ліхтарики), теплі речі та здійснено заявку на додаткові потреби. Проведено технічне обслуговування генераторів в кількості 10 шт. (заміна мастила, свічок запалювання, системи подачі палива) та організований інструктаж з бібліотечними працівниками щодо користування генераторами у випадку відключення електроенергії.

Для роботи електрогенераторів є паливно-мастильні матеріали у розрахунку: при повному блек ауті (24 години без світла), чотири години роботи, одна година перерва – два місяці.

У грудні місяці для бібліотек, в яких розташовані «пункти незламності» закуплено 14 зрядних стійців EkoFlow на суму 419 998 грн. та 10 павербанків на суму 12 345 грн.

При повному блек ауту постійно працювати будуть 12 бібліотек, інші у денні години, при умові опалення цих приміщень.

З метою забезпечення нормативних санітарно-технічних вимог і режимів роботи внутрішніх систем централізованого опалення укладено угоди із спеціалізованими організаціями на технічне обслуговування та постачання природнього газу.

З метою забезпечення нормативних санітарно-технічних вимог і режимів роботи внутрішніх систем централізованого опалення створено комісію з перевірки стану

готовності теплового господарства ВМ ЦБС закладу до роботи в опалювальний період 2024-2025 років. У вересні місяці підписані акти готовності теплового господарства до роботи опалювальний період по усіх бібліотеках-філіях.

Протягом серпня-вересня проведено санітарну обрізку дерев та здійснені роботи щодо упорядкування прибудинкових територій.

З метою забезпечення нормативних санітарно-технічних вимог і режимів роботи внутрішніх систем централізованого опалення укладено угоди із спеціалізованими організаціями на технічне обслуговування та постачання природнього газу. У вересня місяці підписані акти готовності теплового господарства до роботи опалювальний період по усіх бібліотеках-філіях.

Враховуючи вимоги законодавства 14 жовтня 2024 року було затверджено директором ВМ ЦБС «Порядок дій працівників ВМ ЦБС у разі оголошення сигналу «Повітряна тривога»». Також визначено безпечні місця (найпростіші укриття) для проведення евакуації працівників, користувачів та інших відвідувачів ВМ ЦБС при оголошенні сигналу «Повітряна тривога».

6 листопада 2024 року на базі Учбово-виробничого центру «Сигнал» керівники структурних підрозділів пройшли навчання та атестацію з питань охорони праці, газових установок та пожежної безпеки, відповідно до вимог законодавства та з метою попередження травматизму, посилення уваги працівників до питань охорони праці, техніки безпеки, пожежної безпеки, організації навчання і перевірки знань працівників ВМ ЦБС.

З метою збереження транспортного засобу і попередження ДТП здійснюється постійний контроль за дотриманням правил техніки безпеки під час експлуатації автотранспорту.

Протягом року значна робота була проведена щодо перевірки інженерних мереж систем тепло і водопостачання. Здійснена перевірка контрольно – вимірювальних приладів в місцевому органі Держстандарту України. Виконано обстеження системи пожежогасіння і автоматичної пожежної сигналізації. Здійснена перевірка індивідуальних засобів захисту на придатність (протигази, респіратори, захисні пов'язки) при виникненні надзвичайної ситуації. Проведено технічне обслуговування первинних засобів пожежогасіння. Виконані поточні роботи по обслуговуванню освітлювальної системи і електрообладнання.

Проведена певна робота щодо дотримання правил протипожежної безпеки та охорони праці. Зокрема, виконано обстеження системи пожежогасіння і автоматичної пожежної сигналізації. Здійснена перевірка індивідуальних засобів захисту на придатність (протигази, респіратори, захисні пов'язки) при виникненні надзвичайної ситуації. Проведено технічне обслуговування первинних засобів пожежогасіння. Виконані поточні роботи по обслуговуванню освітлювальної системи і електрообладнання.

Протягом 2024 року ВМ ЦБС досягнуто значного прогресу у зміцненні матеріально-технічної бази, забезпеченні охорони праці, підготовці до надзвичайних ситуацій та створенні безпечного і комфортного середовища для працівників і відвідувачів. Заплановані заходи виконуються своєчасно і якісно, що забезпечує стабільну роботу закладу навіть в умовах складної ситуації в країні. Завдяки систематичній роботі у 2024 році забезпечено належний стан матеріально-технічної бази, безпеку працівників і відвідувачів, а також підготовлено заклади до роботи в осінньо-зимовий період та надзвичайних умовах. Це сприяє сталому функціонуванню ВМ ЦБС, підвищенню ефективності роботи та комфорту для користувачів.

Характеристика приміщень

Станом на 01.01.2025 року загальна площа приміщень становить 5725,45 м.кв., кількість посадкових місць для користувачів – 722, із них 90 для дітей.

Загальна площа приміщень для соціокультурної діяльності, в тому числі для проведення заходів з особистісного розвитку 3288 кв.м.

15 бібліотек-філій мають власні приміщення, 9 – орендоване. 19 приміщень бібліотек мають безперешкодний доступ.

У бібліотеках постійно проводяться поточні ремонтні роботи. Одна бібліотека потребує капітального ремонту. Усі бібліотеки опалюються в зимовий період.

Технічні засоби ВМ ЦБС

Наменування	Усього
Копіювально-розмножувальна техніка	60
Мультимедійне обладнання	67
з них проєкторів та екранів	16
Комп'ютери	130
з них комп'ютерів з доступом до мережі Інтернет	123
комп'ютерів для користувачів	71
з них комп'ютерів з доступом до мережі Інтернет	71
комп'ютерних тифлокомплексів	0
Транспортні засоби	1
Технічні засоби, що потребують ремонту (із рядків 1, 2, 4, 8, 9)	12
Фліпчарти	9
Кількість діючих телефонних номерів для зв'язку з бібліотекою (стаціонарного чи мобільного)	29

Директор

Олена ЗАКВАЦЬКА

Виконавці:

Шевчук О. С. (0964172813)

Єліна І. А. (0673579556)